

**ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL
MEDYADAKİ MÜZİK TERCİHLERİNİN ÇEŞİTLİ
DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ**

Sevilay ŞANLI

Yüksek Lisans Tezi

Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı

2019

(Her hakkı saklıdır.)

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

**ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL MEDYADAKİ MÜZİK
TERCİHLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ**

(A Study on the Investigation of Secondary School Students' Preferences for Music on the
Social Media in terms of Different Variables)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Sevilay ŞANLI

Danışman: Doç. Dr. Ülkü Sevim ŞEN

Erzurum
Eylül, 2019

KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Sevilay ŞANLI tarafından hazırlanan “Ortaöğretim öğrencilerinin sosyal medyadaki müzik tercihlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi” başlıklı çalışması 16/09/2019 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalında yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Sibel POLAT
Kafkas Üniversitesi

Danışman: Doç. Dr. Ülkü Sevim ŞEN
Atatürk Üniversitesi

Jüri Üyesi: Dr. Öğr. Üyesi Murat Kamil İNANICI
Atatürk Üniversitesi

Bu tezin Atatürk Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nin ilgili maddelerinde belirtilen şartları yerine getirdiğini onaylarım.

15 Ekim 2019

Prof. Dr. Mustafa SÖZBİLİR

Enstitü Müdürü

ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Ortaöğretim öğrencilerinin sosyal medyadaki müzik tercihlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi” başlıklı çalışmanın tarafımdan bilimsel etik ilkelere uyularak yazıldığını ve yararlandığım eserleri kaynakçada gösterdiğimi beyan ederim.

16/09/2019

Sevilay ŞANLI

☐ Tezle ilgili patent başvurusu yapılması / patent alma sürecinin devam etmesi sebebiyle Enstitü Yönetim Kurulunun/.../.... tarih ve sayılı kararı ile teze erişim 2 (iki) yıl süreyle engellenmiştir.

☐ Enstitü Yönetim Kurulunun/.../.... tarih ve sayılı kararı ile teze erişim 6 (altı) ay süreyle engellenmiştir.

TEŞEKKÜR

Tez konumu seçerken isteklerimi göz önünde bulundurup, tez çalışmamda, planlanmasında, araştırılmasında, yürütülmesinde ve oluşumunda bana yardımcı olan ilgi ve desteğini esirgemeyen, tez danışmanım Doç. Dr. Ülkü Sevim ŞEN hocama teşekkürü bir borç biliyor ve şükranlarımı sunuyorum. Araştırmamı gerçekleştirmemde yardım talep ettiğim MEB ve MEB’de görev alan müzik öğretmeni Gökçe TAHRA, Lalenur HÜSEM, Gökhan ÖZBEK, Çiğdem KAYA AVCI, Selda YILDIRIM hocalarıma katkılarından dolayı teşekkür ederim. Sevgi, saygı kelimelerinin anlamlarını bilecek şekilde yetiştirerek bu günlere getiren ve benden hiçbir zaman desteğini esirgemeyen hayattaki en büyük şansım olan aileme sonsuz teşekkürler.

Sevilay ŞANLI

ÖZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL MEDYADAKİ MÜZİK TERCİHLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Sevilay ŞANLI

Eylül 2019, 87 sayfa

Amaç: Bu araştırmanın amacı ortaöğretim öğrencilerinin sosyal medyadaki müzik tercihlerinin ne olduğunu tespit etmektir.

Yöntem: Bu çalışmada betimsel tarama modeline yer verilmiş, araştırmada kaynak tarama yöntemi ve anket tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Ordu ili Altınordu ilçesinde yer alan 3'ü genel 3 tanesi de meslek lisesi olmak üzere 9. ve 10. sınıflarda öğrenim görmekte olan toplam 560 öğrenci oluşturmaktadır.

Bulgular: Araştırmanın verileri incelendiğinde; çalışma grubundaki öğrencilerin tamamına yakınının günlük yaşamlarında internet kullandıkları ve en çok kullandıkları elektronik aracın akıllı telefon olduğu, bunun yanında bireylerin sosyal medyada yer alan facebook, twitter ve instagram gibi uygulamaları tercih ettikleri, müzik dinlemek için ise fizzy, foursquare ve spotify gibi uygulamaları tercih ettikleri bulgularına ulaşılmıştır.

Sonuç: Araştırma sonuçlarına göre; çalışma grubundaki öğrencilerin dinlemeyi tercih ettikleri müzik türlerinde, okudukları okulda müzik dersi alıp almama durumunun herhangi bir etkisi olmadığı; müzik dersi alan ve almayan öğrencilerin müzik tercihlerinin paralellik gösterdiği, çok cevaplı seçeneklere bakıldığında ise öğrencilerin sosyal medyada hemen hemen tüm müzik türlerini dinlemeyi tercih ettiği, ancak özellikle popüler müzikleri dinlemeyi diğer müzik türlerine göre daha çok tercih ettikleri; öğrencilerin müzik tercihleri ile ilgili olarak popüler müzikler, Türk halk müziği, klasik batı müziği ve Türk tasavvuf müziği/ilahiler seçeneklerinde anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Müzik eğitimi, sosyal medya, müzik tercihleri, ergenlik dönemi, teknoloji.

ABSTRACT

MASTER'S THESIS

A STUDY ON THE INVESTIGATION OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS' PREFERENCES FOR MUSIC ON THE SOCIAL MEDIA IN TERMS OF DIFFERENT VARIABLES

Sevilay ŞANLI

September 2019, 87 pages

Purpose: This study aims to find out preferences of music listened by the secondary school students prefer on the social media.

Method: In this study, survey study, data were collected via questionnaire from a group of 560 students in 9th and 10th grades at 3 high schools and 3 vocational high schools in Altınordu district of Ordu province.

Findings: When the data analysis demonstrated that almost all of the students in the study group use the internet in their daily lives. The most commonly used device to listen music is smartphone; that, in addition, individuals prefer applications such as facebook, twitter and instagram on social media; and that they prefer applications such as fizzly, foursquare and spotify to listen to music.

Result: According to the results; there is no difference in preferences to listen music in terms of taking music lessons in the school they study. Open ended questionnaire results showed that the students prefer to listen almost all genres of music on social media, but they prefer to listen to popular music more than other genres. In addition, there is a significant difference among popular music, Turkish folk music, classical western music and Turkish Sufi music/hymns options.

Keywords: Music education, social media, music preferences, adolescence period, technology.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY TUTANAĞI.....	i
ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI.....	ii
TEŞEKKÜR	iii
ÖZ.....	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar DİZİNİ.....	viii
KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ.....	xi
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
Giriş	1
Araştırmanın Amacı	4
Araştırmanın Önemi ve Gerekçesi	4
Araştırmanın Sınırlılıkları	4
Terim ve Tanımları	4
İKİNCİ BÖLÜM	6
Kuramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar	6
Sosyal Medya Kavramı	6
Medya-müzik ve toplum ilişkisi.	7
Popüler kültür ve gençler üzerindeki etkileri.	9
Ergenlik Döneminin Önemi	11
Ergenlik döneminde müzik eğitimi.	12
Teknoloji ve teknolojinin müzik eğitime etkileri.....	13
Müzik Tercihleri.....	15
Klasik batı müziği.	17
Türk halk müziği.	18
Türk sanat müziği.....	18
Türk tasavvuf müziği/ilahiler.	19
Popüler müzikler.	19
Alanyazın derlemesi.....	22
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	24
Yöntem	24
Araştırma Modeli	24
Çalışma Grubu	24

Veri Toplama Aracı.....	27
Süreç/Uygulama.....	27
Veri Analizi.....	27
Geçerlik ve Güvenirlik.....	29
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	31
Bulgular.....	31
Araştırmanın Problem Durumuna İlişkin Bulgular.....	31
Araştırmanın birinci alt problemine ilişkin bulgular.....	31
Araştırmanın ikinci alt problemine ilişkin bulgular.....	43
Araştırmanın dördüncü alt problemine ilişkin bulgular.....	45
Araştırmanın beşinci alt problemine ilişkin bulgular.....	48
Araştırmanın altıncı alt problemine ilişkin bulgular.....	49
Araştırmanın yedinci alt problemine ilişkin bulgular.....	50
Araştırmanın sekizinci alt problemine ilişkin bulgular.....	55
Araştırmanın dokuzuncu alt problemine ilişkin bulgular.....	57
BEŞİNCİ BÖLÜM.....	58
Sonuç ve Öneriler.....	58
KAYNAKÇA.....	63
EKLER.....	68
EK-1. Kişisel Bilgi Formu.....	68
EK-2. Araştırma İzni.....	71
EK-3. Uygulama İzni.....	73
ÖZGEÇMİŞ.....	74

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı.....	24
Tablo 2. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı.....	25
Tablo 3. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Okul Değişkenine Göre Dağılımı	25
Tablo 4. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Anne ve Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre Dağılımı	26
Tablo 5. Değerler Ölçeği Kolmogorov-Smirnov Normallik Testi Sonuçları.....	27
Tablo 6. Anket Soruları Cronbach's Alpha Güvenirlilik Testi Sonuçları.....	29
Tablo 7. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sosyal Medyada Dinlemeyi En Çok Tercih Ettiği Müzik Türüne Yönelik Dağılım	31
Tablo 8. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin İnternet Kullanma Durumu	32
Tablo 9. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin İnternet Kullanım Amaçlarına Yönelik Dağılımı	32
Tablo 10. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin İnternet Kullanırken Tercih Ettikleri Araçlara Yönelik Dağılım.....	33
Tablo 11. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Günlük İnternet Kullanım Süreleri	33
Tablo 12. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Aktif Olarak Kullandığı Sosyal Medya Ağlarına Yönelik Dağılım.....	34
Tablo 13. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sosyal Medya İle İlgili Düşünceleri	34
Tablo 14. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sosyal Medyada Müzik Dinleme Alışkanlığına Yönelik Dağılımları.....	35
Tablo 15. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sosyal Medyada Müzik Dinlemeye Ayırdığı Zamana Yönelik Dağılımları.....	35
Tablo 16. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sosyal Medyada Müzik Dinlerken En Çok Kullandığı Uygulamalara Yönelik Dağılım	36
Tablo 17. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sosyal Medyadaki Müzik Tercihlerinde Etkili Olan Kişilere Yönelik Dağılımı.....	36
Tablo 18. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Öğrenim Görmekte Oldukları Okullarda Müzik Dersi Alma Durumları	37
Tablo 19. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Okul Dışında Çalgıya Yönelik Özel Ders Alma Durumları.....	37
Tablo 20. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Halk Eğitim Merkezleri veya Derneklerde Müzikal Etkinliklerde Bulunma Durumları.....	38
Tablo 21. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sosyal Medyadaki Müzik Tercihlerinde Aldıkları Müzik Eğitiminin Etkisine Yönelik Dağılımlar	38

Tablo 22. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sosyal Medyadaki Müzik Tercihlerinde Müzik Öğretmeninin Yönlendirme Durumu.....	39
Tablo 23. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sosyal Medyadaki Müzik Tercihlerinde Etkili Olan Unsurlara Yönelik Dağılımı.....	39
Tablo 24. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sosyal Medyadaki Müzik Tercihlerinde Seçici Olma Durumlarına Göre Dağılımı	40
Tablo 25. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sosyal Medyadaki Müzik Tercihlerinde Pop Müzik Dinleme Durumlarına Göre Dağılımı	40
Tablo 26. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sosyal Medyadaki Müzik Tercihlerinde Yabancı Pop Müzik Dinleme Durumlarına Göre Dağılımı	40
Tablo 27. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sosyal Medyadaki Müzik Tercihlerinde Klasik Batı Müziği Dinleme Durumlarına Göre Dağılımı.....	41
Tablo 28. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sosyal Medyadaki Müzik Tercihlerinde TSM Dinleme Durumlarına Göre Dağılımı.....	41
Tablo 29. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sosyal Medyadaki Müzik Tercihlerinde THM Dinleme Durumlarına Göre Dağılımı.....	42
Tablo 30. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sosyal Medyadaki Müzik Tercihlerinde Tasavvuf Müziği Dinleme Durumlarına Göre Dağılımı	42
Tablo 31. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sosyal Medyadaki Müzik Tercihlerinde Nitelikli Müzik Eserlerine Kolaylıkla Ulaşabilme Durumlarına Göre Dağılımı.....	42
Tablo 32. Ortaöğretim Öğrencilerinin Sosyal Medyadaki Müzik Tercihlerinde Müzik Dersi Alma ve Almama Durumlarına Göre Farklılığa Yönelik Mann-Whitney U Testi Sonuçları	43
Tablo 33. Ortaöğretim Öğrencilerinin Sosyal Medyadaki Müzik Tercihlerinde Cinsiyete Göre Farklılığa Yönelik Mann-Whitney U Testi Sonuçları	44
Tablo 34. Ortaöğretim Öğrencilerinin Sosyal Medyadaki Müzik Tercihlerinde Öğrenim Gördükleri Okullara Göre Farklılığa Yönelik Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları..	46
Tablo 35. Ortaöğretim Öğrencilerinin Sosyal Medyadaki Müzik Tercihlerinde Sınıf Düzeyine Göre Farklılığa Yönelik Mann-Whitney U Testi Sonuçları	48
Tablo 36. Ortaöğretim Öğrencilerinin Sosyal Medyadaki Müzik Tercihlerinde Aile, Arkadaş, Öğretmen ve Kendi Tercihlerinin Etkisine Yönelik Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları	49
Tablo 37. Ortaöğretim Öğrencilerinin Sosyal Medyadaki Müzik Tercihlerinde Anne Eğitim Durumunun Etkisine Yönelik Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları	51

Tablo 38. <i>Ortaöğretim Öğrencilerinin Sosyal Medyadaki Müzik Tercihlerinde Baba Eğitim Durumunun Etkisine Yönelik Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları</i>	53
Tablo 39. <i>Ortaöğretim Öğrencilerinin Sosyal Medyadaki Müzik Tercihlerinde Sosyal Medyada Müzik Dinlemeye Ayırdıkları Zamanın Etkisine Yönelik Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları</i>	55
Tablo 40. <i>Ortaöğretim Öğrencilerinin Sosyal Medyadaki Müzik Tercihleri ile Kullandıkları Sosyal Ağlar Arasındaki İlişkiye Yönelik Crosstabs ve Pearson Korelasyon Testi Sonuçları</i>	57

KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ

Akt	: Aktaran
CA	: Cronbach Alfa
f	: frekans
F	: Varyans Analizi
N	: Kişi sayısı
O	: Ortalama
P	: Anlamlılık Düzeyi
R	: İstatistik değeri
SPSS	: Statistical Package for the Social Sciences (Sosyal Bilimler İçin İstatistiksel Paket Program)
ST	: Sıra Ortalaması
t	: t testi
TDK	: Türk Dil Kurumu.
THM	: Türk Halk Müziği
TSM	: Türk Sanat Müziği
TTM	: Türk Tasavvuf Müziği
U	: Whitney U Testi
vd	: ve diğerleri

BİRİNCİ BÖLÜM

Giriş

İnsanlıkla yaşıt olduğu kabul edilen müzik; zaman içerisinde çeşitli faktörlerden etkilenerek gelişim ve değişime uğramış olup her kültürde varlığını sürdürmeye devam etmektedir. İçerisinde birçok türü barındıran bir derinliğe sahiptir. İnsanın duygu ve düşüncelerini en etkileyici şekilde ifade ediş yönüyle geçmişten günümüze pek çok besteciye ilham kaynağı olmuştur. Müzik, yaşantımıza tek boyutu ile değil kültür, sanat, bilim, eğitim, eğlence yönüyle de katkı sağlayan zengin bir alandır. Tüm kültürlerin ortak noktası olarak hem kültüre özgü hem de evrensel sayılabilecek bir yapıya sahiptir.

Müzik, ilk uygarlıkların ortaya çıkmasından bu yana, yaşama ait her alanda var olmuş, insanlığın bireysel ihtiyaçlarına ve gelişimlerine toplumsal ilerlemesine ön ayak olmuş kültürel bir olgudur. Uygarlık tarihinin ilk dönemlerine kadar giden ve sosyal hayatın birçok alanı ile paralel ilerleyen müziğin; o kültürün bütün izlerini derinlemesine taşıyan bir parçası olması kaçınılmazdır (Öner, 2012, s. 11). Müzik toplumun kültürünü içsel algı dünyasında tanımlayıp o kültüre ait olan değerleri soyut olarak tasvir etmiş, toplumun varoluşuyla ve tarihsel yaşayış içerisinde toplumla şekillenmiş, toplumun ihtiyaçlarına göre değişmiş ve toplumu etkilemiştir.

Müziğin ortaya çıkışı ile ilgili olarak Erol (2001) şu ifadelerle yer vermektedir;

İlk olarak doğayı yansıtmak için sesini yükselten insanoğlu, daha sonra yalnızlığını unutmak, doğa güçlerine tapınmak için mırıldanmaya başlamış ve ruhsal değişimler göstererek kimi neşeli kimi hüzünlü ezgiler yaratmıştır. İnsanoğlu kendi sesini kullanabilmeyi, nesneleri birbirine vurup ses yaratabilmeyi ve bir hayvan kemiğine üfleyip sesini gürleştirmeyi başardığında ise müzik de kendi tarihini yazmaya başlamış ve insan yaşamının vazgeçilmez bir unsuru olmuştur (ss. 93-94).

Toplumun neredeyse tüm kesimine hitap eden müzik, bu yönüyle toplumda diğer sanat alanlarına göre daha genel bir kitleye ulaşarak varlığını sürdürmüş, çeşitli türleriyle kültürel varlığımızı yansıtan, kimi zaman kültür elçiliğimizi yapan bir sanat alanı olmasının yanı sıra aynı zamanda sosyolojik bir olgu halini almıştır. Müziğin zaman içerisinde ortaya çıkan farklı türleri, sosyal ve kültürel yaşantılardan da etkilenerek çeşitlenmiştir. “Birbirinden farklı türlerini ve bu türlerin çok çeşitli alt türlerini bünyesinde barındıran müzik, her türü ile toplum hayatının çeşitli alanlarında belirleyici roller üstlenmiştir” (Çiftçi, 2010, s. 150). Diğer sanat dallarıyla paralel olarak, toplum içinde yaşayan insanların umutlarını, özlemlerini dile getirip

insanlar arasında birlik beraberlik oluşturmuştur. İnsanların kùltùrlerini ifade ediş şekilleri bakımından ait olduğu toplumu yansıtan farklı bir dil halini almıştır.

Mùzik, bireyin sosyal becerileri öğrenmesine olanak hazırlayıp, bu becerilerin toplum içinde ergen (akran) gruplarında kabul görmesine ve toplum içinde onaylanan kişisel davranış kalıplarının öğrenilmesine yardımcı olmuştur (Erdal, 2007, s. 290). Hayatın her aşamasında ve özellikle de ergenlik dönemindeki yaş gruplarında bu durum son derece yaygındır.

Oral (2004) mùzikle ilgilenen ergenlerin; sosyal, duygusal hatta fiziksel alanda yaşıtlarına nazaran daha olumlu özelliklere sahip olduklarını belirterek mùzikle ilgilenen bireylerin bedensel olarak yaşıtlarıyla kıyaslandığında motor etkinliklerde daha hızlı gelişim gösterip, sorumluluk duygusuna sahip olduklarını, zihinsel gelişim alanındaysa öğrenme açısından üstün olduklarını, soyut düşünme yeteneklerinin gelişmiş olduğunu, ayrıca özgün ve yaratıcı fikirler üreterek iyi bir gözlem yeteneğine sahip olduklarını ifade etmiştir.

İnsan hayatının en önemli evrelerinden biri de ergenliktir. Apaydınlı (2012) ergenlik döneminde bireylerin; ailelerinin olumsuz tutumları, kendilerine olan güvensizlik duygusu, okul başarısızlığı ve arkadaş çevresinde karşılaştıkları çeşitli olumsuz örnekler nedeniyle duygusal yönden sorunlar yaşadıklarını ve bu durumun olumsuz davranışlara neden olduğunu belirterek; bu dönemde ergenlerin sahip oldukları potansiyeli olumlu yönde kullanmaları ve kendilerini ifade edebilmeleri için mùzik eğitime yönlendirilmelerinin faydalı olacağını vurgulamıştır.

Mùzik eğitimi bireyin kendini geliştirmesinde önemli bir role sahiptir. Bireyin mùzik yoluyla belli amaçlar doğrultusunda bir çalgıyı öğrenmesi veya mùzik toplulukları içerisinde görev alması böylece disiplinli çalışmalar yaparak kendini ifade etmesi, geliştirmesi ve çevresi ile daha etkili iletişime geçmesi sağlanabilir. Mùzik eğitimi ile ilgilenen bireylerin anlatım güçlerinin gelişme gösterdiğı, sorumluluk duygularının ve yaratıcı düşünme yeteneklerinin önemli ölçüde arttığı ve bedensel olarak daha sağlıklı ve yaşıtlarına oranla daha hızlı gelişim gösterdikleri görülebilmektedir.

Günümüzde yaşanan kùltürel ve teknolojik değişim ve gelişmeler toplumun birçok kesiminde etkisini gösterebilmektedir. Bu değişimlere en hızlı ayak uyduran kesimin ise gençler olduğu söylenebilir. Gençlik, insan hayatının en önemli dönemli dönemleri arasında yer alır. Bu dönem gerek fizyolojik gerekse biyolojik ve sosyo-kùltürel özellikler bakımından insan yaşantısının diğer dönemlerinden daha farklı özellikler göstermektedir. Kùroęlu (2014) gençliğin, tüketim kùltürünün hedef aldığı önemli kitlelerden biri olarak görüldüğünü ifade ederek bu dönemde bireylerin tüketim ihtiyacının toplumun geneline oranla oldukça farklı bir

yapıda olduğunu, tüketim davranışının ihtiyaç gidermenin yanında farklı bir anlama bürünerek yalnızca haz almak için gerçekleştiren bir davranışa dönüştüğünü belirtmektedir.

Tüketim davranışlarına yön veren araçların başında ise teknolojik araçları sayabiliriz. Gençlerin teknolojiden yararlanma ve teknolojiye uyum sağlama konusunda daha başarılı oldukları bilinmektedir. Geleneksel aile yapısının değişmeye başlaması, modern yaşam koşulları, teknolojinin yaşamın her alanında kolaylıklar sunması gibi yeniliklerle birlikte sosyal yaşantımız da değişmiştir. Teknolojinin yaygınlaşması ile birlikte insanlar medya faktörünün etkisi altına girerek yeni alışkanlıklar ve davranışlar geliştirmişlerdir. Bu yeniliklerden biri de başta gençler olmak üzere toplumu etkisi altına alan sosyal medya kavramıdır.

Sosyal medya özellikle ergenlik dönemindeki bireyler tarafından yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. İletişim kurma davranışlarını da değiştiren bir anlayışla, gençler bu platformlarda sosyal, duygusal tüm ihtiyaçlarını karşılamayı beklemektedir. Sosyal medya aracılığıyla yaptıkları paylaşımların gün geçtikçe alışkanlık haline geldiği söylenebilir. Bu alışkanların başında gelen ise müzik dinleme tercihleridir.

Müzik dinleme alışkanlıkları, zaman içerisinde değişim göstererek müzik dinleme araçları sayesinde sürekli değişime uğramış olup internet ve teknolojik cihazlar sayesinde tamamen farklı bir yapıya bürünmüştür. Teknoloji sayesinde dinleyiciler artık müziğin her türüne, istediği anda ulaşabilme kolaylığına sahiptir. Gençlerin sosyal medya yoluyla dinlemeyi tercih ettikleri müzik türlerinin neler olduğu ise bu araştırmanın temel problemini oluşturmaktadır.

Bu çalışmada “ortaöğretim öğrencilerinin sosyal medyadaki müzik tercihlerinin çeşitli değişkenler açısından ne olduğu” sorusuna cevap aranmıştır. Araştırmanın alt amaçları ise şöyle sıralanmaktadır;

1. Ortaöğretim öğrencilerinin sosyal medyadaki müzik tercihleri ile ilgili görüşleri nasıl bir dağılım göstermektedir?
2. Ortaöğretim öğrencilerinin sosyal medyadaki müzik tercihlerinde müzik eğitimi alan ve almayanlar arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
3. Ortaöğretim öğrencilerinin sosyal medyadaki müzik tercihlerinde cinsiyete göre anlamlı bir farklılık var mıdır?
4. Ortaöğretim öğrencilerinin sosyal medyadaki müzik tercihlerinde öğrenim gördükleri okullara göre anlamlı bir farklılık var mıdır?
5. Ortaöğretim öğrencilerinin sosyal medyadaki müzik tercihlerinde öğrenim gördükleri sınıflara göre anlamlı bir farklılık var mıdır?

6. Ortaöğretim öğrencilerinin sosyal medyadaki müzik tercihlerinde aile, arkadaş, öğretmen ve kendi tercihleri ne kadar etkilidir?
7. Ortaöğretim öğrencilerinin sosyal medyadaki müzik tercihlerinde ailelerinin eğitim durumu etkili midir?
8. Ortaöğretim öğrencilerinin sosyal medyadaki müzik tercihlerinde sosyal medyada müzik dinlemeye ayırdıkları zaman etkili midir?
9. Ortaöğretim öğrencilerinin sosyal medyadaki müzik tercihleri ile kullandıkları sosyal ağlar arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı ortaöğretim öğrencilerinin sosyal medyadaki müzik tercihlerinin ne olduğunu tespit etmektir. Ayrıca bu araştırma ile ortaöğretim öğrencilerinin müzik tercihlerinde etkisi olan faktörleri ortaya çıkarmak amaçlanmaktadır.

Araştırmanın Önemi ve Gerekçesi

Bu araştırma, ortaöğretim öğrencilerinin sosyal medyadaki müzik tercihlerinin ne yönde olduğunu incelenmesi ve sosyal medyanın, müzik tercihlerine etkisinin tespit edilmesi bakımından önemlidir. Ayrıca ortaöğretim öğrencilerinin sosyal medyadaki müzik tercihlerini etkileyen unsurların ortaya konulması bakımından önem taşımaktadır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma; Ordu ili Altınordu ilçesinde bulunan 6 lisenin, 9. ve 10. sınıflarında öğrenim görmekte olan 560 öğrenci ile uygulanan kişisel bilgi formu ve anket formu ile ayrıca araştırmacının ulaşabildiği kitap, dergi, makale ve tezlerle sınırlandırılmıştır.

Terim ve Tanımları

Sosyal Medya: “Ağ teknolojilerinin kullanımı ile kullanıcıların etkileşimini sağlayan hizmet ve uygulamaların tamamı” (Akt., Şişman Eren, 2014, s. 231) olarak tanımlanır.

Blog: (Blog sitesi) “Hemen hemen her konuda bilgiler içeren, içerik ve düzeni yaratıcıları tarafından geliştirilen sıra dışı tarzda, kısa metinli örün sitesi” (Sankur, 2008, s. 80).

Ortaöğretim: “İlköğretimin sağladığı temel bilgi ve becerilerin ötesinde, genel ya da mesleki-teknik alanlarda bireylerin daha geniş ve daha derin genel ve mesleki kültür kazandıran kurumlar olarak önemli bir eğitim basamağını oluşturmaktadır” (Sözer, 1996, s. 1).

Ritüel: “Bir grubun ya da dini topluluk üyelerinin belirli aralıklarla biraraya gelerek düzenlediği, önceden belirlenmiş, davranış kalıplarındır” (Akt., Yeşil, 2013, s. 157).

Kollektif: “Birden çok insan tarafından gerçekleştirilen veya birçok insana ait olan” (Demir & Acar, 2005, s. 245).

Lanse etmek: “Öne sürmek, ortaya çıkarmak, tanıtmak” (Demiray, 1985, s. 617).

İKİNCİ BÖLÜM

Kuramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar

Bu bölümde, alanyazında araştırmaya ilişkin yer alan bilimsel yayınlardan faydalanılarak araştırmanın konusunu oluşturan; sosyal medya kavramı, medya-müzik ve toplum ilişkisi, popüler kültür ve gençler üzerindeki etkileri, ergenlik döneminin önemi, ergenlik döneminde müzik eğitimi, teknoloji ve teknolojinin müzik eğitime etkileri ve müzik tercihleri açıklanarak konu ile ilgili çalışmalara yer verilmiştir.

Sosyal Medya Kavramı

Sosyal bir varlık olan insan, düşünme ve düşündüklerini aktarabilme yetisine sahip olduğu için tecrübelerini ardından gelen yeni nesillerle paylaşma ihtiyacı duymaktadır. Bu paylaşımı gerçekleştirmek için insanlarla iletişime geçmesi gerekmektedir. İnsanlarla sağlanan bu iletişim tarzı, yakın çevresi ile sözlü diyaloglar şeklinde iken daha sonraları insanların birbirinden uzaklaşması ve yerleşmelerin dağınık olmasından kaynaklı etkenlerle farklılık göstermiştir (İçirgin, 2018).

İnsan, tarihin her döneminde yaşadığı toplumsal çevre ile ilişkilerini sürdürebilmek açısından iletişim diline ve araçlarına ihtiyaç duymuştur. Zamana göre yapısal ve biçimsel farklılıkları olan bu araçlar ve onların ürettiği iletişim dili de çeşitlilik gösterebilmektedir (Babacan, 2015, s. 37).

İletişimin ilk aracı dildir. İletişimin tekniklerinde değişen şartlarla birlikte zaman içerisinde farklılaşmalar olmuştur, iletişim kurabilmek için tarihsel süreç içerisinde kimi zaman ateşle, duman çıkarılarak veya mağara da çeşitli resimler yapılarak kimi zaman mektup, telgraf, telefon aracılığıyla çeşitli yollarla iletişim sağlanmıştır (İçirgin, 2018). Teknolojinin hızla ilerlemesi ulaşım ve haberleşme anlamında insan hayatını kolaylaştırmış böylece sınırların yavaş yavaş ortadan kalkmasına neden olarak iletişim ağlarını güçlendirmiştir.

İletişim ve haberleşme alanında ortaya çıkan araçlardan birisi de televizyon'dur. Diğer kitle iletişim araçları içerisinde çağın baskın iletişim aracı olarak televizyon önemli bir rol almaktaydı. Günümüzde de etkinliğini devam ettiren kitle iletişim araçları ise gazete, radyo, televizyonun yanı sıra sosyal medya olarak adlandırılan iletişim araçlarıdır. Bu araçlardan

özellikle yeni ortaya çıkanlar zamanın ruhuna uygun araçlar olarak işlev görmektedirler (Babacan, 2015, s. 37).

İnternet kullanımının yaygınlaşması ile hayatımıza yeni kavramlar girmiştir. Bu kavramlardan son yıllarda en sık duyduğumuz ise sosyal medya kavramıdır. “Sosyal medya kavramı, internet kullanıcılarının görüş ve öneri, iç görü, içerik, tecrübe ve perspektiflerini paylaşmak için kullandıkları, imaj, metin, ses, video ve daha birçok formdaki çevrimiçi teknoloji ve uygulamalar olarak adlandırılır ” (Çetin, 2010).

Diğer bir tanımla ifade edilirse, sosyal medya ibaresi, medya etkileşimlerinde kullanım sağlanan fikirleri, bilgi ve haber değeri olan bulguları seçerek insan toplulukları arasındaki faaliyetler, uygulamalar ve davranışlar olarak tanımlanan medya etkileşimleri ise kelime, resim, video ve ses formunda kolayca ulaşılabilen web tabanlı uygulamalardan oluşmaktadır.” (Safko & Brake, 2009).

Sosyal medya kavramından bahsedilirken sıkça kullanılan kavramlardan biri de “sosyal ağ veya sosyal ağlar”dır. İnternet günümüz insanı için gerek eğitim yaşantısı, gerek sosyal yaşam, gerekse haberleşme anlamında vazgeçilmez bir yere sahiptir.

Sosyal medya tanımlaması ve yapılan sınıflandırmaların çoğu, sosyal ağ kavramının öne sürülmesi ile başlamıştır (Öztürk & Karahasanoğlu, 2015). Günümüzün en popüler iletişim aracı olma rolüne sahip olan sosyal ağlar, iletişime farklı anlamlar yükleyerek yoğun bir şekilde kullanılmaktadır (Tutgun Ünal, 2015).

“Sosyal ağ siteleri her kullanıcının kişisel sayfasına ve profil bilgilerine sahip olan, bunların diğer kullanıcılar ile paylaşımını mümkün kılan çevrimiçi iletişim sistemleridir. Sosyal ağ siteleri, bu etkileşime izin veren yapılarıyla bilginin dağıtımı ve iletişimde önemli bir rol oynamaktadır” (Akt., Dağıtmaç, 2015, s. 44). Bu uygulamalar, kullanıcıların kişisel içeriğe ve iletişimin karşılıklı olabilmesi için diğer kullanıcıların erişimine açık hale getirilen web siteleri oluşturulmasına imkan tanıdığı gibi kişilerin arkadaşlarını ve meslektaşlarını davet ederek birbirleri arasında e-posta ve hızlı mesaj yoluyla bağlantı kurduğu uygulamalardır.

Neredeyse her konu ile ilgili bilgi ve içeriğe ulaşmayı sağlayan sosyal ağ siteleri her geçen gün daha fazla insana ulaşip sahip olduğu alanı daha çok genişletmektedir.

Medya-müzik ve toplum ilişkisi.

Müziğin insanlıkla birlikte varolduğu, geliştiği, toplumla şekil aldığı, bireysel olduğu kadar, bireylerin içinde bulundukları kültürle de şekillenip, bestecisi, seslendiricisi ve

tüketicisi ile toplumsal bir bakış açısına sahip olduğu görülmüştür (Günay, 2006, s. 21). İnsanoğlunun ortaya çıkardığı kültürün bir değişkeni olarak, etkileşim sağladığı bilim dallarından, kurumlardan büyük ölçüde etkilenmektedir (Göher, 2007). Bulunduğu toplumun isteklerini anlatarak insanların sosyal özlemlerini biçimlendirip, insanlar arasında ortak bilinç oluşturan, dâhil olduğu bilim dalına, kurumuna, savunduğu düşüncelere de adeta bir ayna görevi üstlenmiştir.

Müziğin, dinleyicilerin kültürel gelişimi üzerinde etkiler bırakabilmesi için öncelikli olarak insanlara ulaşması ve etkisi altına alması gerekmektedir. Bunu sağlayan en önemli aracın ise görsel ve özellikle de işitsel medya olduğu söylenebilir. Hayatımızda önemli bir yer tutan müziğin görsel ve işitsel medya araçları başta olmak üzere birçok iletişim aracı yoluyla bizi sosyo-kültürel anlamda etkiliyor olması günümüz dünyasının kaçınılmaz bir gerçeğidir (İmİK, 2012). Her gün televizyon ekranlarında sunulan programlar, anında gündem değiştiren karmaşa yaratan sansasyonel haberler, kullanılan sosyal ağlar vesilesiyle insanların ulaştığı, daha ne iş yaptığını bilmediği insanların hayatlarını yakın takibe almaları, toplum olarak medyanın etkisinde olduğumuz gerçeğini göstermektedir.

Çocuğun sosyalleşmesini sağlayan faktörlerden biri de ailelerin sosyal, ekonomik ve kültürel durumlarıdır. Bu bakımdan kültürel ve ekonomik imkanları iyi olan bir aile ile günlük ihtiyaçlarla ifade edebilecek bir kelime haznesine sahip olan bir ailede yaşayan çocuğun sosyalleşme süreci birbirine denk olmamaktadır. Aile kurumu, çocuğun var olabilmesi, sosyalleşmesi için son derece önemli bir kurumdur (Akyüz, 1991, ss. 223-224).

Küresel ekonomideki büyümelere ve bu büyümeyle artan refah düzeyine rağmen yoksulluk dünyada büyük sorunlar arasında gösterilip, birçok devlet politikasında yerini almıştır. Sanayileşme ve büyüme faktörlerinin aileleleri olumsuz yönde etkilediği gerçeği ülkemiz içinde geçerli olmuştur. Hızlı kentleşme ve iç göçlerin aileler arasında problemlere yol açması ve parçalanmalara kadar götürmesi gibi durumlarla karşılaşmaktadır. Bilinçli ailelerin, bireye toplumsal değerler kazandırıp, sosyal deneyimleme fırsatı sunması, çocuklarının hayata karşı duruşunda, aldığı kararlarda sorumlu bir birey olarak yetişmesinde yardımcı olmalıdırlar.

Haber siteleri, bloglar, sosyal paylaşım ağları, web TV'ler gibi birçok yeni iletişim ortamı “yeni medya” olarak adlandırılmaktadır. Yeni medya yapılandırmaları günümüzdeki toplumlarda küreselleşme olgusunun itici gücü haline gelmiştir. Özellikle sosyal paylaşım ağları bireylerarası, kültürlerarası ve toplumlararası iletişim ve etkileşimi geçmişe oranla üst düzeylere taşımakla kalmamış olup, bu durumu çok daha karmaşık bir hale getirmiştir. Sosyal medya, bireyin iletişim sürecine doğrudan katılması ve etkin bir rol oynayıp içeriği üretmesi noktasında diğer dijital ortamlara nazaran çok daha etkili olmuştur. Bu ağlarda geniş çaplı sosyal ilişkiler kurabilme olanağına

kavuşulması, sosyal medyanın çok kısa zamanda görülmemiş bir hızla yayılmasına neden olmuştur (Uluç & Yarcı, 2017).

Bu durumun iyi sonuçlar doğurduğu gibi kötü sonuçlar doğurduğu da yadsınamaz bir gerçektir. İnsanların birbirleriyle yüz yüze iletişimlerini en aza indirgeyen, insanları kendi iç dünyalarına hapseden bir olgu halini almıştır. Sosyal medya olarak adlandırdığımız bu paylaşım sitelerinde her gün sayısız insan fotoğraflarını ve videolarını paylaşmaktadır. Öyle ki insanlar, her anını sosyal medyada paylaşır olmuş ve birbirinin benzeri davranışlar sergileyen insanlar bu sosyal yapının içinde vücut bulmuştur.

Teknolojinin gelişmesiyle birlikte iletişim araçlarının yaygınlaşması ve insanların hayat tarzlarının değişime uğraması halkın müziğinde de değişimlere neden olmuştur. İnsanlar öncelerden yaşamış oldukları olaylar karşısında duygu ve düşüncelerini mısralara döküp, ezgiler ile renklendirirlerken son dönemlerde radyo, televizyon gibi iletişim araçlarından sadece dinleme ile yetindikleri, bu durumun halkın üretkenliğini olumsuz etkileyebildiği de söylenebilir.

Popüler kültür ve gençler üzerindeki etkileri.

Her gün ekranlarda görüp takibe aldığımız şarkıcıların kolay ezberlenen şarkılarıyla kulağımıza yerleştirmeye çalıştığı ezgiler ve klipler özellikle gençleri etkisi altına almaktadır. Müzik kanallarında ve radyo programlarında sürekli çalınıp ses getirmesi beklenen şarkılar ister istemez insanlarda kulak dolgunluğu oluşturup ezberlenmesine yol açabilmektedir.

Popüler kültürün vazgeçilmez öğelerinden kabul edebileceğimiz müzik olgusu, zaman zaman beraberinde yozlaşma kavramını da getirmektedir. Üretilen ve tüketilen müzikler özellikle ticari kaygılarla ortaya çıkarıldığında nitelikten yoksun olabilmektedir. Müziksel yozlaşmanın nedenlerini Uçar (2002) şöyle ele almaktadır; “bir endüstri kolunun varlığını sürdürebilmesi ürünlerini pazarlamasına bağlıdır. Müzik endüstrisi de diğer endüstri kolları gibi satışını yüksek tutmak zorundadır. Bu durum müziğin müzik olma koşullarına göre değil, serbest piyasa koşullarına göre biçimlendirilmesi gibi bir tehlike doğurur” (Uçar, 2007). Şen (2015)’e göre; “Ticarileşmiş eğlence müziği diye de nitelendirebileceğimiz yoz müzikler, dinleyicinin müzik beğenisinin gelişmiş olduğu toplumlarda sadece belirli bir kesime hitap ederken; beğenisi gelişmemiş toplumlarda ise bu müzikler bulaşıcı hastalık gibi neredeyse herkesi etkisi altına alabilmektedir” (s. 83).

Popüler kültür, müzikte yozlaşma gibi kavramlar özellikle sanattan uzak, nitelikten uzak bir durumu yansıtmaktadır. Bireysel ve toplumsal anlamda böyle bir tehlike karşısında karşımıza çıkan kavram ise kültür endüstrisidir. Kültür Endüstrisi kavramı ilk olarak Alman filozofu ve müzikoloğu Adorno (1903-1969) tarafından kullanılmıştır.

“Kültür Endüstrisi; hoşluk yaratan her şeyi sanat sayar, sanat diye piyasaya sunar, fakat sanat alanının esas sorusuna; ne kadar sanat sorusuna hiç eğilmez hatta bu soruyu örtbas eder, akıllardan silmeye uğraşır. Kültür Endüstrisi, bilinçli ya da bilinçsiz fark etmeksizin değerleri, inançları ele alır ve bunları sanatta olduğu gibi yozlaştırır, seviyesini alta doğru çeker” (Akt., Şen, 2016, s. 1117).

Günay (2006); dünyada müziği üreten ve bir pazar ürünü (meta) olarak dağıtan geniş bir kitleden bahsetmektedir. Bu kitleler için ekonomik gelirin önemli olduğu; müziğin seçkinliğinin, sanat değerinin, eğitim boyutunun hiç önemsenmediği; müziğin teknolojik ürünlerle dünyanın her yerine dağıtılıp olabildiğince çok tüketilmesinin amaçlandığına vurgu yapmıştır (s. 67).

Erinç (2004) kültür endüstrisinin etkilerini şöyle özetlemektedir; “ülkemizde televizyonlarda, eğlence yerlerinde sunulan müzik türlerine şöyle bir baktığımızda, bunların anlık zevkleri doyuran müzikler olduğu, hatta var olan duyguları ve heyecanları arttıran türleri olduğunu görebiliriz. Bu müzikler öylesine birbirine benzer özellikler gösterir ki sözgelimi, birinin bestesini, diğerinin güftesi ile birleştirecek bile fark edilebilecek bir değişiklik oluşmaz ama bu müzikler kişisel tercihler doğrultusunda bu platformlarda satış rekorları bile kırabilirler fakat bu müzikler sahip olduğu içerik ve alt yapı ile sanat olmanın en alt koşullarını bile içermezler” (Akt., Şen, 2016, s. 1117).

Sadece maddi kaygılarla ekranları meşgul eden yetenek yarışmaları ve medyanın insanlara bu gibi yarışmaları ekranlara getirmesi ve özellikle de gençlerin bu yarışmalara rağbet göstermesi ile sonuçlanmıştır. Gençlerin kimi zaman eğitimlerini yarıda bırakarak şöhret sahibi olmayı, daha çok para kazanmayı istemeleri bu yarışmalarda boy göstermelerine neden olarak özentî kavramını da ortaya çıkarmıştır. İnsanların bu yarışmalara katılarak anında dikkat çekeceklerini, meşhur olacaklarını düşünmeleri de bu yarışmalara talebi arttırmaktadır.

Müzik, yüklü miktarda paranın döndüğü, güçlü bir sektörün parçası haline gelerek ekonomik gücün yanında adeta önemini yitirmiş, varoluş amacından sapmış ve kendi sebep olduğu bu ekonomik gücün tahakkümü altına girme eğilimi göstermiştir. An itibarı ile müzik, müzik olma koşullarına göre değil serbest piyasa koşullarına göre şekil almaya başlamıştır. Yozlaşmanın başladığı noktayı işaret eden durum ise sanatsal kaygının önüne parasal kaygının geçmesi şeklinde ifade edilmiştir (Uçar, 2007, s. 9). Müzik, ticari kaygı ile yapıldığında popüler kültüre hizmet eder hale gelmiştir. Fakat toplumda müzik tek yönlü ele alınmamakta bazı çevrelerce sadece popüler kültüre hitap eden yönüyle değil sanat yönüyle de tercih edilmektedir. Müziğin sanat yönünü dikkate alarak ve geleneksel özelliklerini

yitirmeden topluma sunmak için çaba sarf eden özverili bir kesimden de söz etmek mümkündür.

Günümüzde ve yakın geçmişimizde farklı toplumlarda yaşayan insanların sosyal yaşantılarına baktığımızda görebiliriz ki müziğin farklı türlerdeki icraları günlük hayatın vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. Müzik, kimilerinin hayatında sadece farklı türleri ile dinlenen bir olgunun ötesine geçmez iken; kimilerinde ise icrasal boyutlarda da gerçekleşen bir sanat dalıdır (Ayhan, 2016, s. 12).

Ergenlik Döneminin Önemi

Birey, birbirinden farklı gelişim dönemlerinden geçerek çocukluğundan yaşlılığına kadar gelişen yaşam çizgisinde fizyolojik ve psikolojik bazı özellikler gösterir. Bireyin hayatı genel hatlarıyla incelendiğinde; çocukluk, ergenlik, gençlik, yetişkinlik ve yaşlılık gibi ana gelişim dönemlerine ayırarak incelemek mümkündür. Ancak böyle bir sınıflama genel olarak yapılmasına rağmen konu “insan” olduğunda, sözü edilen gelişim periyodlarının başlangıç ve bitiş kesin sınırlamasını yapmak oldukça güçtür (Koç, 2004, s. 232). Bu gelişimsel özellikler bireylere göre farklılıklar gösterebilmekte ve her birey bu dönemleri farklı yaş aralığında yaşamaktadır.

Dönemler içerisinde değerlendirilen ergenlik dönemi psiko-sosyal gelişim açısından erken, orta ve geç ergenlik olmak üzere üç bölüme ayrılır. Erken ergenlik 10-14 yaşlar arası dönemdir. Bu dönemin en belirgin özelliği biyolojik değişikliklerin yarattığı baskıya karşı gencin uyum süreci ve baş etme çabalarıdır. Orta ergenlik, 15-17 yaşlar arası dönemdir. Bütün olarak kişiliğin oluşması ve bağımsızlık bu dönemin başlıca özelliğini oluşturur. Bu dönemin önemli konularından biri cinsel kimlik gelişimidir. Son olarak da geç ergenlik, 18-21 yaşlar arası dönem olarak ifade edilir (Parlaz, Tekgül, Karademirci & Öngel, 2012, s. 11). Bütün dönemlere bakıldığında her dönemin kendine has tavır ve davranış biçimi olduğu da görülür.

Ergenlik, hangi toplumda varolursa olsun her bireyin yaşadığı bir evredir. Ergen, çağına özgü duygu, düşünce, tutum ve eylem içindedir. Bu çağın temel özellikleri; duygusal coşku ve taşkınlık, çabuk kurulan ve bozulan ilişkiler, kolay etkilenme, kişiliğinin sınırlarını aşma, toplum içinde sivrılme, ilgi çekme, rol sahibi olma çabası biçiminde özetlenebilir” (Yavuzer, 1994, s. 243). Kısaca bireyin kendini var etme çabası ve topluma kendini kabullendirme gereksinimi olarak ifade edilebilir.

Ergenlik dönemi bireyin kendini tanıma sürecinde çeşitli problemlerle/zorluklarla başa çıkmaya çalıştığı bir dönem olarak görülür. Bu dönem içerisinde aile desteğini yanında hisseden bireylerin, bu dönemi sorunsuz bir şekilde atlatma konusunda daha başarılı oldukları

söylenbilir. Ailelerin bireyi sportif ve sanatsal etkinliklere yönlendirmesi, bireyin gelişimi açısından daha faydalı sonuçlar vermektedir. Birey, sanatsal ve sportif faaliyetlerle iç içe olduğu zaman kendi gücünün, yeteneklerinin farkına varıp, başarı duygusunun ne olduğunu öğrenebilir. Ayrıca bir gruba dâhil olabilmek, sosyalleşme, birlikte bir şeyleri başarabilme ve bu başarıdan da kendine pay çıkarabilme hissiyatına sahip olabilir.

Ergenlik döneminde müzik eğitimi.

Müziğin insan eğitimindeki rolüne çok eski çağlardan beri dikkat çekilmiş, Aristo “duyguları belirgin olarak ifade hususunda hiçbir şey ritim ve şarkı söyleme kadar kuvvetli değildir. Mademki bu o kadar gerçek bir kudrettir, şu halde müzik mutlaka çocukların eğitiminde kullanılmalıdır” diyerek müziğin eğitici rolünü dile getirmiştir. Eflatun ise; “hiçbir şey insanın içine ritim ve müzik kadar işlemez. Müzik eğitimi gerektiği gibi yapıldığında insanı yüceltir, özünü güzelleştirir. Kötü yapıldığında da bunun tersi olur” ifadeleriyle müziğin insan üzerindeki etkisinden bahsetmiş (Akt., Gültekin, 2013) ve her bireyin müzik eğitimi alması gerektiği ve bu eğitimi alırken doğru yönlendirmenin önemli olduğuna dikkat çekmiştir.

Bu dönemde ergen bireyler, duygusal yönden birçok çelişki yaşadığından kaygılanmakta ve olumsuz davranışlar gösterme eğiliminde olabilmektedirler. Bu davranışların nedenleri araştırıldığında ailelerin olumsuz tutumu, okul başarısızlığı, bireyin kendine olan güvensizliği ve sahip olduğu arkadaş çevresi, eğitsel ve kültürel eksikliği gösterilebilir. Ergenlik döneminin insan hayatındaki en önemli evrelerden biri olduğu, fırtına ve gerginlik dönemi olarak da açıklanabilen ergenlik dönemi hangi toplumda olursa olsun, her bireyin yaşadığı bir evredir (Apaydınlı, 2012, s. 1) Her toplumda ergen, çağına özgü olan duygu, düşünce, tutum ve eylem içindedir (Yavuzer, 1994, s. 243). Ergenlik dönemindeki bireyler kim olduklarını, ailelerinden hangi ölçüde farklı olduklarını, bulunduğu çevreleri hakkında ne gibi düşüncelere sahip olduklarını, kendi değerlerinin neler olduğunu bulmaya ihtiyaç duyarlar. Ergen kendisini kabul etmeye, kişiliğini bulmaya, gruplara girmeye ve gereksinimlerini dengeli bir şekilde karşılamaya çalışmaktadır (Akt., Toy, 2006, s. 5).

Müzik, bireylerde hoş duygular uyandıran ve keyifli anlar yaşatan bir uğraştır. Özellikle ergenlik dönemindeki bireylerin zamanlarının önemli bir bölümünü müzik dinleyerek geçirdikleri gözlemlenebilmektedir. Birey, bu dönemde önce ailesinin bir parçası olduğunun sonrasında ise toplumun bir parçası olduğunun farkına varmaya başlamaktadır. Bireyin, kişisel gelişimi ve topluma uyum sağlaması konusunda sanatın ve müzik eğitiminin çeşitli işlevleri bulunmaktadır. Bu dönemde müzik eğitimi sayesinde olumlu duygu ve davranışlara yönelmeleri ve doğru müzik örneklerini seçebilmeleri mümkündür.

Bireyin var olan yetersizliklerini ve eksiklerini kapatabileceği, kendini ifade etmede zorlanmayacağı, rahatlayabileceği, çevresiyle olan ilişkisini arttırabileceği, belirli bir çalışma disiplinine sahip olabileceği gibi bir çok konuda da bireye yardımcı olabilecek eğitim sanat eğitimidir (Barış, 2006, s. 44). Kendini geliştiren, kendisinden başlayarak genişleyen, halkalar şeklinde ilerleyip ailesini ve toplumu sorgulayabilen, kendisiyle barışık bireyler yetiştirmede sanat eğitimi önemlidir. Kendisiyle barışık olan bireyler sorunun değil, çözümün parçası haline gelirler.(Akt., Apaydın, 2011, s. 26).

Toplumda sanat eğitimi alınmasının önemli olduğuna vurgu yapılırken sanat eğitiminin okullarımızda ve öğretim programlarımızda ne kadar yer aldığı üzerinde düşünülmesi gereken bir konudur. Türkiye’de eğitim veren kurumlarda, sınıf düzeyi ve okullarda bulunan derslerin önceliklerine göre müzik eğitimi verilmektedir. Bu durumda müzik eğitimi, ilkokul düzeyinde zorunlu ders olarak, lisede zorunlu seçmeli ders olarak verilmekte olup 2020 itibari ile tamamen seçmeli ders olarak müfredatta yerini bulacaktır (Milli Eğitim Bakanlığı, [MEB], 2019, s. 94).

Yani birey hangi dersi seçmek istiyorsa (müzik, görsel sanatlar, beden eğitimi) yeni müfredat ile o dersin eğitimini alacaktır. Lisede öğrenim gören birey müzik dersini de görsel sanatlar dersi ve beden eğitimi dersini de alabilmeli ve kendine o yönde rota çizebilmelidir. Birey lisede aldığı müzik dersi sayesinde müzik dinlerken ve o müziği seçerken bilinçli bir tercihte bulunabilmelidir. Öğrenciler (müzik, görsel sanatlar, beden eğitimi) bu dersler sayesinde diğer derslerin zorluk ve yoğunluğundan biraz olsun sıyrılıp rahatlama imkânı bulabilirler. Yine arkadaşlarıyla birlikte paylaşımda bulunup müziği icra edebilmeleri ve kendilerini geliştirebilmeleri için de bu dersler imkân sağlar.

Bunun yanında eğitimin önemli bir parçası olan öğretmenin de dersi işleyiş konusunda öğrenci ile aynı duyarlılığa sahip olabilmesi, kendini sürekli geliştirmesi ve dersin işleniş konusunda sadece teoride kalmadan teori ve uygulamayı birlikte ele alarak derste öğrenciyi aktif hale getirebilmesi gerekir.

Teknoloji ve teknolojinin müzik eğitime etkileri.

İnternet günümüzde artık insan hayatının vazgeçilmez bir unsuru haline gelmiştir. Genellikle bu vasıta e-mail yollamak veya almak, herhangi bir konuda araştırma yapmak, bir şeyler satın almak insanların günlük alışkanlıkların arasına girmesini sağlamıştır. İnternet ile dünyanın dört bir yanından sunulan bilgi ise inanılmaz düzeydedir (Tecimer, 2006, s. 1). Binlerce insan bu kurulum sayesinde sadece bir tuşla her şeye çok rahat ulaşabilmekte ve keşfetmektedir. Bu teknolojik gelişim diğer alanları etkilediği gibi müziği de etkilemiştir.

Müzik eğitimi alanında da kendini gösteren teknoloji, eğitim anlayışına yeni bir bakış açısı kazandırmıştır (Akt., Parasız & Aras, 2012). Bireyler, teknoloji ve internet sayesinde müziksel kavramlara, kaynaklara, videolara, nota yazılımlarına çok daha kolay bir şekilde ulaşılabilir. Müzikle uğraşan eğitimciler ve bireyler interneti bilgiye ulaşma ve haberleşmenin yanında sahip oldukları fikirleri başkalarıyla paylaşma amacıyla da kullanmaktadırlar. Bunlar internet siteleri, bloglar, kişisel web sayfaları ve birçok sosyal ağlardaki bağlantılar olabilir. İnsanlar bu sitelerden faydalanarak dersler izleyebilir, yapılmış veya icra edilmiş olan müzikleri farklı gruplardan dinleyip, bilgi ve fikir sahibi olabilmektedirler.

Bunun yanında gelişen teknolojik imkânlar, toplumu iyi yönden etkilerken diğer taraftan bunun kötü sonuçlar doğurabileceğini de gösterebilmiştir. Küreselleşen dünyada buna ayak uydurmaya çalışan insanoğlunun makinelerle savaşı başlamış ve monotonlaşan insan dönemi devreye girmiştir. Hızlı yaşam, hızlı tüketim, hızlı yeme-içme gibi bir yaşama merhaba diyen insan duygularını bir kenara bırakmış, çevresiyle daha az iletişime geçmiş ve daha çok asosyalleşmiştir.

Teknolojinin ilerlemesiyle sanayileşmenin insana dayattığı yaşam tarzı insanı daha çok kendine hapsedmiş çevresiyle iletişimini koparmış ve insanı toplumdaki değer yargılarından tamamen uzaklaştırmıştır. Bu durumdan en çok etkilenen kesim ise ergenlik çağındaki bireyler olmuştur. Çoğu bireyin bilgisayar başında saatlerce vakit geçirerek dış dünyayla çok fazla iletişiminin olmaması sonucunda, bireylerde (kişisel bozukluklar ve radyasyon sebebiyle oluşan) çeşitli hastalıklar görülebilmektedir. Diğer olumsuz etkilerini ise çocukların bilgisayar başında fazla zaman geçirmesi ve internet ortamında “oyun” kelimesinin ne kadar farklı bir kimliğe bürünerek tehlikeli bir hal alması şeklinde sıralayabiliriz.

Yaşanılan teknolojik değişimler ve imkânların yanında gençler üzerinde etkisini hızlı bir şekilde de göstermiştir. Bu teknolojik değişim ve gelişimle paralel olarak ilerleyen popüler kültür adı altında geniş kitleler tarafından kabul gören bu kavram halk tarafından da çok çabuk sevilmiş ve benimsenmiştir. Popüler kültürün etkisi; spordan eğlenceye, edebiyattan müziğe, dini hayattan bilime kadar gündelik hayatta her yerde kendini göstermiştir (Kaya & Tuna, 2010, s. 237).

Popüler kültür ürünleri toplumun hemen hemen her yaş grubundaki bireyleri etkisi altına almayı hedeflemektedir. Bu kültürün etkisinde kalan en büyük hedef kitle ise çocuklar ve gençler olmaktadır. Çünkü popüler ürünleri satın almaya, kullanmaya ve hızlı bir şekilde tüketmeye meyillidirler. Giyimde popüler markaların tercih edilmesi, popüler dergilerin okunması, en çok dinlenen müzik listelerinin takip edilmesi, seyredilen popüler

kahramanların giyim, aksesuar vb eşyalarının çocuklar ve gençler tarafından satın alınıp kullanılması son derece önemlidir (Öztürk, Güler & Bıkmaz, 2007, ss. 104-105).

Popüler kültür; teknolojinin gelişmesiyle birlikte özellikle kitle iletişim araçları aracılığıyla çoğunluğu etkisi altına alan ve çoğunluk tarafından en çok beğenilen ve tercih edilen kitle toplumunun bir ifade şekli olarak değerlendirilir (Kaya & Tuna, 2010, s. 237). Ragbet gören ve tutulan dikkat çekicidir ve dikkat çekilen şey farklıdır denilerek gözleri üzerine çeken bir yapıya sahiptir.

Müzik Tercihleri

Müzik, insan hayatının içinde ve hemen her aşamasında yer alan bir ifade kültürü olarak ele alınabilir. İnsanların yaşam alanlarında konumlandırılan müzik kimileri için dinleme, eğlenme, küllürlenme, entelektüel bir davranış, kimileri içinse boş bir zaman etkinliği olarak değerlendirilebilir. Bu yönüyle hemen hemen her toplum için derin bir etkiye sahip ve vazgeçilmez bir unsurdur. Müzik üretme (besteeme, seslendirme) ve tüketme (dinleme, izleme) etkinliği, kültürel bir yargı ve estetik bir seçim sonucunda ortaya çıkar (Ersoy, 2014, ss. 90-91).

Bireyler, kullandıkları çeşitli unsurlarla gündelik yaşamın akışı içerisinde düşünce ve duygu biçimlerini düzenleyerek, kendilerine zihinsel anlamda kaçış alanları yaratırlar. Bu unsurlar ayrıca bireyler için, gündelik yaşamı “çekilir” kılan anlamlar verir (Çerezcioglu, 2013, s. 160). Bireyin duygu dünyasını harekete geçirip, rahatlamasına imkân tanır ve sorunlarından uzaklaşmasını sağlar.

Şenel (2014)’e göre; bir müziğin güzel oluşuna veya uygunluğuna karar vermenin bireysel, sosyal ya da durumsal birçok sebebi olmaktadır. kişisel zevk ve eğlencenin bir parçası olan müzik tercihi, insan için özel bir anlam ifade eder. İnsanlar kendi tercihleri doğrultusunda seçtikleri müzikleri, kişisel müzik dinleme ortamlarına ve sosyal yaşamın her köşesine taşırlar. Özellikle estetik ya da güzellik kavramlarıyla bağdıştırılan bu eylem; yani karmaşık bir sürecin sonucu olan müzik tercihi aslında çok çeşitli etkenlere bağlıdır (s. 213).

Bireylerin kimlikleri oluşurken çevrelerinde bulunan ya da birlikte yaşadıkları diğer insanlardan da etkilenebilir ve kimliklerine ilişkin pek çok simgesel unsurlar da kullanırlar. Bireylerin giyim-kuşam, takı-aksesuar, renk ve saç tercihleri gibi kimliklerine ilişkin önemli simgesel gösterenler içinde yer alır. Bireyin müzik tercihlerini de simgesel gösterenlerden biri olarak ele alabiliriz (Çerezcioglu, 2013, s. 165).

Müzik tercihi konusunda durağan bir zevkten, tercihten, durumdan söz edilemez. Müzik tercihi birçok etkene göre değişimsel farklılıklar gösterebilir. Kısa dönem ve uzun

dönem tercihler olarak müzik dinleme tercihlerini iki kısma ayıran Abeles ve Chung (1996)'a göre; içerisinde bulunan ruh hali, fiziksel ve zihinsel uyarılmışlık ve dikkat kısa dönem olarak ifade edilirken, genel zeka, kişilik, yaş, cinsiyet, ırk, müzikal deneyim ve eğitim ve geniş ölçekli sosyal faktörler ise uzun dönemi içermektedir (Akt., Şenel, 2014, s. 214). Bu bağlamda bakıldığında genel hatlarıyla müziksel tercihler bireysel, sosyal, psikolojik etkenlere dayandırılabilir.

Hiçbir etkenin tamamen bireye ya da sosyal yapıya bağlı olduğunu iddia etmemekle birlikte, müzik tercihi etki eden psikolojik durum, kişilik, cinsiyet, yaş gibi faktörlerin daha çok bireysel, sosyal sınıf, medya, aile ve kültürlenme gibi etkenlerle sosyal faktörler kapsamında sayılabildiği görülür (Şenel, 2014, s. 213).

İletişim teknolojilerinin gelişmesiyle birlikte hayatımızda yer bulan medya kavramı toplumda yer edinmeye başlamış özellikle de gençlerin sosyalleşme tarzlarına müziksel tercihlerine, yeme içmelerine, giyim tarzlarına, konuşma tarzlarına kısacası yaşamlarının her alanına aksetmiş ve özellikle de müzikte kendine yer edinmiş sosyo-kültürel bir fenomendir.

Dünya ekonomisinde önemli bir yere sahip olan müzik ve moda sektörü, birbiriyle etkileşim halinde olup, her müzik türü kendi tarzını beraberinde getirmektedir (Akt., Koca & Koç, 2010, s. 38). Moda ve müzik ikilisinin hitap ettiği en önemli kesiminde gençler olduğu vurgulanmaktadır. Genç bireylerin üzerinde hâkim olan müzik ve moda genellikle gençlerin saç tarzları ve saç kesimleri, kıyafet tercihleri; kıyafetlerin renkleri, türleri, ayakkabı tarzları, konuşma tarzlarında da kendini gösterir. Gençler bu dönemde yarattıkları kendi tarzlarıyla dinlediği müzik vesilesiyle kendi benliğini ortaya çıkarmaya çalışmaktadırlar.

Ergenlik döneminde müzik tercihlerinde genelde bireylerin benlik duygusu, özgür olma hissiyatı, inançlar, sahip oldukları değer yargıları etkili olabilmektedir. Bu dönemde tercih edilen müzikler bireyin sahip olduğu kimliğiyle ilgili ipucu verir.

Ülkemizde dinlenen çok sayıda müzik türü olmakta ve kullanılan enstrümana, ritme, melodiye, içeriğe göre çok sayıda üretilmekte ve dinleyici bulmaktadır (Gültekin, 2013, s. 4). Müzik türlerinden bazılarını şöyle sıralayabiliriz; Klasik Türk müziği, Türk Sanat müziği, Türk halk müziği, Klasik Batı müziği, Türk Tasavvuf müziği, popüler müzikler içerisinde sayabileceğimiz caz, rock ve bu türlerin yanında bu türlerin türevi olan arabesk rap, hip hop müzik ve metal müzik kendine yer edinmiştir. Bu türlere kısaca değinmek gerekirse;

Klasik batı müziği.

Klasik Batı müziği; Rönesans dönem, Barok dönem, Klasik dönem, Romantik dönem ve Çağdaş dönem olmak üzere çeşitli dönemlere ayrılır. Her bir dönemin kendine özgü karakteristik özellikleri bulunmaktadır.

Rönesans müziği özelliklerine kısaca bakıldığında; “müzik yazısının ve çalgıların geliştirilmesi, din dışı müzikte yeni ses müziği ve çalgı müziği formlarına yöneliş, nota basımı aşamasına geçiş, üçlü beşli akorların uygulanmasını yaygınlaştırma, müzik teorisinde derinleşerek kilise modlarını majör ve minör sisteme dönüştürme, kontrpuan yazısında ustalaşma, Protestanlığın doğuşuyla müziği halkla bütünleştirmek için yeni bir kilise müziği anlayışına yol açma, şarkılarda yer alan şiirsel sözlerle melodi arasında anlam bütünlüğü” (Say, 2005, s. 457) öne çıkmaktadır.

Barok Dönem, 1600-1750 yılları arasındaki dönem olarak gösterilip, İtalya’daki ilk opera denemelerinin başladığı ve J. S. Bach’ın ölümü ile sonlanan bir dönemdir (Akt., Angı, 2013, s. 69). Opera sanatıyla müzikte dev bir dalga yaratan ve bir yandan çalgı müziğini geliştiren İtalyan stili, XVIII. yüzyılda yükselişini sürdürmüştür. Bu kuşağın ilklerinden olan Tomaso Albinoni’nin (1678-1741) çalgı müziği eserleri, günümüzde de sıkça seslendirilen yapıtlar arasındadır (Say, 2005, s. 274).

Klasik Dönem, Klasik, “Klasik değerleri örnek alarak aynı kusursuzlukta yüzyıllar boyu değerini yitirmeyen, güncelliğini koruyan yapıtlar ortaya koyan, eski Yunan ve Roma sanatının klasikleşmiş olan geleneğini yeniden yaratmaya çalışmak anlamına gelmektedir” (Erol, 2001, s. 120). Bu çağın stili, temelde İtalyan, Alman ve Fransız stillerinin etkileşimi ile yaratılmış olan uluslararası bir sentezi simgeler. Özellikle Mozart’ın opera ve çalgı müziği eserlerinde İtalyan stilinin öğeleri yer alır. Klasisizmin kökleri Antik Yunan ve Roma uygarlıklarına uzanır ve dönemin yarattığı temel müzik formu ise “sonat”tır (Say, 2005, s. 298).

Romantizm, XIX. yüzyılın ilk yarısından başlayarak sanatçıların kendi benliklerini açtıkları, kişisel özelliklerini öne çıkardıkları bir akımdır. Kalıplaşmış şekilsel müzik yerine, bestecinin hayal gücünü kullanarak oluşturduğu eserler, dinleyicinin hayal gücünü öne çıkarmıştır (Feridunoğlu, 2005, s. 65).

Çağdaş müzik, yeniliğe açık olarak sürekli gelişme gösteren bir müziktir ki, besteci İlhan Mimaroglu (1926) da, bu müziği şöyle tanımlar: “XX. yy. müzik sanatında hızlı ilerleyişlerin, yeni yolların ve yöntemlerin çağıdır (Akt., Yöre, 2011, s. 3). Richard Wagner, “Tristan ve Isolde “ operasında geleneksel armoni stiline sınırlarını zorlamış, Lizt ise son

dönemde dörtlü, beşli ve yedili ileri düzey piyano eserleri yazmıştır. Bu dönemin iki büyük ismi Macar besteci Bela Bartok ve Rus Besteci Igor Stravinsky'dir (Say, 2005, s. 118). Bu dönemin Türkiye'deki isimleri ise Cumhuriyetin ilanından sonra Türk Müziğini evrensel boyutlara ulaştırmak amacıyla yurt dışına eğitim almak için gönderilen Türk Beşleri; Cemal Reşit Rey, Hasan Ferit Alnar, Ulvi Cemal Erkin, Ahmet Adnan Saygun, Necil Kazım Akses'dir.

Türk halk müziği.

Gelenek ve göreneklerin nesilden nesile aktarılmasında etkili olan, halkın duygu ve düşüncelerini, yaşayışlarını, kısaca halkın kültürünü yansıtan geleneksel bir müzik türüdür.

Türk Halk Müziği'nde aşıklık geleneği, 1950'lerden itibaren Köroğlu, Karacaoğlu, Pir Sultan Abdal, Neşet Ertaş, Âşık Veysel, Muharrem Ertaş, Âşık Mahsuni Şerif gibi ozanlarla hayat bulmuş, 1950'li yıllardan sonra ise devlet koroları, TRT, halk eğitimi merkezleri, özel kurslar, cemiyet ve dernekler ile müzik eğitimi veren okullardaki çalışmalarla yerini sağlamlaştırmıştır (Yurga, 2002, s. 13). Günümüzde de güncelliğini koruyan halk müziği, kulaktan kulağa devam etmiş geleneksel halk kültürünün en önemli aktarıcılarından.

Türk sanat müziği.

Tarih içinde sanatsal amaçlı olarak geliştirilmiş bulunduğumuz kentsel nitelikli, soylu, derinlikli, geleneksel özellikteki müzik türüdür. "Klasik Türk müziği" olarak da isimlendirilir. Türk sanat müziğinde sesler, Batı müziği stilinde olduğu gibi tam ve yarım perdelerden değil, koma adı verilen daha küçük aralıkların oluşturduğu perdelerden meydana gelir. Bu küçük aralıklar yoluyla günümüze değin yüzlerce makam düzenlenmiştir. Her makamın karakteristik özelliği olduğundan, elde edilen müzikal çeşitlilik, Geleneksel Türk müziği sisteminin zenginliğini sergiler (Say, 2005, s. 217).

Türk sanat müziğinde usûl kalıplarını yansıtan ritimsel öğeler şöyle özetlenebilir; usuller, 124 zamanlı ölçülere kadar kullanılmış olan ölçüler içinde, kuvvetli, zayıf ve yarı kuvvetli vuruşların değişik şekillerde art arda sıralanmasıyla oluşmuştur. Ezgi, mutlak olarak usul vuruşlarına uygun olarak oluşturulur. Geleneksel Sanat müziği eserleri biçimleri, genel karakterleri ile bir bütünlük sergiler; dolayısıyla Batı müziğinde olduğu gibi, bağımsız bölümlerden oluşmaz. Öte yandan kendi içinde hane-teslim, terennüm, zemin-nakarat, meyan-nakarat gibi bölmeleri içerir (Say, 2005, s. 218).

Türk tasavvuf müziği/ilahiler.

Türk müzik kültüründe dini müzikler de ayrı bir öneme sahiptir. Türk örf-adet ve geleneklerinde doğum ölüm gibi törenlerde mevlid okunması bir gelenektir. Özel dini açıdan kutsal sayılan törenlerde ibadet yapılırken ilahilere ve kasidelere de yer verilmektedir.

İbadetlere kazandırdığı mânevi boyutun yanında müziğin, insanların din duygularını harekete geçirmek ve onlarla diyalogu sağlamak için etki alanlarına girebilme hususunda etkili bir araç olduğu gözlenebilmektedir. İbadetlerde teslimiyet ve içtenliği artırıcı özelliğinden dolayı konuyla bağlantısı olmayan kişilere çağrıda bulunmak ve onları bir şekilde etkisi altına alabilmek için müzikten yani nağme sanatından faydalanılmıştır (Akdoğan, 2003, s. 9).

Türk Edebiyatı manzum formu olan “ilahi” dini Türk musikisinde de adı geçen formun besteli hallerinde de isim olarak yerini almıştır. İlahi, kelime olarak Allah’a ait demektir. İlahilerin tarikatlara özel olanları ve sadece belli dergâhlarda okunan türleri de vardır. Bununla birlikte çoğu ilahi de genel dinleyicilerin tümüne hitap eder ve ibadetlerde okunmaktadır. İlahiler işlenen konular bakımından hicri aylarla ifade edilmiş ve isimlendirilmiştir (Turabi, 2014, s. 192). Türk tasavvuf müziğinin başyapıtları arasında İtri, Dede Efendi, Osman Dede, Ahmet Ağa gibi besteciler tarafından bestelenen Mevlevi ayinleri gösterilebilir. Mevlevi ayinleri, ilahiler, dini peşrevler, Bektaşî nefesleri, şûguller, naatlar, mersiyeler, duraklar ve tevşih Tasavvuf müziğinin formları olarak gösterilir (Akt., Angı, 2013, s. 77).

Popüler müzikler.

Pop müzik.

Kent kültürünün hâkim, teknolojisinin gelişmiş olduğu toplumlarda pop müzik türü geniş kitleler ve özelliklere gençler tarafından tüketilmek için tasarlanmıştır.

Batı şemsiyesi altına giren hemen her şeyin ilk izlerinin görüldüğü XIX. yüzyıl, toplumun Batılı popüler müzik türleriyle tanıştığı ve XX. yüzyılda büyük bir endüstri haline gelecek müzik sektörünün temellerinin atıldığı dönem olarak karşımıza çıkmaktadır. Önce fonografin icadı, ardından gramofon ve radyonun ortaya çıkmasıyla oluşan yeni algı biçimi çok geçmeden temel unsuru ses olan müzik sanatında da karşılığını bulmuştur (Küçükkaplan, 2015, s. 35).

Pop müzik için kimi otoriteler; genç bireylere hitap eden yapısı, kolay anlaşılabilen tarzı ve basit olmaya meyilli oluşuyla gelip geçici bir alt kültür olduğunu düşünmektedirler.

1950’li yıllardan sonra gençleri hedefleyen müzikler dizisini anlatmak için popüler müzik teriminden kısaltılarak müzik literatürüne girmiştir (Çiftçi, 2010, ss. 153-154).

Teknolojik gelişmelerin yanında popüler müziğin yükselişine de tanıklık eden XIX. yüzyıl ilerleyen yıllarda birbirinden ayrı düşünölemeyecek bu iki unsurun buluştuğı kırılma noktası olmuştur. Batılı popüler müzik türlerine gösterilen yoğun ilgi, zamanla yeni bir endüstrinin ortaya çıkmasını sağlamış ve popüler müzik günümüze yolculuğunu bu mecrada sürdürmüştür (Küçük Kaplan, 2015, s. 36).

Rap/hip hop müzik.

Popüler müziklerin içerisinde sayabileceğimiz müzik türlerinden biri de Rap/hip hop müziklerdir. Bu müzik türünün 1970’li yıllarda New York’un Bronx Bölgesi’nde ortaya çıkan hip-hop kültüründen etkilendiğı söylenmekte olup, dünyanın bir çok bölgesine yayılarak yaşam tarzı hâline gelen bir yapı oluşturmaktadır. Ortaya çıktığı toplumun özelliklerini taşıyan bu müzik türü aynı zamanda ulaştığı bölgelerin yerel özelliklerinden etkilenmiş olup sahip olduğu toplumun kültürel formlarına da bürünerek varlığını sürdürmüştür (Üçer, 2013, s. 249).

Rap kelimesinin sözlükte; şiddetli bir şekilde söylemek, argoda suçluluk ve ceza anlamlarını içerdiği bir kelime olduğu bu yönüyle de hip hop kültürünün temel unsurlarından biri olduğu söylenebilmektedir. Bu müzik tarzının genel özelliklerine bakıldığında; hızlı ve konuşma tarzında, doğaçlamaya benzer kafiyelerle, ritmik vuruşlarla karakterize edilmiş, çoğunlukla sosyal ve politik konuları içeren sözleriyle, eşiksiz (a capella) olarak hızlı konuşma biçiminde seslendirilen bir müzik türü olarak ifade edilir (Aktüze, 2003, s. 464).

Rock müzik.

Rock müzik, müzik tarihinin en yaygın, ticari ve karlı bir müzik türü olarak büyük uluslararası endüstrinin gerecini oluşturan popüler müzik çeşididir. 1950’li yıllarda ortaya çıktığından beri çeşitlenen stilleriyle Batı dünyasının Sanat müziğı ve Halk müziğı geleneklerini kendi anlayışına göre pop müziğı taşıyarak etkisini dünya ölçeğinde yaygınlaştırmıştır. Rock’ın kaynağında “Rythm and Blues” adlı Amerikan popüler zenci müziğı vardır (Say, 2005, s. 452).

Bu müzik türünün ortaya çıkışıyla birçok grup ve birçok müzisyen tarafından senfonik, hard, metal, rock müzik türleri denenmeye çalışılmıştır. Günümüzde her yaşta her kesime hitap eden Anadolu Rock Müziğı, oldukça popüler bir müzik haline gelmiştir. Geçmişten bu yana Türk Rock Müziğı tarihinin özgün havasına sahip Anadolu Rock müziğı sadece ülkemizle kendini sınırlandırmayıp dünya çapında da kendine yer edinerek diğer Rock

gruplarında da büyük ilgi uyandırmıştır. 90'lı ve 2000'li yıllara gelindiğinde ise metal, alternatif rock, punk, soft rock gibi türlerde şarkılar yapılmış ve birçok grup tarafından seslendirilmiştir. Günümüzde ise toplumun bazı kesimleri tarafından dinleme tercihlerinde ön sıralarda yer almaktadır.

Metal müzik.

Metal müzik, ilk olarak İngiltere'de ortaya çıkmış bir müzik türüdür. Alt yapısını Led Zeppelin, Deep Purple, Queen gibi grupların oluşturduğu söylenebilir. (Akt., Angı, 2013, s. 76).

Bu müzik tarzının genel özelliklerine bakıldığında; Rock müziğin daha agresif ve sert ritimlerinden oluşan bir türü olup, bu müzik türünde hızlı ritimler ve distortion gitarlar kullanılmaktadır. Bir müzik aletine distorsiyon verebilmek için (müzik aletinin doğal sesinin değişime uğratılması) genellikle ayakla kumanda edilen pedallar kullanılmaktadır (Gültekin, 2013, s. 7).

Sistemdeki tüm olumsuzluklara eleştirel gözle bakan bu müzik türünün evrensel bir isyana işaret ettiği, aile içerisinde veya çevresinde özellikle de psikolojik problemler yaşayan ergenler ve gençler tarafından tercih edildiği ve bu müzik türünde genelde intihar vakalarının yoğun olduğu da görülebilir. Hatta bazı ailelerin bu müzik yapan grupları dava ettiği de karşımıza çıkabilir.

Arabesk müzik.

İlk çıkış noktası olarak ekonomik kaygılardan dolayı kırsal kesimden kentsel yaşam mecralarına göç etmeye başlayan insanların yaşam mücadelesini, kendilerini var etme çabasına giriştikleri dönemde ortaya çıktığı düşünülen bir müzik türü olarak ifade edilebilir. 60'larda yavaş yavaş belirginleşen bu müzik türü, 70'lere doğru damgasını vurmuş, 80'lerde de varlığını sürdürmeye devam etmiş ve günümüzde de hala dinlenen ve toplumun birçok kesimi tarafından tercih edilmektedir.

Özellikle 1970'li yıllarda birçok sinema filminde arabesk sanatçıların başrolde oynadığı, bu filmlerde genellikle acı, keder içerikli arabesk konularının derinden işlendiği ve yoğun bir şekilde de bu sanatçıların şarkılarının filmlerde boy gösterdiği görülmektedir. Televizyon yayınlarının başlamasıyla birlikte sinemanın toplumda bıraktığı etki, aynı türde televizyonlarda yayınlanan arabesk şarkılı filmlerle daha da pekişmiştir. Böylece sinema, arabesk müziğinin yaygınlaşmasında ve toplumda yer edinmesinde çok önemli bir etkiye sahiptir (Güngör, 1990, s. 82).

Alanyazın derlemesi.

Konunun genel yapısı ile ilgili olan çalışmalar.

Konu ile ilgili olarak alanyazın incelendiğinde; ülkemizde yapılan sosyal medya kullanımını konu alan; sosyal medya (Uluç & Yarcı, 2017; Dağıtmaç, 2015), teknolojik bağımlılıklar ve sosyal medya bağımlılığı (Savcı & Aysan, 2017 teknoloji ve eğitim (Güneş, 2016), sosyal medya ve gençlik (Babacan, 2015), iletişimin ve teknoloji (Çaycı & Karagülle, 2016) çalışmalara ulaşılmıştır.

Ergenlik dönemini konu alan çalışmalar incelendiğinde; ergenlerde davranışsal sorunlar (Alikashifoğlu, 2008), ergenlik dönemi ve psikolojik problemler (Dinçel, 2006), ergenlik dönemi ve genel özellikleri (Koç, 2004) çalışmalara ulaşıp ergenliğin müzik eğitiminde önemine dikkat çekilmiştir.

Popüler kültürle ilgili çalışmalar incelendiğinde; çocukların sosyalleşmesinde popüler kültürün rolü (Tuna, 2008), gençlik ve popüler tüketim kültürü (Şahin, 2005), tüketim kültürünün gençliğe etkisi (Köroğlu, 2014) konulu araştırmalara ulaşılmıştır.

Sosyal medya ve eğitim konulu araştırmalar incelendiğinde ise Avcı (2016) üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanım alışkanlıklarının sosyal ilişkilerine etkisi'ni incelerken, Karakoç & Taydaş, (2013) üniversite öğrencilerinin internet kullanımı ile yalnızlık arasındaki ilişkiyi incelemiş, (Yalçın Tepe & Adıgüzel, 2017) eğitim kurumlarında teknoloji ile değişim sürecini incelemiş, Yılmaz, Şahin, Haseski & Erol (2014) lise öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelemiş, Alican & Saban (2013) ise ortaokul ve lisede öğrenim gören öğrencilerin sosyal medya kullanımına ilişkin tutumları adlı konuyu incelemiştir.

Konunun genel yapısı ile ilgili olan ve alana özgü yapılan çalışmalar.

Ortaöğretim öğrencilerinin sosyal medya aracılığıyla dinledikleri müziklere ilişkin alanyazın derlemesi incelendiğinde;

Ergenlik dönemin de bireylerin sosyal medya aracılığıyla dinlediği müziklerle ilgili araştırmalarda; Apaydın (2011) genel lise öğrencilerinin kural dışı davranış gösterme eğilimlerinin cinsiyet, sınıf ve müzik eğitimi açısından incelerken, Bozkurt vd., (2015) ortaokul öğrencilerinin duygu durumlarına göre dinledikleri müzik türlerini incelemiş olup, Güven (2017) ise 12-14 yaş grubu çocukların müziğe ilişkin tutumları ile sosyal beceri düzeyleri arasındaki ilişkiyi, Uluçay (2018) lise öğrencilerinin dinledikleri müzik türlerinin şiddet eğilimine etkisini, Günindi Ersöz (2002) ise popüler kültür ürünlerinden müzik

videolarının gençler üzerindeki olumsuz etkileri adlı konulara değinerek çeşitli değişkenler açısından incelemişlerdir.

Araştırmanın, alanyazın derlemesinde gözlemlendiği üzere ergenlik dönemindeki bireylerin aldıkları eğitim ve dinlediği müziklerle ilgili incelenen araştırmalardan Ayhan (2016)'ın bulgularına bakıldığında; bireyin, müzik eğitimi küçük yaşlarda almaya başlayıp doğru bir müzik eğitimi alması durumunda, daha doğru müzik tercihlerinde bulunabileceği belirtilmiş, Şendurur & Barış (2002) müzik eğitimi ve çocuklarda bilişsel başarı adlı konuları incelemiş ve ergenlik dönemindeki bireylerin müzik eğitimine dikkat çekmiştir. Öner (2012) ise Türkiye’de müzik eğitiminin kültürel boyutlarını, (Tecimer, 2006) internet ve yaşam boyu müzik eğitimi konusu ile teknoloji ve müziğin değişimi ve Parasız & Aras (2012) teknolojinin müzik eğitimindeki yeri ve önemi adlı çalışmaları birbirine denk konular içermekte olduğunu, Çiftçi (2010) popüler kültür, popüler müzik ve müzik eğitimi adlı çalışma ile popüler kültüre vurgu yapmış ve eğitim kavramı ile sosyal medya arasındaki denklige dikkat çekmişlerdir.

Sağır & İmrik (2008) müziksel beğenide sosyal statünün rolü adlı çalışması ise alana katkı sağlamıştır.

Akça & Şenol (2012) müzik, reklam ve kitle iletişimin ergen üzerindeki etkisine değinirken müziğin ticari amaç için değil, toplum kültürünün gelişimi ve daha doğru müzik seçiminde bulunmaları için üretmeleri gerektiğini ortaya koymaya çalışmıştır. Ayhan (2016) popülerite ve müzikalite kavramları, (Akgül, 2014) Medya ve müziğin dili, (Erdal, 2007) müziğin kişisel ve toplumsal işlevi, (Şen, 2016) insan ve toplum ekseninde müzik estetiği kavramı adlı çalışma ile estetik yönünden incelemiş olup, (Canbay & Nacakçı, 2015) toplumda şiddete karşı müziksel tavır adlı çalışma ile toplumsal şiddete dikkat çekmiştir.

Öztürk ve Karahasanoğlu (2015), sosyal medya müzik üretici ve tüketicilerini konu alan araştırmalarında, “müziği icra eden kişinin ekonomik bağlamda kendini var edebilmesi için sosyal ağlarda bulunmasının avantajlı olduğunu, geleneksel ve yeni medya arasında keskin bir fark olmadığının gözlemlendiğini” belirtmişlerdir.

Barış (2006) tarafından müzik eğitimi alan ve almayan ortaöğretim öğrencilerinin benlik tasarımı düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi adlı bir araştırmanın olduğu fakat ortaöğretim öğrencilerinin sosyal medyadaki müzik tercihleri üzerine bir araştırmanın olmadığını gözlenmiştir. Bu araştırma ile ortaöğretim öğrencilerinin sosyal medyadaki müzik tercihleri müzik eğitimi kapsamında tartışılıp çeşitli tespitler yapılarak alana katkı sağlanması amaçlanmakta ve bu çalışmada ergenlik dönemindeki bireylerin müzik tercihleri sosyal medya yoluyla ne tür müziklere ilgi duydukları ve yaşamlarına etkileri ele alınacaktır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yöntem

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın modeline, çalışma grubuna, veri toplama araçlarına, verilerin analizine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Araştırma Modeli

Bu çalışmada betimsel tarama modeline yer verilmiş, araştırmada kaynak tarama yöntemi ve anket tekniği kullanılmıştır.

“Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekilde betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve ne olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır” (Karasar, 2002, s. 77). Araştırmada ortaöğretim öğrencilerinin sosyal medyadaki müzik tercihlerini belirlemek amacıyla tarama modeline yer verilmiştir. Sosyal medyadaki müzik tercihlerini belirlemeye yönelik olarak ise anket tekniği kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2018-2019 yılında öğrenim görmekte olan; Ordu Altınordu Cumhuriyet Anadolu Lisesi, Atatürk Anadolu Lisesi, Fatih Anadolu Lisesi, Altınordu Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Boztepe Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Züver Kaya Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi 9. ve 10. sınıf öğrencilerinden oluşan 560 kişilik öğrenci grubu oluşturmaktadır.

Araştırmanın çalışma grubunda yer alan öğrencilerin demografik bilgilerine Tablo 1, Tablo 2, Tablo 3 ve Tablo 4’te yer verilmiştir. Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin cinsiyetlere göre dağılımı Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. *Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı*

Cinsiyet	f	%
Kız	270	48.2
Erkek	290	51.8
Toplam	560	100

Tablo 1’de araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre dağılımlarına bakıldığında toplam 560 öğrenciden 270’inin %48.2 oranla kız ve 290’ının %51.8 oranla erkek olduğu görülmektedir.

Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin sınıflara göre dağılımı Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. *Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sınıf Değişkenine Göre Dağılımı*

Sınıf	f	%
9. sınıf	341	60.9
10. sınıf	219	39.1
Toplam	560	100

Tablo 2’de araştırmaya katılan öğrencilerin sınıf değişkenine göre dağılımlarına bakıldığında toplam 560 öğrenciden 341’inin %60.9 oranla 9. sınıf ve 219’unun %39.1 oranla 10. sınıf olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda araştırmaya katılan öğrenci sayısı açısından 9. sınıf öğrencilerinin çoğunluğu sağladığı söylenebilir.

Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin okul değişkenlerine göre dağılımı Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3. *Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Okul Değişkenine Göre Dağılımı*

Okul Adı	f	%
Atatürk Anadolu Lisesi	62	11.1
Altınordu Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	77	13.7
Cumhuriyet Anadolu Lisesi	173	30.9
Boztepe Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	84	15.0
Fatih Anadolu Lisesi	83	14.8
Zuver Kaya Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	81	14.5
Toplam	560	100

Tablo 3’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin okul değişkenine göre dağılımlarına bakıldığında toplam 560 öğrenciden 62’sinin %11.1 oranla Atatürk Anadolu Lisesi, 77’sinin %13.7 oranla Altınordu Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, 173’ünün %30.9 oranla Cumhuriyet Anadolu Lisesi, 84’ünün %15.0 oranla Boztepe Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, 83’ünün %14.8 oranla Fatih Anadolu Lisesi ve 81’inin %14.5 oranla Zuver Kaya Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencisi olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda araştırmaya katılan öğrenci sayısı açısından Cumhuriyet Anadolu Lisesi öğrencilerinin çoğunluğu sağladığı ve diğer liselerden katılım sağlayan öğrenci sayısının hemen hemen birbirine denk olduğu söylenebilir.

Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin anne-baba eğitim durumu değişkenlerine göre dağılımı Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Anne ve Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre Dağılımı

Anne Eğitim Durumu	f	%
Örgün temel eğitim almamış	6	1.1
İlkokul mezunu	216	38.6
Ortaokul mezunu	158	28.1
Lise mezunu	137	24.5
Üniversite mezunu	36	6.4
Lisansüstü mezunu	7	1.3
Toplam	560	100
Baba Eğitim Durumu	f	%
Örgün temel eğitim almamış	7	1.2
İlkokul mezunu	133	23.8
Ortaokul mezunu	167	29.8
Lise mezunu	182	32.5
Üniversite mezunu	60	10.7
Lisansüstü mezunu	11	2.0
Toplam	560	100

Tablo 4’te görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin anne eğitim durumu değişkenine göre dağılımlarına bakıldığında toplam 560 öğrenciden 6’sının %1.1 oranla Örgün temel eğitim almamış, 216’sının %38.6 oranla İlkokul mezunu, 158’inin %28.1 oranla Ortaokul mezunu, 137’sinin %24.5 oranla Lise mezunu, 36’sının %6.4 oranla Üniversite mezunu ve 7’sinin %1.3 oranla Lisansüstü mezunu olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda araştırmaya katılan öğrenci sayısı açısından çoğunluğun annelerinin ilkokul mezunu olduğu, üniversite ve lisansüstü mezunu anne sayısının çok az olduğu ve anne eğitim durumu açısından öğrencilerin annelerinin eğitim seviyesinin orta düzey ve orta düzeyin altı olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin baba eğitim durumu değişkenine göre dağılımlarına bakıldığında ise toplam 560 öğrenciden 7’sinin %1.2 oranla Örgün temel eğitim almamış, 133’ünün %23.8 oranla İlkokul mezunu, 167’sinin %29.8 oranla Ortaokul mezunu, 182’sinin %32.5 oranla Lise mezunu, 60’ının %10.7 oranla Üniversite mezunu ve 11’inin %2.0 oranla Lisansüstü mezunu olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda araştırmaya katılan öğrenci sayısı açısından çoğunluğun babalarının lise mezunu olduğu, üniversite ve lisansüstü mezunu baba sayısının az olduğu, baba eğitim durumu açısından öğrencilerin babalarının eğitim seviyesinin orta düzey olduğu ve babaların eğitim seviyesinin annelere nazaran daha üst düzeyde olduğu söylenebilir.

Veri Toplama Aracı

Yapılan araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen “kişisel bilgi formu” ve “anket formu” kullanılmıştır. Araştırmanın bu aşamasında, konu ile ilgili daha önceden geliştirilen anket formları incelenerek soru havuzu oluşturulmuş, hazırlanan soru havuzundan araştırma konusuna uygun sorular seçilerek bir form hazırlanmış ve bu form uzman görüşüne sunulmuştur. Hazırlanan anket için uzman grubu özellikleri şöyledir; müzik eğitimi alanında Ömer Halisdemir Üniversitesi ve Atatürk Üniversitesinde görev yapmakta olan iki Doç. Dr. öğretim üyesi, Atatürk Üniversitesinde görev yapmakta olan iki Dr. Öğrt. üyesi ve ortaöğretimde görev yapmakta olan iki müzik öğretmeninin görüşleri alınmıştır. Son olarak istatistik ve Türk dili alanlarında uzman olan Ordu Üniversitesinde görev yapan iki Dr. Öğrt. üyesinin görüşlerine başvurulmuştur. Alınan görüşler doğrultusunda sorular üzerinde gerekli düzenlemeler yapılmış olup, uzman görüş ve önerileri doğrultusunda anket formuna son şekli verilmiş ve ön deneme gerçekleştirilmiştir. Kişisel bilgi formu ile birlikte 30 sorudan oluşan anket formu geçerlik güvenirlik çalışmaları yapıldıktan sonra uygulamaya hazır hale getirilmiştir.

Süreç/Uygulama

Araştırmanın ilk dört ayında alanyazın taraması yapılarak konu ile ilgili tezlere ve makalelere ulaşılmıştır. Daha sonraki iki aylık süreçte veri toplama aracında kullanılacak olan ölçek için yapılan araştırmalar sonucunda, ölçek geliştirilerek son hali verilmiştir. Uygulanacak anket çalışması için gerekli izinler alındıktan sonra bir ay içerisinde anket uygulaması yapılmıştır. Sonraki aşamada ise istatistiksel işlemler yapılarak, gerekli düzenlemelerle teze son hali verilmiştir.

Veri Analizi

Verilerin hangi analizler yoluyla çözümleneceğine karar verebilmek için, öğrencilerin sosyal medyadaki müzik tercihlerini belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanıp uygulanan anket soruları Kolmogorov-Smirnov Normallik testine tabi tutulmuştur. Anket formu için yapılan Kolmogorov-Smirnov Normallik testi Tablo 5’te gösterilmiştir.

Tablo 5. *Değerler Ölçeği Kolmogorov-Smirnov Normallik Testi Sonuçları*

Anket Soruları	Kolmogorov-Smirnov		
	İstatistik Değer	Sd	P
İnternet kullanıyor musunuz?	.533	24	.00*
İnterneti en çok hangi amaçla kullanıyorsunuz?	.190	24	.00*
İnternet kullanırken tercih ettiğiniz araçlar hangileridir?	.519	24	.00*
Gün içerisinde internette ortalama kaç saat vakit geçiriyorsunuz?	.305	24	.00*
İnternette aktif olarak kullandığınız sosyal medya ağları (siteleri) hangileridir?	.233	24	.00*

Tablo 5. (Devamı)

Sosyal medya denildiğinde aklınıza gelen ilk şey ne oluyor?	.184	24	.00*
Sosyal medyada müzik dinleme alışkanlığınız var mıdır?	.515	24	.00*
Sosyal medyada müzik dinlemeye ayırdığınız vakit ortalama kaç saattir?	.245	24	.00*
Sosyal medyada müzik dinlerken en çok hangi uygulamayı kullanırsınız?	.141	24	.00*
Sosyal medyada en çok hangi müzik türlerini tercih edersiniz?	.535	24	.00*
Sosyal medyadaki müzik tercihlerinizde en etkili olan hangileridir?	.274	24	.00*
Şu an öğrenim görmekte olduğunuz okulda müzik dersi alıyor musunuz?	.384	24	.00*
Okul dışında özel ders (keman, bağlama, piyano vb.) alıyor musunuz?	.534	24	.00*
Halk eğitim merkezi veya dernekler gibi kurumlarda çalma/söyleme gibi müzikal etkinliklerde bulunuyor musunuz?	.520	24	.00*
Sosyal medyadaki müzik tercihlerinizde aldığınız müzik eğitiminin bir etkisi olduğunu düşünüyor musunuz?	.362	24	.00*
Sosyal medyadaki müzik tercihlerinizde müzik öğretmeninizin sizi yönlendirdiği oluyor mu?	.456	24	.00*
Sosyal medyadaki müzik tercihlerinizde en çok etkili olan hangisidir?	.422	24	.00*
Sosyal medyadaki müzik tercihlerinizde seçici olduğunuzu düşünüyor musunuz?	.465	24	.00*
Sosyal medyadaki müzik tercihlerinizde pop müzik eserlerinden örnekler dinler misiniz?	.530	24	.00*
Sosyal medyadaki müzik tercihlerinizde yabancı pop müzik eserlerinden örnekler dinler misiniz?	.463	24	.00*
Sosyal medyadaki müzik tercihlerinizde klasik batı müziği bestecilerinin Eserlerinden Dinler misiniz?	.435	24	.00*
Sosyal medyadaki müzik tercihlerinizde Türk sanat müziği bestecilerinin eserlerinden dinler misiniz?	.420	24	.00*
Sosyal medyadaki müzik tercihlerinizde Türk halk müziği eserlerinden örnekler dinler misiniz?	.399	24	.00*
Sosyal medyadaki müzik tercihlerinizde Türk tasavvuf müziği eserlerinden (İlahiler) örnekler dinler misiniz?	.490	24	.00*
Sosyal medyadaki müzik tercihlerinizde nitelikli müzik eserlerine kolaylıkla ulaşabildiğinizi düşünüyor musunuz?	.525	24	.00*

Tablo 5'te görüldüğü gibi, yapılan normallik testi sonucunda, öğrencilerin anket formuna verdiği cevapların normal dağılmadığı ($p=.00<.05$) tespit edilmiştir.

Bu bilgiler doğrultusunda, verilen cevapların dağılımının normal dağılıma sahip olmadığı durumlarda iki grubun karşılaştırılmasında kullanılan non-parametrik *Mann-Whitney U testi* iki grup karşılaştırmalarında kullanılmıştır. İki'den fazla grupların karşılaştırılmasında ise, yine non-parametrik testlerden *Kruskal-Wallis H testi* kullanılarak farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığı belirlenmiştir.

Testlere ilişkin tablolarda Mann-Whitney U Testi için N (kişi sayısı), Sıra ortalaması, Sıra Toplamı, U (istatistik değeri) ve p (anlamlılık düzeyi) değerleri verilirken; Kruskal-Wallis H testi için ise N, Sıra ortalaması, Sd (serbestlik derecesi), χ^2 (istatistik değeri) ve p değerleri verilmiştir. Çoklu karşılaştırma testlerinde ayrıca tabloların altında farklılığın nereden kaynaklandığı ile ilgili bilgilere de yer verilmiştir. Birden çok cevap seçeneği olan sorular için Çoklu cevap (Multiple Responses) istatistiği kullanılarak (f) ve yüzde (%) değerleri hesaplanmış ve karşılaştırmalarda Crosstabs tabloları kullanılmıştır. Korelasyon hesaplamasında ise Pearson korelasyon istatistiği kullanılmış ve tablolandırılarak R (istatistik

değeri) ve p değerleri gösterilmiştir. Ayrıca demografik bilgilerin ve tek cevaplı soruların dağılımları için frekans (f) ve yüzde (%) değerleri kullanılmıştır.

Çalışmada yer alan analizler için, SPSS 17.0 paket programı kullanılmış ve analizler için elde sonuçlar farklılıklara yönelik olarak .05 anlamlılık düzeyinde yorumlanmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik

Bu araştırmada araştırmacı tarafından geliştirilen veri toplama aracı olarak kullanılan anketin geçerlik ve güvenirliliğine ilişkin yapılan analize Tablo 6’da yer verilmiştir. Çalışmada 25 maddeden oluşan anketin güvenirlilik katsayısı (Cronbach’s Alpha) ($\alpha=.727$) olarak bulunmuştur.

Özdamar (1999) alpha katsayısı değerlendirme ölçütünü şu şekilde belirtmiştir:

$0.00 < \alpha < 0.40$ ise ölçek güvenilir değildir.

$0.40 < \alpha < 0.60$ ise ölçek düşük güvenirliliktir.

$0.60 < \alpha < 0.80$ ise oldukça güvenilirdir.

$0.80 < \alpha < 1.00$ ise ölçek yüksek derecede güvenilir bir ölçektir (s. 522).

Tablo 6’da Cronbach’s Alpha güvenirlilik testi istatistikleri görülmektedir.

Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin anket soruları Cronbach’s Alpha Güvenirlilik Testi Sonuçları Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. *Anket Soruları Cronbach’s Alpha Güvenirlilik Testi Sonuçları*

Anket Soruları	Madde Silindiğinde Cronbach's Alpha
İnternet kullanıyor musunuz?	.701
İnterneti en çok hangi amaçla kullanıyorsunuz?	.706
İnternet kullanırken tercih ettiğiniz araçlar hangileridir?	.707
Gün içerisinde internette ortalama kaç saat vakit geçiriyorsunuz?	.704
İnternette aktif olarak kullandığınız sosyal medya ağları (siteleri) hangileridir?	.698
Sosyal medya denildiğinde aklınıza gelen ilk şey ne oluyor?	.759
Sosyal medyada müzik dinleme alışkanlığınız var mıdır?	.707
Sosyal medyada müzik dinlemeye ayırdığınız vakit ortalama kaç saattir?	.708
Sosyal medyada müzik dinlerken en çok hangi uygulamayı kullanırsınız?	.723
Sosyal medyada en çok hangi müzik türlerini tercih edersiniz?	.722
Sosyal medyadaki müzik tercihlerinizde etkili olan hangileridir?	.700
Şu an öğrenim görmekte olduğunuz okulda müzik dersi alıyor musunuz?	.707
Okul dışında özel ders (keman, bağlama, piyano vb.) alıyor musunuz?	.711
Halk eğitim merkezi veya dernekler gibi kurumlarda çalma/söyleme gibi müzikal etkinliklerde bulunuyor musunuz?	.745
Sosyal medyadaki müzik tercihlerinizde aldığınız müzik eğitiminin bir etkisi olduğunu düşünüyor musunuz?	.752
Sosyal medyadaki müzik tercihlerinizde müzik öğretmeninizin sizi yönlendirdiği oluyor mu?	.735
Sosyal medyadaki müzik tercihlerinizde en çok etkili olan hangisidir?	.723
Sosyal medyadaki müzik tercihlerinizde seçici olduğunuzu düşünüyor musunuz?	.707
Sosyal medyadaki müzik tercihlerinizde pop müzik eserlerinden örnekler dinler misiniz?	.699
Sosyal medyadaki müzik tercihlerinizde yabancı pop müzik eserlerinden örnekler dinler misiniz?	.723

Tablo 6. (devamı)

Sosyal medyadaki müzik tercihlerinizde klasik batı müziği bestecilerinin eserlerinden dinler misiniz?	.735
Sosyal medyadaki müzik tercihlerinizde Türk sanat müziği bestecilerinin eserlerinden dinler misiniz?	.708
Sosyal medyadaki müzik tercihlerinizde Türk halk müziği eserlerinden örnekler dinler misiniz?	.710
Sosyal medyadaki müzik tercihlerinizde Türk tasavvuf müziği eserlerinden (ilahiler) örnekler dinler misiniz?	.752
Sosyal medyadaki müzik tercihlerinizde nitelikli müzik eserlerine kolaylıkla ulaşabildiğinizi düşünüyor musunuz?	.710
Toplam Güvenirlik	.727

Tablo 6’da verilen hem tek tek madde, hem de madde toplam güvenirlik katsayısı incelendiğinde güvenirliliği önemli derecede azaltan bir maddeye rastlanmamıştır. Anketin bütününe ilişkin güvenirlik katsayısı (Cronbach’s Alpha) $\alpha=0.727$ olarak elde edilmiştir. Bu sonuca göre anketin oldukça güvenilir olduğu söylenebilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bulgular

Araştırmanın Problem Durumuna İlişkin Bulgular

Araştırmanın problem durumu olan; “çalışma grubunda yer alan ortaöğretim öğrencilerinin sosyal medyadaki müzik tercihlerine” ilişkin verilere Tablo 7’de yer verilmiştir.

Tablo 7. *Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sosyal Medyada Dinlemeyi En Çok Tercih Ettiği Müzik Türüne Yönelik Dağılım*

En Çok Tercih Edilen Müzik Türü	f /Çoklu Cevap	%
Popüler Müzikler	554	22.9
THM	482	20.0
TSM	466	19.3
Klasik Batı	462	19.1
Tasavvuf	452	18.7
Toplam	2416/560	100

Tablo 7’de araştırmaya katılan öğrencilere çok seçenekli (çoklu cevap) olarak sorulan “Sosyal medyada en çok hangi müzik türlerini dinlemeyi tercih edersiniz?” sorusuna verilen cevapların dağılımına bakıldığında 560 öğrencinin çoklu cevap olarak verdiği cevapların tekrarlanma sıklığı ve oranları görülmektedir. Çok cevaplı seçeneklere bakıldığında ise öğrencilerin sosyal medyada hemen hemen tüm müzik türlerini dinlemeyi tercih ettiği, ancak özellikle popüler müzikleri dinlemeyi diğer müzik türlerini dinlemeye göre daha çok tercih ettikleri söylenebilir.

Araştırmanın birinci alt problemine ilişkin bulgular.

Araştırmanın birinci alt problemi olan; “çalışma grubunda yer alan ortaöğretim öğrencilerinin sosyal medyadaki müzik tercihleri ile ilgili görüşlerine” ilişkin dağılıma Tablo 8, Tablo 9, Tablo 10, Tablo 11, Tablo 12, Tablo 13, Tablo 14, Tablo 15, Tablo 16, Tablo 17, Tablo 18, Tablo 19, Tablo 20, Tablo 21, Tablo 22, Tablo 23, Tablo 24, Tablo 25, Tablo 26, Tablo 27, Tablo 28, Tablo 29, Tablo 30, Tablo 31’de yer verilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin İnternet kullanma durumu ile ilgili verilere Tablo 8’de yer verilmiştir.

Tablo 8. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin İnternet Kullanma Durumu

İnternet Kullanımı	f	%
Evet	551	98.4
Hayır	9	1.6
Toplam	560	100

Tablo 8’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin internet kullanma durumuna göre dağılımlarına bakıldığında toplam 560 öğrenciden 551’inin %98.4 oranla internet kullandığı ve 9’unun %1.6 oranla internet kullanmadığı görülmektedir. Bu doğrultuda araştırmaya katılan öğrenci sayısı açısından öğrencilerin tamamına yakınının günlük yaşamlarında internet kullandıkları söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin internet kullanım amaçlarına yönelik dağılımına ilişkin verilere Tablo 9’da yer verilmiştir.

Tablo 9. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin İnternet Kullanım Amaçlarına Yönelik Dağılımı

İnternet Kullanım Amacı	f /Çoklu Cevap	%
Ders çalışmak/ödev hazırlamak	555	20.9
Bilgi edinmek	530	19.9
Sosyal medyayı takip etmek	528	19.9
Oyun oynamak/eğlenmek	523	19.7
Müzik dinlemek	521	19.6
Toplam	2657/560	100

Tablo 9’da araştırmaya katılan öğrencilere çok seçenekli (çoklu cevap) olarak sorulan “İnterneti en çok hangi amaçla kullanıyorsunuz?” sorusuna verilen cevapların dağılımına bakıldığında toplam 560 öğrencinin çoklu cevap olarak verdiği cevapların tekrarlanma sıklığı ve oranları görülmektedir. Çoklu cevaplı seçeneklere bakıldığında ise öğrencilerin tamamına yakınının birbirine denk cevaplar verdiği ve interneti başta “Ders çalışmak/ödev hazırlamak” olmak üzere “Bilgi edinmek”, “Sosyal medyayı takip etmek”, “Oyun oynamak/eğlenmek” ve “Müzik dinlemek” amacıyla kullandıkları söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin internet kullanırken tercih ettikleri araçlara yönelik dağılıma Tablo 10’da yer verilmiştir.

Tablo 10. *Araştırmaya Katılan Öğrencilerin İnternet Kullanırken Tercih Ettikleri Araçlara Yönelik Dağılım*

İnternet Kullanım Aracı	f /Çoklu Cevap	%
Akıllı Telefon	556	27.5
Tablet/İpad	502	24.9
Dizüstü Bilgisayar	483	23.9
Masaüstü Bilgisayar	479	23.7
Toplam	2020/560	100

Tablo 10’da araştırmaya katılan öğrencilere çok seçenekli (çoklu cevap) olarak sorulan “İnterneti kullanırken tercih ettiğiniz araçlar hangileridir?” sorusuna verilen cevapların dağılımına bakıldığında toplam 560 öğrencinin çoklu cevap olarak verdiği cevapların tekrarlanma sıklığı ve oranları görülmektedir. Çok cevaplı seçeneklere bakıldığında ise öğrencilerin internet kullanım araçlarının tamamını kullandığı, en çok kullanılan aracın ise “Akıllı Telefon” olduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin günlük internet kullanım sürelerine ilişkin verilere Tablo 11’de yer verilmiştir.

Tablo 11. *Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Günlük İnternet Kullanım Süreleri*

İnternet Kullanım Süresi	f	%
1 saatten az	50	8.9
1-3 saat arası	269	48.1
4-6 saat arası	167	29.8
7 saat ve üzeri	74	13.2
Toplam	560	100

Tablo 11’de araştırmaya katılan öğrencilerin günlük internet kullanım sürelerine göre dağılımlarına bakıldığında; toplam 560 öğrenciden 269’unun %48.1 oranla 1-3 saat arası, 167’sinin %29.8 oranla 4-6 saat arası, 74’ünün %13.2 oranla 7 saat ve üzeri ve 50’sinin %8.9 oranla 1 saatten az internet kullandığı görülmektedir. Bu doğrultuda araştırmaya katılan öğrenci sayısı açısından öğrencilerin büyük çoğunluğunun ortalama 1-6 saat arası günlük internet kullanımı sağladığı söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin aktif olarak kullandığı sosyal medya ağlarına yönelik dağılıma Tablo 12’de yer verilmiştir.

Tablo 12. *Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Aktif Olarak Kullandığı Sosyal Medya Ağlarına Yönelik Dağılım*

Kullanılan Sosyal Medya Ağları	f /Çoklu Cevap	%
Facebook	558	21.8
Twitter	529	20.8
Instagram	505	19.8
Youtube	489	19.1
Diğer	473	18.5
Toplam	2554/560	100

Tablo 12’de araştırmaya katılan öğrencilere çok seçenekli (çoklu cevap) olarak sorulan “İnternette aktif olarak kullandığınız sosyal medya ağları (siteleri) hangileridir?” sorusuna verilen cevapların dağılımına bakıldığında 560 öğrencinin çoklu cevap olarak verdiği cevapların tekrarlanma sıklığı ve oranları görülmektedir. Çok cevaplı seçeneklere bakıldığında ise öğrencilerin sosyal medya ağlarının hemen hemen hepsini kullandığı, en çok kullanılan ağların ise “Facebook”, “Twitter” ve “Instagram” olduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal medya ile ilgili düşüncelerine yönelik verilere Tablo 13’de yer verilmiştir.

Tablo 13. *Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sosyal Medya İle İlgili Düşünceleri*

Sosyal Medya İle İlgili Düşünceler	f	%
Anlık erişim	110	19.6
Paylaşım	128	22.9
İletişim	139	24.8
Eğlence	183	32.7
Toplam	560	100

Tablo 13’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal medya denildiğinde akıllarına ilk gelen düşüncelere göre dağılımlarına bakıldığında toplam 560 öğrenciden 183’ünün %32.7 oranla eğlence, 139’unun %24.8 oranla iletişim, 128’inin %22.9 oranla paylaşım ve 110’unun %19.6 oranla anlık erişim düşüncelerinin ön plana çıktığı görülmektedir. Bu doğrultuda araştırmaya katılan öğrenci sayısı açısından öğrencilerin büyük çoğunluğunun sosyal medya denilince akıllarına ilk gelen düşüncenin “eğlence” olduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal medyada müzik dinleme alışkanlığına yönelik dağılıma Tablo 14’de yer verilmiştir.

Tablo 14. *Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sosyal Medyada Müzik Dinleme Alışkanlığına Yönelik Dağılımları*

Sosyal Medyada Müzik Dinleme Alışkanlığı	f	%
Evet	497	88.7
Hayır	63	11.3
Toplam	560	100

Tablo 14’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal medyada müzik dinleme alışkanlıklarına yönelik dağılımlarına bakıldığında, toplam 560 öğrenciden 497’sinin %88.7 oranla Evet ve 63’ünün %11.3 oranla Hayır şeklinde görüş bildirdiği görülmektedir. Bu doğrultuda araştırmaya katılan öğrenci sayısı açısından öğrencilerin çok büyük bir kısmının sosyal medyada müzik dinleme alışkanlığına sahip olduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal medyada müzik dinlemeye ayırdığı zamana yönelik dağılıma Tablo 15’de yer verilmiştir.

Tablo 15. *Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sosyal Medyada Müzik Dinlemeye Ayırdığı Zamana Yönelik Dağılımları*

Sosyal Medyada Müzik Dinlemeye Ayırılan Zaman	f	%
1 saatten az	214	38.2
1-3 saat arası	242	43.3
4-6 saat arası	68	12.1
7 saat ve üzeri	36	6.4
Toplam	560	100

Tablo 15’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal medyada müzik dinlemeye ayırdıkları zamana yönelik dağılımlarına bakıldığında, toplam 560 öğrenciden 242’sinin %43.3 oranla 1-3 saat arası, 214’ünün %38.2 oranla 1 saatten az, 68’inin %12.1 oranla 4-6 saat arası ve 36’sının %6.4 oranla 7 saat ve üzeri müzik dinlemeye zaman ayırdığı görülmektedir. Bu doğrultuda araştırmaya katılan öğrenci sayısı açısından öğrencilerin büyük bir kısmının sosyal medyada müzik dinlemeye ayırdığı zamanın 1-3 saat arası söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal medyada müzik dinlerken en çok kullandığı uygulamalara yönelik dağılıma ilişkin verilere Tablo 16’ da yer verilmiştir.

Tablo 16. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sosyal Medyada Müzik Dinlerken En Çok Kullandığı Uygulamalara Yönelik Dağılım

En Çok Kullanılan Uygulama	f /Çoklu Cevap	%
Fizzy	556	21.3
Foursquare	501	19.2
Spotify	491	18.9
Youtube	455	17.5
Facebook	187	7.2
İnstagram	111	4.3
Snapchat	112	4.3
Netd	103	4.0
Diğer	88	3.3
Toplam	2604/560	100

Tablo 16’da araştırmaya katılan öğrencilere çok seçenekli (çoklu cevap) olarak sorulan “Sosyal medyada müzik dinlerken en çok hangi uygulamayı kullanırsınız?” sorusuna verilen cevapların dağılımına bakıldığında 560 öğrencinin çoklu cevap olarak verdiği cevapların tekrarlanma sıklığı ve oranları görülmektedir. Çok cevaplı seçeneklere bakıldığında ise öğrencilerin sosyal medyada müzik dinlemek için hemen hemen tüm uygulamaları kullandığı, ancak özellikle “Fizzy”, “Foursquare”, “Spotify” ve “Youtube” uygulamalarının öğrenciler tarafından daha fazla tercih edildiği söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal medyadaki müzik tercihlerinde etkili olan kişilere yönelik dağılıma Tablo 17’de yer verilmiştir.

Tablo 17. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sosyal Medyadaki Müzik Tercihlerinde Etkili Olan Kişilere Yönelik Dağılımı

Müzik Tercihlerinde Etkili Kişiler	f /Çoklu Cevap	%
Ailem	559	27.3
Arkadaşlarım	509	24.8
Öğretmenlerim	490	23.9
Kendi Tercihlerim	493	24.0
Toplam	2051/560	100

Tablo 17’de araştırmaya katılan öğrencilere çok seçenekli (çoklu cevap) olarak sorulan “Sosyal medyadaki müzik tercihlerinizde en etkili olan hangileridir?” sorusuna verilen cevapların dağılımına bakıldığında 560 öğrencinin çoklu cevap olarak verdiği cevapların tekrarlanma sıklığı ve oranları görülmektedir. Çok cevaplı seçeneklere bakıldığında ise

öğrencilerin müzik tercihlerinde özellikle ailelerinin ve arkadaşlarının etkili olduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenim görmekte oldukları okullarda müzik dersi alma durumuna ilişkin verilere Tablo 18’de yer verilmiştir.

Tablo 18. *Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Öğrenim Görmekte Oldukları Okullarda Müzik Dersi Alma Durumları*

Müzik Dersi Alma Durumu	f	%
Evet	308	55.0
Hayır	252	45.0
Toplam	560	100

Tablo 18’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenim görmekte oldukları okullarda müzik dersi alma durumlarına yönelik dağılımlarına bakıldığında, toplam 560 öğrenciden 308’inin %55.0 oranla müzik dersi aldığı, 252’sinin ise %45.0 oranla müzik dersi almadığı görülmektedir. Bu doğrultuda araştırmaya katılan öğrenci sayısı açısından öğrencilerin büyük bir kısmının okullarında müzik dersi aldığı, ancak azımsanamayacak bir kısmının ise müzik dersi görmediği söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin okul dışında çalgıya yönelik özel ders alma durumlarına ilişkin verilere Tablo 19’da yer verilmiştir.

Tablo 19. *Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Okul Dışında Çalgıya Yönelik Özel Ders Alma Durumları*

Özel Ders Alma Durumu	f	%
Evet	49	8.8
Hayır	511	91.2
Toplam	560	100

Tablo 19’da görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenim okul dışında çalgıya yönelik özel ders alma durumlarına yönelik dağılımlarına bakıldığında, toplam 560 öğrenciden 511’inin %91.2 oranla özel ders almadığı, 49’unun ise %8.8 oranla özel ders aldığı görülmektedir. Bu doğrultuda araştırmaya katılan öğrenci sayısı açısından öğrencilerin çok büyük bir kısmının çalgıya yönelik herhangi bir özel ders almadığı söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin halk eğitim merkezleri veya derneklerde müzikal etkinliklerde bulunma durumlarına ilişkin verilere Tablo 20’de yer verilmiştir.

Tablo 20. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Halk Eğitim Merkezleri veya Derneklerde Müzikal Etkinliklerde Bulunma Durumları

Müzikal Etkinlikte Bulunma Durumu	f	%
Evet	50	8.9
Hayır	510	91.1
Toplam	560	100

Tablo 20’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin halk eğitim merkezleri veya derneklerde müzikal etkinliklerde bulunma durumlarına yönelik dağılımlarına bakıldığında, toplam 560 öğrenciden 510’unun %91.1 oranla müzikal etkinlikte bulunmadığı, 50’sinin ise %8.9 oranla müzikal etkinlikte bulunduğu görülmektedir. Bu doğrultuda araştırmaya katılan öğrenci sayısı açısından öğrencilerin çok büyük bir kısmının halk eğitim merkezleri veya derneklerde müzikal etkinliklerde bulunmadığı söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal medyadaki müzik tercihlerinde aldıkları müzik eğitiminin etkisine yönelik dağılımlara ilişkin verilere Tablo 21’de yer verilmiştir.

Tablo 21. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sosyal Medyadaki Müzik Tercihlerinde Aldıkları Müzik Eğitiminin Etkisine Yönelik Dağılımlar

Müzik Tercihlerinde Alınan Müzik Eğitiminin Etkisi	f	%
Evet	230	41.1
Hayır	330	58.9
Toplam	560	100

Tablo 21’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal medyadaki müzik tercihlerinde aldıkları müzik eğitiminin etkisine yönelik dağılımlarına bakıldığında, toplam 560 öğrenciden 330’unun %58.9 oranla müzik tercihlerinde aldıkları müzik eğitiminin etkisinin olmadığını düşündükleri, 230’unun ise %41.1 oranla müzik tercihlerinde aldıkları müzik eğitiminin etkisinin olduğunu düşündükleri görülmektedir. Bu doğrultuda araştırmaya katılan öğrenci sayısı açısından öğrencilerin önemli bir kısmının müzik tercihinde müzik eğitiminin bir etkisi olmadığını düşündükleri söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal medyadaki müzik tercihlerinde müzik öğretmenin yönlendirme durumuna yönelik verilere Tablo 22’de yer verilmiştir.

Tablo 22. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sosyal Medyadaki Müzik Tercihlerinde Müzik Öğretmeninin Yönlendirme Durumu

Müzik Tercihlerinde Müzik Öğretmeninin Yönlendirme Durumu	f	%
Evet	155	27.7
Hayır	405	72.3
Toplam	560	100

Tablo 22’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal medyadaki müzik tercihlerinde müzik öğretmenin yönlendirme durumuna bakıldığında, toplam 560 öğrenciden 405’inin %72.3 oranla müzik tercihlerinde müzik öğretmenin yönlendirmesi olmadığı, 155’inin ise %27.7 oranla müzik tercihlerinde müzik öğretmeni tarafından yönlendirildikleri görülmektedir. Bu doğrultuda araştırmaya katılan öğrenci sayısı açısından öğrencilerin çok büyük bir kısmının kendi tercihleri doğrultusunda müzik dinledikleri söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal medyadaki müzik tercihlerinde etkili olan unsurlara yönelik dağılıma ilişkin verilere Tablo 23’de yer verilmiştir.

Tablo 23. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sosyal Medyadaki Müzik Tercihlerinde Etkili Olan Unsurlara Yönelik Dağılımı

Müzik Tercihlerinde Etkili Olan Unsurlar	f /Çoklu Cevap	%
Tıklanma oranı	555	20.8
Müzik beğenime uygun olması	541	20.2
Yakın arkadaşlarının beğeniyor olması	528	19.8
Aile bireylerinin beğeniyor olması	524	19.6
Bulunduğum ortamlarda sıklıkla çalınıyor olması	524	19.6
Toplam	2672	100

Tablo 23’de araştırmaya katılan öğrencilere çok seçenekli (çoklu cevap) olarak sorulan “Sosyal medyadaki müzik tercihlerinizde en çok etkili olan unsur hangisidir?” sorusuna verilen cevapların dağılımına bakıldığında 560 öğrencinin çoklu cevap olarak verdiği cevapların tekrarlanma sıklığı ve oranları görülmektedir. Çok cevaplı seçeneklere bakıldığında ise öğrencilerin müzik tercihlerinde tıklanma oranı, müzik beğenisine uygun olma, yakın arkadaşların beğeniyor olması, aile bireylerinin beğeniyor olması ve bulunulan ortamlarda sıklıkla çalınıyor olması unsurlarının tamamının eşit oranda etkiye sahip olduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal medyadaki müzik tercihlerinde seçici olma durumlarına yönelik dağılıma ilişkin verilere Tablo 24’de yer verilmiştir.

Tablo 24. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sosyal Medyadaki Müzik Tercihlerinde Seçici Olma Durumlarına Göre Dağılımı

Müzik Tercihlerinde Seçici Olma Durumu	f	%
Evet	486	86.8
Hayır	74	13.2
Toplam	560	100

Tablo 24’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal medyadaki müzik tercihlerinde seçici olma durumuna bakıldığında, toplam 560 öğrenciden 486’sının %86.8 oranla müzik tercihlerinde seçici olduğu, 74’ünün ise %13.2 oranla müzik tercihlerinde seçici olmadıklarını düşündükleri görülmektedir. Bu doğrultuda araştırmaya katılan öğrenci sayısı açısından öğrencilerin çok büyük bir kısmının kendi tercihleri doğrultusunda müzik seçimi yaptıkları söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal medyadaki müzik tercihlerinde pop müzik dinleme durumlarına göre dağılıma ilişkin verilere Tablo 25’de yer verilmiştir.

Tablo 25. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sosyal Medyadaki Müzik Tercihlerinde Pop Müzik Dinleme Durumlarına Göre Dağılımı

Müzik Tercihlerinde Pop Müzik Dinleme Durumu	f	%
Evet	464	82.8
Hayır	96	17.2
Toplam	560	100

Tablo 25’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal medyadaki müzik tercihlerinde pop müzik dinleme durumuna bakıldığında, toplam 560 öğrenciden 464’ünün %82.8 oranla pop müzik dinlediği, 96’sının ise %17.2 oranla pop müziği tercih etmediği görülmektedir. Bu doğrultuda araştırmaya katılan öğrenci sayısı açısından öğrencilerin çok büyük bir kısmının müzik tercihlerinde pop müziği seçtiği söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal medyadaki müzik tercihlerinde yabancı Pop müzik dinleme durumlarına yönelik dağılıma ilişkin verilere Tablo 26’da yer verilmiştir.

Tablo 26. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sosyal Medyadaki Müzik Tercihlerinde Yabancı Pop Müzik Dinleme Durumlarına Göre Dağılımı

Müzik Tercihlerinde Yabancı Pop Müzik Dinleme Durumu	f	%
Evet	405	72.3
Hayır	155	27.7
Toplam	560	100

Tablo 26’da görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal medyadaki müzik tercihlerinde yabancı pop müzik dinleme durumuna bakıldığında, toplam 560 öğrenciden 405’inin %72.3 oranla yabancı pop müzik dinlediği, 155’inin ise %27.7 oranla yabancı pop müziği tercih etmediği görülmektedir. Bu doğrultuda araştırmaya katılan öğrenci sayısı açısından öğrencilerin çok büyük bir kısmının müzik tercihlerinde yabancı pop müziği seçtiği söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal medyadaki müzik tercihlerinde Klasik Batı müziği dinleme durumlarına göre dağılımı Tablo 27’de verilmiştir.

Tablo 27. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sosyal Medyadaki Müzik Tercihlerinde Klasik Batı Müziği Dinleme Durumlarına Göre Dağılımı

Müzik Tercihlerinde Klasik Batı Müziği Dinleme Durumu	f	%
Evet	140	25.0
Hayır	420	75.0
Toplam	560	100

Tablo 27’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal medyadaki müzik tercihlerinde klasik batı müziği dinleme durumuna bakıldığında, toplam 560 öğrenciden 140’ının %25.0 oranla klasik batı müziği dinlediği, 420’sinin ise %75.0 oranla klasik batı müziği tercih etmediği görülmektedir. Bu doğrultuda araştırmaya katılan öğrenci sayısı açısından öğrencilerin çok büyük bir kısmının müzik tercihlerinde klasik batı müziğini seçmediği söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal medyadaki müzik tercihlerinde TSM dinleme durumlarına göre dağılımı Tablo 28’de verilmiştir.

Tablo 28. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sosyal Medyadaki Müzik Tercihlerinde TSM Dinleme Durumlarına Göre Dağılımı

Müzik Tercihlerinde TSM Dinleme Durumu	f	%
Evet	221	39.5
Hayır	339	60.5
Toplam	560	100

Tablo 28’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal medyadaki müzik tercihlerinde TSM dinleme durumuna bakıldığında, toplam 560 öğrenciden 221’inin %39.5 oranla TSM dinlediği, 339’unun ise %60.5 oranla TSM’yi tercih etmediği görülmektedir. Bu doğrultuda araştırmaya katılan öğrenci sayısı açısından öğrencilerin büyük çoğunluğunun müzik tercihlerinde TSM’yi seçmediği söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal medyadaki müzik tercihlerinde THM dinleme durumlarına göre dağılım Tablo 29’da verilmiştir.

Tablo 29. *Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sosyal Medyadaki Müzik Tercihlerinde THM Dinleme Durumlarına Göre Dağılımı*

Müzik Tercihlerinde THM Dinleme Durumu	f	%
Evet	243	43.4
Hayır	317	56.6
Toplam	560	100

Tablo 29’da görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal medyadaki müzik tercihlerinde THM dinleme durumuna bakıldığında, toplam 560 öğrenciden 243’ünün %43.4 oranla THM dinlediği, 317’sinin ise %56.6 oranla THM’yi tercih etmediği görülmektedir. Bu doğrultuda araştırmaya katılan öğrenci sayısı açısından öğrencilerin büyük çoğunluğunun müzik tercihlerinde THM’yi seçmediği söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal medyadaki müzik tercihlerinde Tasavvuf Müziği dinleme durumlarına göre dağılımı Tablo 30’da verilmiştir.

Tablo 30. *Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sosyal Medyadaki Müzik Tercihlerinde Tasavvuf Müziği Dinleme Durumlarına Göre Dağılımı*

Müzik Tercihlerinde Tasavvuf Müziği Dinleme Durumu	f	%
Evet	139	24.8
Hayır	421	75.2
Toplam	560	100

Tablo 30’da görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal medyadaki müzik tercihlerinde Tasavvuf Müziği dinleme durumuna bakıldığında, toplam 560 öğrenciden 243’ünün %43.4 oranla Tasavvuf Müziği dinlediği, 317’sinin ise %56.6 oranla Tasavvuf Müziği’ni tercih etmediği görülmektedir. Bu doğrultuda araştırmaya katılan öğrenci sayısı açısından öğrencilerin çok büyük bir kısmının müzik tercihlerinde Tasavvuf Müziği’ni seçmediği söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal medyadaki müzik tercihlerinde nitelikli müzik eserlerine kolaylıkla ulaşılabilme durumlarına göre dağılımı Tablo 31’de verilmiştir.

Tablo 31. *Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sosyal Medyadaki Müzik Tercihlerinde Nitelikli Müzik Eserlerine Kolaylıkla Ulaşılabilme Durumlarına Göre Dağılımı*

Nitelikli Müzik Eserlerine Kolaylıkla Ulaşılabilme Durumu	f	%
Evet	450	80.4
Hayır	110	19.6
Toplam	560	100

Tablo 31’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal medyadaki müzik tercihlerinde nitelikli müzik eserlerine kolaylıkla ulaşabilme durumuna bakıldığında, toplam 560 öğrenciden 450’sinin %80.4 oranla nitelikli eserlere kolaylıkla ulaşabildiği, 110’unun ise %19.6 oranla nitelikli eserlere kolaylıkla ulaşamadığını düşündüğü görülmektedir. Bu doğrultuda araştırmaya katılan öğrenci sayısı açısından öğrencilerin çok büyük bir kısmının sosyal medyada istedikleri nitelikli eserlere rahatça erişim sağlayabildiği söylenebilir.

Araştırmanın ikinci alt problemine ilişkin bulgular.

Araştırmanın ikinci alt problemi olan; “çalışma grubunda yer alan ortaöğretim öğrencilerinin sosyal medyadaki müzik tercihlerinde müzik eğitimi alan ve almayanlar arasında anlamlı bir farklılığın olup olmamasına ilişkin verilere Tablo 32’de yer verilmiştir.

Tablo 32. Ortaöğretim Öğrencilerinin Sosyal Medyadaki Müzik Tercihlerinde Müzik Dersi Alma ve Almama Durumlarına Göre Farklılığa Yönelik Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Sosyal Medyadaki Müzik Tercihleri (Çoklu Cevap)	Müzik Dersi Alma Durumu	n	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	P
Popüler Müzikler	Evet	305	277.36	84594.50	36490.500	.426
	Hayır	244	272.05	66380.50		
Türk Halk Müziği	Evet	267	243.35	64973.50	25806.500	.228
	Hayır	206	228.77	47127.50		
Türk Sanat Müziği	Evet	265	226.77	60095.00	24850.000	.064
	Hayır	207	248.95	51533.00		
Klasik Batı Müziği	Evet	266	236.21	62831.00	25880.000	.602
	Hayır	200	229.90	45980.00		
Türk Tasavvuf Müziği/İlahiler	Evet	263	224.85	59135.50	24419.500	.301
	Hayır	195	235.77	45975.50		

Tablo 32’de, ortaöğretim öğrencilerinin sosyal medyadaki müzik tercihlerinde müzik dersi alma ve almama durumlarına göre farklılığa yönelik olarak yapılan Mann-Whitney U testi sonuçlarına göre, öğrencilerin müzik tercihleri ile ilgili anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Tablodaki istatistiksel bulgulara bakıldığında, öğrencilerin popüler müzikler tercihinde müzik dersi alanların sıra ortalamasının $SO=277.36$, sıra toplamının $ST=84594.50$ ve müzik dersi almayanların sıra ortalamasının $SO=272.05$ ve sıra toplamının $ST=66380.50$ olduğu;

Türk halk müziği tercihinde müzik dersi alanların sıra ortalamasının $SO=243.35$, sıra toplamının $ST=64973.50$ ve müzik dersi almayanların sıra ortalamasının $SO=228.77$ ve sıra toplamının $ST=47127.50$ olduğu;

Türk sanat müziği tercihinde müzik dersi alanların sıra ortalamasının SO=226.77, sıra toplamının ST=60095.00 ve müzik dersi almayanların sıra ortalamasının SO=248.95 ve sıra toplamının ST=51533.00 olduğu;

Klasik batı müziği tercihinde müzik dersi alanların sıra ortalamasının SO=236.21, sıra toplamının ST=62831.00 ve müzik dersi almayanların sıra ortalamasının SO=229.90 ve sıra toplamının ST=45980.00 olduğu;

Türk tasavvuf müziği/ilahiler tercihinde müzik dersi alanların sıra ortalamasının SO=224.85, sıra toplamının ST=59135.50 ve müzik dersi almayanların sıra ortalamasının SO=235.77 ve sıra toplamının ST=45975.50 olduğu ve anlamlılık düzeylerine bakıldığında müzik tercihlerinin tamamında herhangi bir farklılık oluşmadığı görülmektedir ($p>.05$).

Buna göre ortaöğretim öğrencilerinin dinlemeyi tercih ettikleri müzik türlerinde, okudukları okulda müzik dersi alıp almama durumunun herhangi bir etkisi olmadığı ve müzik dersi alan ve almayan öğrencilerin müzik tercihlerinin paralellik gösterdiği söylenebilir.

Araştırmanın üçüncü alt problemine ilişkin bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi olan; “çalışma grubunda yer alan ortaöğretim öğrencilerinin sosyal medyadaki müzik tercihlerinde cinsiyete göre” anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ilişkin veriler Tablo 33’de yer almaktadır.

Tablo 33. Ortaöğretim Öğrencilerinin Sosyal Medyadaki Müzik Tercihlerinde Cinsiyete Göre Farklılığa Yönelik Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Sosyal Medyadaki Müzik Tercihleri (Çoklu Cevap)	Cinsiyet	n	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	P
Popüler Müzikler	Kız	267	266.12	71053.50	35275.500	.009*
	Erkek	282	283.41	79921.50		
Türk Halk Müziği	Kız	227	250.13	56779.50	24940.500	.035*
	Erkek	246	224.88	55321.50		
Türk Sanat Müziği	Kız	224	247.36	55408.50	25343.500	.083
	Erkek	248	226.69	56219.50		
Klasik Batı Müziği	Kız	224	211.55	47387.50	22187.500	.000*
	Erkek	242	253.82	61423.50		
Türk Tasavvuf Müziği/İlahiler	Kız	220	250.69	55151.50	21518.500	.000*
	Erkek	238	209.91	49959.50		

Tablo 33’de, ortaöğretim öğrencilerinin sosyal medyadaki müzik tercihlerinde cinsiyete göre farklılığa yönelik olarak yapılan Mann-Whitney U testi sonuçlarına göre, öğrencilerin müzik tercihleri ile ilgili olarak popüler müzikler, Türk halk müziği, klasik batı

müziği ve Türk tasavvuf müziği/ilahiler seçeneklerinde anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Tablodaki istatistiksel bulgulara bakıldığında, öğrencilerin popüler müzikler tercihinde kızların sıra ortalamasının $SO=266.12$, sıra toplamının $ST=71053.50$ ve erkeklerin sıra ortalamasının $SO=283.41$ ve sıra toplamının $ST=79921.50$ olduğu;

Türk halk müziği tercihinde kızların sıra ortalamasının $SO=250.13$, sıra toplamının $ST=56779.50$ ve erkeklerin sıra ortalamasının $SO=224.88$ ve sıra toplamının $ST=55321.50$ olduğu;

Türk sanat müziği tercihinde kızların sıra ortalamasının $SO=247.36$, sıra toplamının $ST=55408.50$ ve erkeklerin sıra ortalamasının $SO=226.69$ ve sıra toplamının $ST=56219.50$ olduğu;

Klasik batı müziği tercihinde kızların sıra ortalamasının $SO=211.55$, sıra toplamının $ST=47387.50$ ve erkeklerin sıra ortalamasının $SO=253.82$ ve sıra toplamının $ST=61423.50$ olduğu ve

Türk tasavvuf müziği/ilahiler tercihinde kızların sıra ortalamasının $SO=250.69$, sıra toplamının $ST=55151.50$ ve erkeklerin sıra ortalamasının $SO=209.91$ ve sıra toplamının $ST=49959.50$ olduğu görülmektedir.

Anlamlılık düzeylerine bakıldığında ise, müzik tercihlerinden popüler müzikler ($p=.009<.05$), Türk halk müziği ($p=.035<.05$), klasik batı müziği ($p=.000<.05$) ve Türk tasavvuf müziği/ilahiler ($p=.000<.05$) seçeneklerinde anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Buna göre ortaöğretim öğrencilerinin dinlemeyi tercih ettikleri müzik türlerinde cinsiyet değişkeninin etkili olduğu, popüler müzikler ve klasik batı müziğini erkeklerin kızlara göre daha çok tercih ettiği, Türk halk müziği ve Türk tasavvuf müziği/ilahiler'i ise kızların erkeklere göre daha çok tercih ettiği söylenebilir.

Araştırmanın dördüncü alt problemine ilişkin bulgular.

Araştırmanın dördüncü alt problemi olan; “çalışma grubunda yer alan ortaöğretim öğrencilerinin sosyal medyadaki müzik tercihlerinde öğrenim gördükleri okullara göre” anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ilişkin verilere Tablo 34’de yer verilmiştir.

Tablo 34. Ortaöğretim Öğrencilerinin Sosyal Medyadaki Müzik Tercihlerinde Öğrenim Gördükleri Okullara Göre Farklılığa Yönelik Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Sosyal Medyadaki Müzik Tercihleri (Çoklu Cevap)	Okul	n	Sıra Ort.	Sd	χ^2	p
Popüler Müzikler	Atatürk Anadolu Lisesi	60	291,95	5	12.549	.028*
	Altınordu Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	73	288,53			
	Cumhuriyet Anadolu Lisesi	172	266,90			
	Boztepe Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	81	260,57			
	Fatih Anadolu Lisesi	83	287,88			
	Zuver Kaya Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	80	268,60			
Türk Halk Müziği	Atatürk Anadolu Lisesi	50	225,24	5	14.198	.014*
	Altınordu Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	60	245,94			
	Cumhuriyet Anadolu Lisesi	164	218,70			
	Boztepe Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	68	287,44			
	Fatih Anadolu Lisesi	72	232,58			
	Zuver Kaya Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	59	236,02			
Türk Sanat Müziği	Atatürk Anadolu Lisesi	49	199,77	5	20.606	.001*
	Altınordu Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	64	191,18			
	Cumhuriyet Anadolu Lisesi	162	263,61			
	Boztepe Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	66	253,71			
	Fatih Anadolu Lisesi	71	234,49			
	Zuver Kaya Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	60	225,08			
Klasik Batı Müziği	Atatürk Anadolu Lisesi	49	248,67	5	8.984	.110
	Altınordu Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	60	256,53			
	Cumhuriyet Anadolu Lisesi	160	229,39			
	Boztepe Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	68	196,20			
	Fatih Anadolu Lisesi	70	244,31			
	Zuver Kaya Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	59	238,80			
Türk Tasavvuf Müziği/İlahiler	Atatürk Anadolu Lisesi	46	238,78	5	3.179	.672
	Altınordu Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	60	216,33			
	Cumhuriyet Anadolu Lisesi	157	238,83			
	Boztepe Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	66	218,67			
	Fatih Anadolu Lisesi	70	230,73			
	Zuver Kaya Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	59	221,47			

Tablo 34’de, ortaöğretim öğrencilerinin sosyal medyadaki müzik tercihlerinde öğrenim gördükleri okullara göre farklılığa yönelik olarak yapılan Kruskal-Wallis H testi sonuçlarına göre, öğrencilerin müzik tercihleri ile ilgili olarak popüler müzikler, Türk halk müziği ve Türk sanat müziği seçeneklerinde anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Tablodaki istatistiksel bulgulara bakıldığında, öğrencilerin popüler müzikler tercihinde Atatürk Anadolu Lisesi’nin sıra ortalamasının SO=291.95, Altınordu Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi’nin sıra ortalamasının SO=288.53, Cumhuriyet Anadolu Lisesi’nin sıra ortalamasının SO=266.90, Boztepe Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi’nin sıra ortalamasının SO=260.57, Fatih Anadolu Lisesi’nin sıra ortalamasının SO=287.88 ve Zuver Kaya Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi’nin sıra ortalamasının SO=268.60 olduğu;

Türk halk müziği tercihinde Atatürk Anadolu Lisesi’nin sıra ortalamasının SO=225.24, Altınordu Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi’nin sıra ortalamasının SO=245.94,

Cumhuriyet Anadolu Lisesi'nin sıra ortalamasının SO=218.70, Boztepe Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nin sıra ortalamasının SO=287.44, Fatih Anadolu Lisesi'nin sıra ortalamasının SO=232.58 ve Zuver Kaya Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nin sıra ortalamasının SO=236.02 olduğu;

Türk sanat müziği terciğinde Atatürk Anadolu Lisesi'nin sıra ortalamasının SO=199.77, Altınordu Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nin sıra ortalamasının SO=191.18, Cumhuriyet Anadolu Lisesi'nin sıra ortalamasının SO=263.61, Boztepe Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nin sıra ortalamasının SO=253.71, Fatih Anadolu Lisesi'nin sıra ortalamasının SO=234.49 ve Zuver Kaya Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nin sıra ortalamasının SO=225.08 olduğu;

Klasik batı müziği terciğinde Atatürk Anadolu Lisesi'nin sıra ortalamasının SO=248.67, Altınordu Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nin sıra ortalamasının SO=256.53, Cumhuriyet Anadolu Lisesi'nin sıra ortalamasının SO=229.39, Boztepe Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nin sıra ortalamasının SO=196.20, Fatih Anadolu Lisesi'nin sıra ortalamasının SO=244.31 ve Zuver Kaya Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nin sıra ortalamasının SO=238.80 olduğu ve

Türk tasavvuf müziği/ilahiler terciğinde Atatürk Anadolu Lisesi'nin sıra ortalamasının SO=238.78, Altınordu Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nin sıra ortalamasının SO=216.33, Cumhuriyet Anadolu Lisesi'nin sıra ortalamasının SO=238.83, Boztepe Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nin sıra ortalamasının SO=218.67, Fatih Anadolu Lisesi'nin sıra ortalamasının SO=230.73 ve Zuver Kaya Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nin sıra ortalamasının SO=221.47 olduğu görölmektedir.

Anlamlılık düzeylerine bakıldığında ise, müzik tercihlerinden popüler müzikler ($\chi^2_5=12.549$, $p=.028<.05$), Türk halk müziği ($\chi^2_5=14.198$, $p=.01<.05$) ve Türk sanat müziği ($\chi^2_5=20.606$, $p=.001<.05$) seçeneklerinde anlamlı farklılık oluştuğu görölmektedir. Buna göre ortaöğretim öğrencilerinin dinlemeyi tercih ettikleri müzik türlerinde öğrenim gördükleri okul değişkeninin etkili olduğu, popüler müzikleri Atatürk Anadolu Lisesi, Altınordu Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ve Fatih Anadolu Lisesi'nin Cumhuriyet Anadolu Lisesi, Boztepe Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ve Zuver Kaya Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'ne göre daha çok tercih ettiği; Türk halk müziğini Altınordu Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ve Boztepe Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nin diğer liselere göre daha çok tercih ettiği ve Türk sanat müziği'ni ise Cumhuriyet Anadolu Lisesi ve Boztepe Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nin diğer liselere göre daha çok tercih ettiği söylenebilir.

Araştırmanın beşinci alt problemine ilişkin bulgular.

Araştırmanın beşinci alt problemi olan; “çalışma grubunda yer alan ortaöğretim öğrencilerinin sosyal medyadaki müzik tercihlerinde öğrenim gördükleri sınıflara göre” anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ilişkin verilere Tablo 35’de yer verilmiştir.

Tablo 35. Ortaöğretim Öğrencilerinin Sosyal Medyadaki Müzik Tercihlerinde Sınıf Düzeyine Göre Farklılığa Yönelik Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Sosyal Medyadaki Müzik Tercihleri (Çoklu Cevap)	Sınıf	n	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	p
Popüler Müzikler	9. sınıf	334	276.68	92411.50	35343.500	.528
	10. sınıf	215	272.39	58563.50		
Türk Halk Müziği	9. sınıf	291	243.35	70814.50	24633.500	.180
	10. sınıf	182	226.85	41286.50		
Türk Sanat Müziği	9. sınıf	290	229.70	66613.00	24418.000	.149
	10. sınıf	182	247.34	45015.00		
Klasik Batı Müziği	9. sınıf	289	235.65	68103.50	24954.500	.646
	10. sınıf	177	229.99	40707.50		
Türk Tasavvuf Müziği/İlahiler	9. sınıf	286	226.77	64856.50	23815.500	.500
	10. sınıf	172	234.04	40254.50		

Tablo 35’de, ortaöğretim öğrencilerinin sosyal medyadaki müzik tercihlerinde sınıf düzeyine göre farklılığa yönelik olarak yapılan Mann-Whitney U testi sonuçlarına göre, öğrencilerin müzik tercihlerinde anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Tablodaki istatistiksel bulgulara bakıldığında, öğrencilerin popüler müzikler tercihinde 9. sınıfların sıra ortalamasının SO=276.68, sıra toplamının ST=92411.50 ve 10. sınıfların sıra ortalamasının SO=272.39 ve sıra toplamının ST=58563.50 olduğu;

Türk Halk Müziği tercihinde 9. sınıfların sıra ortalamasının SO=243.35, sıra toplamının ST=70814.50 ve 10. sınıfların sıra ortalamasının SO=226.85 ve sıra toplamının ST=41286.50 olduğu;

Türk Sanat Müziği tercihinde 9. sınıfların sıra ortalamasının SO=229.70, sıra toplamının ST=66613.00 ve 10. sınıfların sıra ortalamasının SO=247.34 ve sıra toplamının ST=45015.50 olduğu;

Klasik Batı Müziği tercihinde 9. sınıfların sıra ortalamasının SO=235.65, sıra toplamının ST=68103.50 ve 10. sınıfların sıra ortalamasının SO=229.99 ve sıra toplamının ST=40707.50 olduğu;

Türk Tasavvuf Müziği/İlahiler tercihinde 9. sınıfların sıra ortalamasının SO=226.77, sıra toplamının ST=64856.50 ve 10. sınıfların sıra ortalamasının SO=234.04 ve sıra toplamının ST=40254.50 olduğu ve anlamlılık düzeylerine bakıldığında müzik tercihlerinin tamamında herhangi bir farklılık oluşmadığı görülmektedir ($P>.05$).

Buna göre ortaöğretim öğrencilerinin dinlemeyi tercih ettikleri müzik türlerinde, sınıf düzeylerinin herhangi bir önemi olmadığı ve sınıf düzeyine göre öğrencilerin müzik tercihlerinin paralellik gösterdiği söylenebilir.

Araştırmanın altıncı alt problemine ilişkin bulgular.

Araştırmanın altıncı alt problemi olan; “çalışma grubunda yer alan ortaöğretim öğrencilerinin sosyal medyadaki müzik tercihlerinde aile, arkadaş, öğretmen ve kendi tercihlerinin ne kadar etkili olduğuna” ilişkin verilere Tablo 36’da yer verilmiştir.

Tablo 36. *Ortaöğretim Öğrencilerinin Sosyal Medyadaki Müzik Tercihlerinde Aile, Arkadaş, Öğretmen ve Kendi Tercihlerinin Etkisine Yönelik Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları*

Sosyal Medyadaki Müzik Tercihleri (Çoklu Cevap)	Etki Eden Unsur	n	Sıra Ort.	Sd	χ^2	p
Popüler Müzikler	Aile	11	368.41	3	38.253	.000*
	Arkadaşlar	18	281.44			
	Öğretmenler	74	245.93			
	Kendi Tercihi	391	242.83			
Türk Halk Müziği	Aile	9	263.00	3	5.259	.154
	Arkadaşlar	14	259.21			
	Öğretmenler	64	247.79			
	Kendi Tercihi	361	218.07			
Türk Sanat Müziği	Aile	8	171.38	3	4.919	.178
	Arkadaşlar	14	169.79			
	Öğretmenler	65	218.51			
	Kendi Tercihi	361	228.88			
Klasik Batı Müziği	Aile	9	190.61	3	1.127	.771
	Arkadaşlar	14	206.64			
	Öğretmenler	65	218.61			
	Kendi Tercihi	358	225.87			
Türk Tasavvuf Müziği/İlahiler	Aile	8	72.56	3	20.062	.000*
	Arkadaşlar	15	198.77			
	Öğretmenler	64	201.07			
	Kendi Tercihi	354	228.90			

Tablo 36’da, ortaöğretim öğrencilerinin sosyal medyadaki müzik tercihlerinde aile, arkadaş, öğretmen ve kendi tercihlerinin etkisine yönelik olarak yapılan Kruskal-Wallis H testi sonuçlarına göre, öğrencilerin müzik tercihleri ile ilgili olarak popüler müzikler ve Türk tasavvuf müziği/ilahiler seçeneklerinde anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Tablodaki istatistiksel bulgulara bakıldığında, öğrencilerin popüler müzikler tercihinde Aile’nin sıra ortalamasının SO=368.41, Arkadaş’ın sıra ortalamasının SO=281.44, Öğretmen’in sıra ortalamasının SO=245.93 ve Kendi Tercihi’nin sıra ortalamasının SO=242.83 olduğu;

Türk Halk Müziği tercihinde Aile’nin sıra ortalamasının SO=263.00, Arkadaş’ın sıra ortalamasının SO=259.21, Öğretmen’in sıra ortalamasının SO=247.79 ve Kendi Tercihi’nin sıra ortalamasının SO=218.07 olduğu;

Türk Sanat Müziği tercihinde Aile’nin sıra ortalamasının SO=171.38, Arkadaş’ın sıra ortalamasının SO=169.79, Öğretmen’in sıra ortalamasının SO=218.51 ve Kendi Tercihi’nin sıra ortalamasının SO=228.88 olduğu;

Klasik Batı Müziği tercihinde Aile’nin sıra ortalamasının SO=190.61, Arkadaş’ın sıra ortalamasının SO=206.64, Öğretmen’in sıra ortalamasının SO=218.61 ve Kendi Tercihi’nin sıra ortalamasının SO=225.87 olduğu ve

Türk Tasavvuf Müziği/İlahiler tercihinde Aile’nin sıra ortalamasının SO=72.56, Arkadaş’ın sıra ortalamasının SO=198.77, Öğretmen’in sıra ortalamasının SO=201.07 ve Kendi Tercihi’nin sıra ortalamasının SO=228.90 olduğu görülmektedir.

Anlamlılık düzeylerine bakıldığında ise, müzik tercihlerinden popüler müzikler ($\chi^2_3=38.253$, $p=.000<.05$) ve Türk tasavvuf müziği/ilahiler ($\chi^2_3=20.062$, $p=.000<.05$) seçeneklerinde anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Buna göre ortaöğretim öğrencilerinin dinlemeyi tercih ettikleri müzik türlerinde, popüler müziklerin seçilmesinde aile ve arkadaşların daha çok etkili olduğu ve Türk tasavvuf müziği/ilahilerin seçilmesinde ise ailenin arkadaşlar, öğretmenler ve bireyin kendi tercihleri kadar etkili olmadığı söylenebilir.

Araştırmanın yedinci alt problemine ilişkin bulgular.

Araştırmanın yedinci alt problemi olan; “çalışma grubunda yer alan ortaöğretim öğrencilerinin sosyal medyadaki müzik tercihlerinde ailelerinin eğitim durumunun” etkili olup olmadığına ilişkin verilere Tablo 37 ve Tablo 38’de yer verilmiştir.

Tablo 37. Ortaöğretim Öğrencilerinin Sosyal Medyadaki Müzik Tercihlerinde Anne Eğitim Durumunun Etkisine Yönelik Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Sosyal Medyadaki Müzik Tercihleri (Çoklu Cevap)	Anne Eğitim Durumu	n	Sıra Ort.	Sd	χ^2	p
Popüler Müzikler	Örgün temel eğitim almamış	6	299.83	5	16.954	.005
	İlkokul mezunu	211	275.74			
	Ortaokul mezunu	153	267.02			
	Lise mezunu	137	273.04			
	Üniversite mezunu	36	288.44			
	Lisansüstü mezunu	6	391.75			
Türk Halk Müziği	Örgün temel eğitim almamış	5	265.20	5	3.910	.562
	İlkokul mezunu	180	225.47			
	Ortaokul mezunu	132	253.57			
	Lise mezunu	119	237.12			
	Üniversite mezunu	33	228.76			
	Lisansüstü mezunu	4	238.13			
Türk Sanat Müziği	Örgün temel eğitim almamış	4	167.50	5	2.568	.766
	İlkokul mezunu	179	237.47			
	Ortaokul mezunu	130	228.06			
	Lise mezunu	121	241.47			
	Üniversite mezunu	33	249.36			
	Lisansüstü mezunu	5	271.10			
Klasik Batı Müziği	Örgün temel eğitim almamış	4	137.63	5	5.423	.366
	İlkokul mezunu	177	241.55			
	Ortaokul mezunu	129	242.36			
	Lise mezunu	119	217.80			
	Üniversite mezunu	32	226.09			
	Lisansüstü mezunu	5	217.70			
Türk Tasavvuf Müziği/İlahiler	Örgün temel eğitim almamış	4	212.50	5	11.548	.042
	İlkokul mezunu	176	229.34			
	Ortaokul mezunu	125	222.12			
	Lise mezunu	117	241.38			
	Üniversite mezunu	31	241.95			
	Lisansüstü mezunu	5	77.90			

Tablo 37’de, ortaöğretim öğrencilerinin sosyal medyadaki müzik tercihlerinde anne eğitim durumunun etkisine yönelik olarak yapılan Kruskal-Wallis H testi sonuçlarına göre, öğrencilerin müzik tercihleri ile ilgili olarak popüler müzikler ve Türk Tasavvuf müziği/ilahiler seçeneklerinde anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Tablodaki istatistiksel bulgulara bakıldığında, öğrencilerin popüler müzikler tercihinde Örgün temel eğitim almamış annelerin sıra ortalamasının SO=299.83, İlkokul mezunu annelerin sıra ortalamasının SO=275.74, Ortaokul mezunu annelerin sıra ortalamasının SO=267.02, Lise mezunu annelerin sıra ortalamasının SO=273.04, Üniversite mezunu annelerin sıra ortalamasının SO=288.44 ve Lisansüstü mezunu annelerin sıra ortalamasının SO=391.75 olduğu;

Türk Halk Müziği tercihinde Örgün temel eğitim almamış annelerin sıra ortalamasının SO=265.20, İlkokul mezunu annelerin sıra ortalamasının SO=225.47, Ortaokul mezunu annelerin sıra ortalamasının SO=253.57, Lise mezunu annelerin sıra ortalamasının SO=237.12, Üniversite mezunu annelerin sıra ortalamasının SO=228.76 ve Lisansüstü mezunu annelerin sıra ortalamasının SO=238.13 olduğu;

Türk Sanat Müziği tercihinde Örgün temel eğitim almamış annelerin sıra ortalamasının SO=167.50, İlkokul mezunu annelerin sıra ortalamasının SO=237.47, Ortaokul mezunu annelerin sıra ortalamasının SO=228.06, Lise mezunu annelerin sıra ortalamasının SO=241.47, Üniversite mezunu annelerin sıra ortalamasının SO=249.36 ve Lisansüstü mezunu annelerin sıra ortalamasının SO=271.10 olduğu;

Klasik Batı Müziği tercihinde Örgün temel eğitim almamış annelerin sıra ortalamasının SO=137.63, İlkokul mezunu annelerin sıra ortalamasının SO=241.55, Ortaokul mezunu annelerin sıra ortalamasının SO=242.36, Lise mezunu annelerin sıra ortalamasının SO=217.80, Üniversite mezunu annelerin sıra ortalamasının SO=226.09 ve Lisansüstü mezunu annelerin sıra ortalamasının SO=217.70 olduğu ve

Türk Tasavvuf Müziği/İlahiler tercihinde Örgün temel eğitim almamış annelerin sıra ortalamasının SO=212.50, İlkokul mezunu annelerin sıra ortalamasının SO=229.34, Ortaokul mezunu annelerin sıra ortalamasının SO=222.12, Lise mezunu annelerin sıra ortalamasının SO=241.38, Üniversite mezunu annelerin sıra ortalamasının SO=241.95 ve Lisansüstü mezunu annelerin sıra ortalamasının SO=77.90 olduğu görülmektedir.

Anlamlılık düzeylerine bakıldığında ise, müzik tercihlerinden Popüler Müzikler ($\chi^2_5=6.954$, $p=.005<.05$) ve Türk Tasavvuf Müziği/İlahiler ($\chi^2_5=11.548$, $p=.042<.05$) seçeneklerinde anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Buna göre ortaöğretim öğrencilerinin

dinlemeyi tercih ettikleri müzik türlerinde, Popüler Müzikler ve Türk Tasavvuf Müziği/İlahilerin seçilmesinde lisansüstü mezunu annelerin daha çok etkili olduğu ve bu annelerin Popüler Müziklerde daha teşvik edici, Türk Tasavvuf Müziğinde ise engelleyici tavrda olduğu söylenebilir.

Tablo 38. *Ortaöğretim Öğrencilerinin Sosyal Medyadaki Müzik Tercihlerinde Baba Eğitim Durumunun Etkisine Yönelik Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları*

Sosyal Medyadaki Müzik Tercihleri (Çoklu Cevap)	Baba Eğitim Durumu	n	Sıra Ort.	Sd	χ^2	P
Popüler Müzikler	Örgün temel eğitim almamış	5	250,00	5	6.338	.275
	İlkokul mezunu	130	277,63			
	Ortaokul mezunu	163	271,54			
	Lise mezunu	180	269,19			
	Üniversite mezunu	59	293,58			
	Lisansüstü mezunu	10	250,00			
Türk Halk Müziği	Örgün temel eğitim almamış	5	194,00	5	1.029	.960
	İlkokul mezunu	114	235,86			
	Ortaokul mezunu	137	239,23			
	Lise mezunu	155	238,16			
	Üniversite mezunu	50	224,73			
	Lisansüstü mezunu	10	237,25			
Türk Sanat Müziği	Örgün temel eğitim almamış	5	217,00	5	3.053	.692
	İlkokul mezunu	111	248,41			
	Ortaokul mezunu	138	225,54			
	Lise mezunu	156	233,92			
	Üniversite mezunu	50	233,12			
	Lisansüstü mezunu	10	275,40			
Klasik Batı Müziği	Örgün temel eğitim almamış	5	254,90	5	2.459	.783
	İlkokul mezunu	108	219,97			
	Ortaokul mezunu	139	241,21			
	Lise mezunu	153	236,20			
	Üniversite mezunu	49	219,81			
	Lisansüstü mezunu	10	241,25			
Türk Tasavvuf Müziği/İlahiler	Örgün temel eğitim almamış	5	306,00	5	14.925	.025*
	İlkokul mezunu	108	221,41			
	Ortaokul mezunu	135	228,87			
	Lise mezunu	150	231,43			
	Üniversite mezunu	48	235,85			
	Lisansüstü mezunu	10	182,10			

Tablo 38’de, ortaöğretim öğrencilerinin sosyal medyadaki müzik tercihlerinde baba eğitim durumunun etkisine yönelik olarak yapılan Kruskal-Wallis H testi sonuçlarına göre, öğrencilerin müzik tercihleri ile ilgili olarak Türk Tasavvuf Müziği/İlahiler seçeneğinde anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Tablodaki istatistiksel bulgulara bakıldığında, öğrencilerin popüler müzikler tercihinde Örgün temel eğitim almamış babaların sıra ortalamasının SO=250.00, İlkokul mezunu babaların sıra ortalamasının SO=277.63, Ortaokul mezunu babaların sıra ortalamasının SO=271.54, Lise mezunu babaların sıra ortalamasının SO=269.19, Üniversite mezunu babaların sıra ortalamasının SO=293.58 ve Lisansüstü mezunu babaların sıra ortalamasının SO=250.00 olduğu;

Türk halk müziği tercihinde Örgün temel eğitim almamış babaların sıra ortalamasının SO=194.00, İlkokul mezunu babaların sıra ortalamasının SO=235.86, Ortaokul mezunu babaların sıra ortalamasının SO=239.23, Lise mezunu babaların sıra ortalamasının SO=238.16, Üniversite mezunu babaların sıra ortalamasının SO=224.73 ve Lisansüstü mezunu babaların sıra ortalamasının SO=237.25 olduğu;

Türk sanat müziği tercihinde Örgün temel eğitim almamış babaların sıra ortalamasının SO=217.00, İlkokul mezunu babaların sıra ortalamasının SO=248.41, Ortaokul mezunu babaların sıra ortalamasının SO=225.54, Lise mezunu babaların sıra ortalamasının SO=233.92, Üniversite mezunu babaların sıra ortalamasının SO=233.12 ve Lisansüstü mezunu babaların sıra ortalamasının SO=275.40 olduğu;

Klasik batı müziği tercihinde Örgün temel eğitim almamış babaların sıra ortalamasının SO=254.90, İlkokul mezunu babaların sıra ortalamasının SO=219.97, Ortaokul mezunu babaların sıra ortalamasının SO=241.21, Lise mezunu babaların sıra ortalamasının SO=236.20, Üniversite mezunu babaların sıra ortalamasının SO=219.81 ve Lisansüstü mezunu babaların sıra ortalamasının SO=241.25 olduğu ve

Türk tasavvuf müziği/ilahiler tercihinde Örgün temel eğitim almamış babaların sıra ortalamasının SO=306.00, İlkokul mezunu babaların sıra ortalamasının SO=221.41, Ortaokul mezunu babaların sıra ortalamasının SO=228.87, Lise mezunu babaların sıra ortalamasının SO=231.43, Üniversite mezunu babaların sıra ortalamasının SO=235.85 ve Lisansüstü mezunu babaların sıra ortalamasının SO=182.10 olduğu görülmektedir.

Anlamlılık düzeylerine bakıldığında ise, müzik tercihlerinden Türk tasavvuf müziği/ilahiler ($\chi^2_5=14.925$, $p=.025<.05$) seçeneğinde anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Buna göre ortaöğretim öğrencilerinin dinlemeyi tercih ettikleri müzik

türlerinde, Türk tasavvuf müziği/ilahilerin seçilmesinde örgün temel eğitim almamış babaların daha çok etkili olduğu, bu babaların öğrencilerin tercihlerinde Türk tasavvuf müziğinde daha teşvik edici olduğu ve lisansüstü mezunu babaların ise öğrencilerin tercihlerinde Türk tasavvuf müziğine teşvik edici bir yaklaşım sergilemediği söylenebilir.

Araştırmanın sekizinci alt problemine ilişkin bulgular.

Araştırmanın sekizinci alt problemi olan; “çalışma grubunda yer alan ortaöğretim öğrencilerinin sosyal medyadaki müzik tercihlerinde sosyal medyada müzik dinlemeye ayırdıkları zamanın” etkili olup olmadığına ilişkin verilere Tablo 39’da yer verilmiştir.

Tablo 39. *Ortaöğretim Öğrencilerinin Sosyal Medyadaki Müzik Tercihlerinde Sosyal Medyada Müzik Dinlemeye Ayırdıkları Zamanın Etkisine Yönelik Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları*

Sosyal Medyadaki Müzik Tercihleri (Çoklu Cevap)	Müzik Dinlemeye Ayrılan Zaman	n	Sıra Ort.	Sd	χ^2	P
Popüler Müzikler	1 saatten az	210	271,68	3	2.804	.423
	1-3 saat arası	225	264,31			
	4-6 saat arası	68	279,84			
	7 saat ve üzeri	34	261,79			
Türk Halk Müziği	1 saatten az	175	219,41	3	4.887	.180
	1-3 saat arası	202	237,63			
	4-6 saat arası	58	227,59			
	7 saat ve üzeri	27	272,37			
Türk Sanat Müziği	1 saatten az	173	229,94	3	1.037	.792
	1-3 saat arası	204	236,17			
	4-6 saat arası	58	223,78			
	7 saat ve üzeri	26	213,62			
Klasik Batı Müziği	1 saatten az	169	248,58	3	10.043	.018*
	1-3 saat arası	201	216,88			
	4-6 saat arası	59	228,74			
	7 saat ve üzeri	26	178,52			
Türk Tasavvuf Müziği/İlahiler	1 saatten az	169	204,36	3	10.130	.017*
	1-3 saat arası	195	231,32			
	4-6 saat arası	58	248,78			
	7 saat ve üzeri	25	242,12			

Tablo 39’da, ortaöğretim öğrencilerinin sosyal medyadaki müzik tercihlerinde sosyal medyada müzik dinlemeye ayırdıkları zamanın etkisine yönelik olarak yapılan Kruskal-Wallis H testi sonuçlarına göre, öğrencilerin müzik tercihleri ile ilgili olarak klasik batı müziği ve Türk tasavvuf müziği/ilahiler seçeneğinde anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Tablodaki istatistiksel bulgulara bakıldığında, öğrencilerin popüler müzikler tercihinde müzik dinlemeye 1 saatten az zaman ayıran öğrencilerin sıra ortalamasının $SO=271.68$, 1-3 saat zaman harcayan öğrencilerin sıra ortalamasının $SO=264.31$, 4-6 saat zaman ayıran öğrencilerin sıra ortalamasının $SO=279.84$ ve 7 saat ve üzeri zaman ayıran öğrencilerin sıra ortalamasının $SO=261.79$ olduğu;

Türk halk müziği tercihinde müzik dinlemeye 1 saatten az zaman ayıran öğrencilerin sıra ortalamasının $SO=219.41$, 1-3 saat zaman ayıran öğrencilerin sıra ortalamasının $SO=237.63$, 4-6 saat zaman ayıran öğrencilerin sıra ortalamasının $SO=227.59$ ve 7 saat ve üzeri zaman ayıran öğrencilerin sıra ortalamasının $SO=272.37$ olduğu;

Türk sanat müziği tercihinde müzik dinlemeye 1 saatten az zaman ayıran öğrencilerin sıra ortalamasının $SO=229.94$, 1-3 saat zaman ayıran öğrencilerin sıra ortalamasının $SO=236.17$, 4-6 saat zaman ayıran öğrencilerin sıra ortalamasının $SO=223.78$ ve 7 saat ve üzeri zaman ayıran öğrencilerin sıra ortalamasının $SO=213.62$ olduğu;

Klasik batı müziği tercihinde müzik dinlemeye 1 saatten az zaman ayıran öğrencilerin sıra ortalamasının $SO=248.58$, 1-3 saat zaman ayıran öğrencilerin sıra ortalamasının $SO=216.88$, 4-6 saat zaman ayıran öğrencilerin sıra ortalamasının $SO=228.74$ ve 7 saat ve üzeri zaman ayıran öğrencilerin sıra ortalamasının $SO=178.52$ olduğu ve Türk tasavvuf müziği/ilahiler tercihinde müzik dinlemeye 1 saatten az zaman ayıran öğrencilerin sıra ortalamasının $SO=204.36$, 1-3 saat zaman ayıran öğrencilerin sıra ortalamasının $SO=231.32$, 4-6 saat zaman ayıran öğrencilerin sıra ortalamasının $SO=248.78$ ve 7 saat ve üzeri zaman ayıran öğrencilerin sıra ortalamasının $SO=242.12$ olduğu görülmektedir.

Anlamlılık düzeylerine bakıldığında ise, müzik tercihlerinden klasik batı müziği ($\chi^2_3=10.043$, $p=.018<.05$) ve Türk tasavvuf müziği/ilahiler ($\chi^2_3=10.130$, $p=.017<.05$) seçeneklerinde anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Buna göre ortaöğretim öğrencilerinin dinlemeyi tercih ettikleri müzik türlerinden popüler müzikler, Türk halk müziği ve Türk sanat müziği seçeneklerinde, sosyal medyada müzik dinlemeye ayırdıkları zamana bağlı olarak bir farklılık oluşmadığı, klasik batı müziği seçeneğinde sosyal medyada müzik dinlemeye 7 saat ve üzeri zaman ayıran öğrencilerin bu müzik türünü dinlemeyi diğer öğrencilere göre daha az tercih ettikleri ve Türk tasavvuf müziği/ilahiler seçeneğinde ise sosyal medyada müzik

dinlemeye 1 saatten az zaman ayıran öğrencilerin bu müzik türünü dinlemeyi diğer öğrencilere göre daha az tercih ettiği söylenebilir.

Araştırmanın dokuzuncu alt problemine ilişkin bulgular.

Araştırmanın dokuzuncu alt problemi olan; “çalışma grubunda yer alan ortaöğretim öğrencilerinin sosyal medyadaki müzik tercihleri ile kullandıkları sosyal ağlar arasında” anlamlı bir ilişkinin olup olmadığına ilişkin verilere Tablo 40’da yer verilmiştir.

Tablo 40. *Ortaöğretim Öğrencilerinin Sosyal Medyadaki Müzik Tercihleri ile Kullandıkları Sosyal Ağlar Arasındaki İlişkiye Yönelik Crosstabs ve Pearson Korelasyon Testi Sonuçları*

Sosyal Medyadaki Müzik Tercihleri		Sosyal Medya Ağları					Toplam
		Facebook	Twitter	İnstagram	Youtube	Diğer	
Popüler müzikler	F	19	41	127	141	124	452
	%	4.2	9.1	28.1	31.2	27.4	100.0
THM	F	2	6	9	11	6	34
	%	5.9	17.6	26.5	32.4	17.6	100.0
TSM	F	0	3	8	11	6	28
	%	.0	10.7	28.6	39.3	21.4	100.0
Klasik Batı	F	0	1	6	6	8	21
	%	.0	4.7	28.6	28.6	38.1	100.0
Tasavvuf	F	2	1	8	8	6	25
	%	8.0	4.0	32.0	32.0	24.0	100.0
Toplam	F	23	52	158	177	150	560
	%	4.1	9.3	28.2	31.6	26.8	100.0
Pearson’s R		Değer		Standart Hata		p	
		.204		.068		.000*	

Tablo 40’da, ortaöğretim öğrencilerinin sosyal medyadaki müzik tercihleri ile kullandıkları sosyal ağlar arasındaki ilişkiye yönelik olarak yapılan Crosstabs ve Pearson Korelasyon Testi sonuçlarına göre, öğrencilerin müzik tercihleri ile kullandıkları sosyal ağlar arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($R=.204$, $p=.000<.05$).

Yapılan Crosstabs tablosuna bakıldığında öğrencilerin kullandıkları sosyal ağların müzik tercihlerinin tamamında paralellik gösterdiği ve tercihlerindeki müzikleri dinlerken, özellikle Youtube başta olmak üzere Instagram ve diğer müzik dinleme ağlarını kullandıkları ve Facebook ve Twitter ağlarını ise müzik dinlemede nadiren tercih ettikleri söylenebilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Sonuç ve Öneriler

Araştırma sonucunda çalışma grubunda yer alan ortaöğretim öğrencilerinin cinsiyet dağılımına bakıldığında; araştırmaya katılan öğrenci sayısı açısından az da olsa erkeklerin çoğunluğu sağladığı düşünülse de istatistiksel açıdan bu iki grubun birbirine denk sayıda olduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin sınıf değişkenine göre dağılımına bakıldığında; 9. sınıf öğrencilerinin çoğunluğu sağladığı, öğrenci sayısı açısından Cumhuriyet Anadolu Lisesi öğrencilerinin çoğunluğu sağladığı ve diğer liselerden katılım sağlayan öğrenci sayısının hemen hemen birbirine denk olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğrenci sayısı açısından çoğunluğun annelerinin ilkökul mezunu olduğu, üniversite ve lisansüstü mezunu anne sayısının çok az olduğu ve anne eğitim durumu açısından öğrencilerin annelerinin eğitim seviyesinin orta düzey ve orta düzeyin altı olduğunu gösterirken araştırmaya katılan öğrenci sayısı açısından çoğunluğun babalarının lise mezunu olduğu, üniversite ve lisansüstü mezunu baba sayısının az olduğu, baba eğitim durumu açısından öğrencilerin babalarının eğitim seviyesinin orta düzey olduğu ve babaların eğitim seviyesinin annelere nazaran daha üst düzeyde olduğu söylenebilir.

Araştırmanın birinci alt problemine ilişkin yapılan analizler sonucunda çalışma grubunda yer alan öğrencilerin sosyal medyadaki müzik tercihlerinin nasıl bir dağılım gösterdiği şöyle özetlenebilir; öğrencilerin tamamına yakınının günlük yaşamlarında internet kullandıkları, interneti hangi amaçla kullandıkları sorusuna ise öğrencilerin tamamına yakınının birbirine denk cevaplar verdiği ve interneti başta “ders çalışmak/ödev hazırlamak” olmak üzere “bilgi edinmek”, “sosyal medyayı takip etmek”, “oyun oynamak/eğlenmek” ve “müzik dinlemek” amacıyla kullandıkları tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin internet kullanım araçlarının tamamını kullandıkları, en çok kullanılan aracın ise “akıllı telefon” olduğu; öğrencilerin büyük çoğunluğunun günlük ortalama 1-6 saat arası internet kullandığı; öğrencilerin sosyal medya ağlarının hemen hemen hepsini kullandığı, en çok kullanılan ağların ise “Facebook”, “Twitter” ve “Instagram” olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin büyük çoğunluğunun sosyal medya denilince akıllarına ilk gelen düşüncenin “eğlence” olduğu, öğrencilerin çok büyük bir kısmının ise sosyal medyada müzik dinleme alışkanlığına sahip olduğu, araştırmaya katılan öğrencilerin büyük bir

kısımının sosyal medyada müzik dinlemeye ayırdığı zamanın 1-3 saat arası olduğu tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal medyada müzik dinlemek için hemen hemen tüm uygulamaları kullandıkları ancak özellikle “Fizzy”, “Foursquare”, “Spotify” ve “Youtube” uygulamalarının öğrenciler tarafından daha fazla tercih edildiği, öğrencilerin sosyal medyada hemen hemen tüm müzik türlerini dinlemeyi tercih ettikleri, ancak özellikle popüler müzikleri dinlemeyi diğer müzik türlerini dinlemeye göre daha çok tercih ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin müzik tercihlerinde özellikle ailelerinin ve arkadaşlarının etkili olduğu, öğrencilerin büyük bir kısmının okullarında müzik dersi aldığı, ancak azımsanamayacak bir kısmının ise müzik dersi görmediği, öğrencilerin çok büyük bir kısmının çalgıya yönelik herhangi bir özel ders almadığı, çok büyük bir kısmının halk eğitim merkezleri veya derneklerde müzikal etkinliklerde bulunmadığı, öğrencilerin büyük bir kısmının müzik tercihinde müzik eğitiminin bir etkisi olmadığını düşündükleri ortaya çıkmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin çok büyük bir kısmının müzik tercihlerinde müzik öğretmenlerinin yönlendirici olmadığı ve öğrencilerin çok büyük bir kısmının kendi tercihleri doğrultusunda müzik seçimi yaptıkları, öğrencilerin müzik tercihlerinde; “tıklanma oranı”, “müzik beğenisine uygun olma”, “yakın arkadaşların beğeniyor olması”, “aile bireylerinin beğeniyor olması” ve “bulunulan ortamlarda sıklıkla çalınıyor olması” unsurlarının tamamının eşit oranda etkiye sahip olduğu sonucuna varılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin büyük bir kısmının müzik tercihlerinde seçici oldukları, öğrencilerin yine çok büyük bir kısmının müzik tercihlerinde pop müziği seçtiği, öğrencilerin müzik tercihlerinde yabancı pop müziği tercih edenlerin çoğunlukta olduğu, çok büyük bir kısmının ise müzik tercihlerinde klasik batı müziğini, TSM’yi THM’yi, TTM’yi seçmediği ve öğrencilerin çok büyük bir kısmının sosyal medyada istedikleri nitelikli eserlere rahatça erişim sağlayabildikleri sonuçlarına ulaşılmıştır.

Araştırmanın ikinci alt problemine ilişkin yapılan analizler sonucunda ortaöğretim öğrencilerinin sosyal medyadaki müzik tercihlerinde müzik dersi alma ve almama durumlarına ilişkin olarak öğrencilerin müzik tercihleri ile ilgili anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın üçüncü alt problemine ilişkin yapılan analizler sonucunda ortaöğretim öğrencilerinin sosyal medyadaki müzik tercihlerinde cinsiyete göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ilişkin veriler doğrultusunda popüler müzikler, Türk Halk müziği, Klasik Batı müziği ve Türk Tasavvuf müziği seçeneklerinde anlamlı farklılıkların olduğu tespit edilmiştir. Bu tespitler sonucunda cinsiyet değişkeninin etkili olduğu, popüler müzikler ve Klasik Batı

müziğini erkeklerin kızlara göre daha çok tercih ettiği, Türk Halk müziği ve Tasavvuf müziği/ilahiler'i ise kızların erkeklere göre daha çok tercih ettiği görülmektedir.

Araştırmanın dördüncü alt problemine ilişkin yapılan analizler sonucunda ortaöğretim öğrencilerinin sosyal medyadaki müzik tercihlerinde öğrenim gördükleri okullardaki farklılığa ilişkin olarak müzik tercihlerinden popüler müzikler, Türk Halk müziği ve Türk Sanat müziği seçeneklerinde anlamlı farklılıkların olduğu görülmektedir. Buna göre ortaöğretim öğrencilerinin dinlemeyi tercih ettikleri müzik türlerinde öğrenim gördükleri okul değişkeninin etkili olduğu, popüler müzikleri Atatürk Anadolu Lisesi, Altınordu Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ve Fatih Anadolu Lisesi öğrencilerinin, Cumhuriyet Anadolu Lisesi, Boztepe Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ve Zuver Kaya Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerine göre daha çok tercih ettiği; Türk halk müziğini Altınordu Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ve Boztepe Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinin diğer liselere göre daha çok tercih ettiği ve Türk sanat müziği'ni ise Cumhuriyet Anadolu Lisesi ve Boztepe Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinin diğer liselere göre daha çok tercih ettiği tespit edilmiştir.

Araştırmanın beşinci alt problemine ilişkin yapılan analizler sonucunda ortaöğretim öğrencilerinin sosyal medyadaki müzik tercihlerinde sınıf düzeyine göre farklılıklara yönelik olarak öğrencilerin müzik tercihlerinde anlamlı farklılığın olmadığı tespit edilmiştir. Buna göre ortaöğretim öğrencilerinin dinlemeyi tercih ettikleri müzik türlerinde, sınıf düzeylerinin herhangi bir önemi olmadığı ve sınıf düzeyine göre öğrencilerin müzik tercihlerinin paralellik gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın altıncı alt problemine ilişkin yapılan analizler sonucunda ortaöğretim öğrencilerinin sosyal medyadaki müzik tercihlerinde aile, arkadaş, öğretmen ve kendi tercihlerinin etkisine yönelik olarak ortaöğretim öğrencilerinin dinlemeyi tercih ettikleri müzik türlerinde popüler müziklerin seçilmesinde aile ve arkadaşların daha çok etkili olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmanın yedinci alt problemine ilişkin yapılan analizler sonucunda ortaöğretim öğrencilerinin sosyal medyadaki müzik tercihlerinde ailelerin eğitim durumuna ilişkin olarak ortaöğretim öğrencilerinin dinlemeyi tercih ettikleri müzik türlerinde, Popüler Müzikler ve Türk Tasavvuf Müziği/İlahilerde anlamlı değişkene ulaşıldığı ve bu müziklerin tercih edilmesinde lisansüstü mezunu annelerin daha çok etkili olduğu ve bu annelerin Popüler müziklerde daha teşvik edici, Türk Tasavvuf Müziği'nde ise engelleyici tavırda olduğuna ulaşılmıştır.

Ortaöğretim öğrencilerinin dinlemeyi tercih ettikleri müzik türlerinde, Türk tasavvuf müziği/ilahilerin seçilmesinde anlamlı bir değişkenin olduğu ve örgün temel eğitim almamış babaların bu müziğin tercih edilmesinde daha çok etkili olduğu, bu babaların öğrencilerin tercihlerinde Türk tasavvuf müziğinde daha teşvik edici olduğu ve lisansüstü mezunu babaların ise öğrencilerin tercihlerinde Türk tasavvuf müziğine teşvik edici bir yaklaşım sergilemediği sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın sekizinci alt problemine ilişkin yapılan analizler sonucunda ortaöğretim öğrencilerinin dinlemeyi tercih ettikleri müzik türlerinden popüler müzikler, Türk halk müziği ve Türk sanat müziği seçeneklerinde, sosyal medyada müzik dinlemeye ayırdıkları zamana bağlı olarak bir farklılık oluşmadığı, klasik batı müziği seçeneğinde sosyal medyada müzik dinlemeye 7 saat ve üzeri zaman ayıran öğrencilerin bu müzik türünü dinlemeyi diğer öğrencilere göre daha az tercih ettikleri ve Türk tasavvuf müziği/ilahiler seçeneğinde ise sosyal medyada müzik dinlemeye 1 saatten az zaman ayıran öğrencilerin bu müzik türünü dinlemeyi diğer öğrencilere göre daha az tercih ettiği sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın dokuzuncu alt problemine ilişkin yapılan analizler sonucunda ortaöğretim öğrencilerinin sosyal medyadaki müzik tercihleri ile kullandıkları sosyal ağlar arasındaki ilişkiye yönelik olarak öğrencilerin müzik tercihleri ile kullandıkları sosyal ağlar arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Öğrencilerin kullandıkları sosyal ağların müzik tercihlerinin tamamında paralellik gösterdiği ve tercihlerindeki müzikleri dinlerken, özellikle Youtube başta olmak üzere Instagram ve diğer müzik dinleme ağlarını kullandıkları Facebook ve Twitter ağlarını ise müzik dinlemede nadiren tercih ettikleri tespit edilmiştir.

Araştırma sonucunda; ortaöğretim öğrencilerinin sosyal medyadaki müzik tercihlerinin incelenmesinde öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun Popüler müzikleri tercih ettikleri ve Türk Halk Müziği, Türk Sanat Müziği, Tasavvuf müziği ve Klasik Batı müziği gibi müzik türlerini çok tercih etmedikleri gözlenmiştir. Çağın ilerlemesi ve teknolojinin de buna ayak uydurması, internet çağında olmamız ve genç kesimin internetle fazla ilgili olması bu tercihlerde etkili olmuştur. Önceki yıllarda insanların plaklarla, kasetlerle ve cd'lerle müzik dinliyor olması şimdilerde ise yerini akıllı telefonlar ve bu vesileyle kullanılan müzik dinleme programlarına bıraktığı gözlemlenmiştir.

Çalışma sonucunda çeşitli tespit ve öneriler şöyle sıralanmıştır:

- Müzik derslerinin teori dersi olarak görülmesinin önlenmesi müzik öğretmeni tarafından öğrencilerin aktif olarak katılımları sağlanarak, ders içerisinde uygulamaya yoğunluk verilmesi önerilebilir.
- Müzik derslerinde okul kadrosundan farklı branş öğretmenleri değil mutlaka müzik öğretmenin derse girmesi, dersin niteliği bakımından bu konuya önem verilmesi önerilebilir.
- Öğrencileri sosyal medya kullanımı ve internet kullanımı konusunda bilinçlendirmek için seminer çalışmaları ve psikolojik danışmanlar tarafından eğitim programları düzenlenmesi önerilebilir.
- 2020 itibari ile uygulanmaya başlayacak olan yeni eğitim-öğretim programında yer alan müzik, görsel sanatlar ve beden eğitimi derslerinin tamamen seçmeli olarak uygulanacak olması öğrencilerin müzik dersinden uzaklaşmalarına neden olabilir. Buna yönelik yapıcı çözümler üretilmesi önerilebilir.
- Ortaöğretim öğrencilerinin sosyal medyadaki müzik tercihlerini etkileyen etkenlerin tespit edilmesi; müzik öğretmeni, rehber öğretmen ve sınıf öğretmenleri işbirliği ile öğrencilerin nitelikli müziklere yönlendirilmeleri için çeşitli çalışmalar yapılması önerilebilir.
- 9.ve 10. sınıflara uygulanan anket formu ile 11. ve 12. sınıfların da görüşlerinin tespit edilmesi önerilebilir.
- Ortaöğretim kurumlarında uygulanan bu çalışmaya benzer araştırmalar üniversite öğrencilerine yönelik olarak yürütülebilir.
- Yapılan araştırmada kullanılan anket formu müzik eğitimi alan genel lise öğrencileriyle güzel sanatlar lisesinde müzik eğitimi alan öğrenciler arasında da genişletilerek uygulanabilir.

KAYNAKÇA

- Akça, R. P., & Şenol, V. (2012). Müzik, reklam ve kitle iletişiminin ergen üzerindeki etkisi. *Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi*, 28, 1-19. <http://www.akademikbakis.org> adresinden edinilmiştir.
- Akdoğan, B. (2003). Türk din musikisinin Anadolu'da doğuşu ve tarihi seyri hakkında bazı mülahazalar. *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 44(1), 345-371. doi:10.1501/IIhfak_0000000140
- Akgül, K. (2014, Mayıs). *Medya ve müziğin dili*. Uluslararası Müzik ve Medya Sempozyumu'nda sunulan sözlü bildiri, İstanbul.
- Aktüze, İ. (2003). *Müziği anlamak: Ansiklopedik müzik sözlüğü* (3. baskı). İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Akyüz, H. (1992). *Eğitim sosyolojisinin temel kavram ve alanları üzerine bir araştırma* (2. baskı). İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Alican, C. & Saban, A. (2013). Ortaokul ve lisede öğrenim gören öğrencilerin sosyal medya kullanımına ilişkin tutumları: Ürgüp örneği. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(35), 1-14. <http://dergipark.org.tr/erusosbilder/issue/23769/253378> adresinden edinilmiştir.
- Alikaşifoğlu, M. (2008, Mart). *Ergenlerde davranışsal sorunlar*. İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sürekli Tıp Eğitimi Etkinlikleri, Adolesan Sağlığı II, Sempozyum Dizisi. (3), 55-59.
- Angı, Ç. E. (2013). Müzik kavramı ve Türkiye'de dinlenen bazı müzik türleri. *İdil Dergisi*, 2(10), 59-81. doi:10.7816.
- Apaydınlı, K. (2011). Genel lise öğrencilerinin kural dışı davranış gösterme eğilimlerinin cinsiyet, sınıf ve müzik eğitimi değişkenleri açısından incelenmesi. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(2), 33-47. <http://hdl.handle.net/11489/576> adresinden edinilmiştir.
- Apaydınlı, K. (2012). Ergenlik dönemi sorunlarının çözümünde müzik eğitiminin rolü ve önemi. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 7(2), 123-130. https://www.academia.edu/37118076/NWSA-Ergenlik_Dönemi_Sorunlarının_Çözümünde_Müzik_Eğitiminin_Rolü_ve_Önemi-1.pdf adresinden edinilmiştir.
- Avcı, K. (2016). Üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanım alışkanlıklarının sosyal ilişkilerine etkisi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(46), 641-655. <https://dergipark.org.tr/download/article-file/689335> adresinden edinilmiştir.
- Ayhan, A. (2016). Türkçe pop şarkılarda popülerite ve müzikalite kavramları üzerine bir değerlendirme. *Turkish Journal of Art and Social Sciences*, 2(2), 11-24. <http://dergipark.gov.tr/inutjass/issue/26891/282737> adresinden edinilmiştir.
- Babacan, M. E. (2015). *Sosyal medya ve gençlik* (1. baskı). İstanbul: Pınar yayınları.
- Barış, D. A. (2006). Müzik eğitimi alan ve almayan lise öğrencilerinin benlik tasarımı düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(3), 42-57. dergipark.org.tr/download/article-file/16590 adresinden edinilmiştir.
- Bozkurt, S., Zahal, O., & Uyan, Z. D. (2015). Ortaokul öğrencilerinin duygu durumlarına göre dinledikleri müzik türlerinin incelenmesi. *International Journal of Social Science*, 39, 541-567. doi: <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS3119>

- Canbay, A., & Nacakcı, Z. (2015). Toplumda şiddete karşı müziksel tavır. *International Journal of Science Culture and Sport*, 3. doi: 10.14486/IJSCS290.
- Çaycı, B., & Karagülle, A. E. (2016). İletişimin dijitalleşmesi ve kültürel melezleşme. *Global Media Journal Tr. Edition*, 6(12), 570-586. https://www.academia.edu/32700479/Yeni_Edit%C3%B6rlerden_Global_Media_Journal_Turkish_Edition_Bahar_adresinden_edinilmiştir.
- Çerezcioğlu, A. (2013). Popüler müzik ve gündelik yaşam deneyimi. *Cyprus International University, folk/edebiyat*, 19(75), 159-172. Retrieved from http://dergipark.org.tr/fe/issue/26040/274276_adresinden_edinilmiştir.
- Çetin, E. B. (2010). *Halkla ilişkilerin sosyal medya ortamında incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 287717)
- Çiftçi, E. (2010). Popüler kültür, popüler müzik ve müzik eğitimi, *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(2), 149-161. Retrieved from http://dergipark.org.tr/erziefd/issue/6000/80010_adresinden_edinilmiştir.
- Dağıtmaç, M. (2015). *Sosyal medya bizi neden kullanır* (1. baskı). İstanbul: Metamorfoz Yayıncılık.
- Demir, Ö., & Acar, M. (2005). *Sosyal bilimler sözlüğü* (6. baskı). Ankara: Adres Yayınları.
- Demiray, K. (1985). *Temel Türkçe Sözlük* (2. baskı). İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- Diñçel, E. (2006). *Ergenlik dönemi gelişimsel ödevleri ve psikolojik problemler* (Yüksek Lisans Tezi). Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 191358)
- Erdal, G. G. (2007, Eylül). *Müziğin kişisel-toplumsal-ulusal-uluslararası işlevleri üzerine*. 38. ICANAS (Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi), 10, 287. Ankara.
- Erol, L. (2001). *Neden klasik müzik, klasik müziğe ilgi duyanlar için kılavuz kitap* (2. baskı). Ankara: Yurt renkleri yayınevi.
- Ersoy, İ. (2014). Kültürü bir değerlendirme: toplumsal normlar ekseninde “müziksel tercih”. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(30), 90-100. www.sosyalarastirmalar.com/cilt7/sayi30pdf/ersoy_ilhan.pdf adresinden edinilmiştir.
- Feridunoğlu, L. (2005). *İz bırakan besteciler yaşamları ve yapıtları*. İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- Göher, F. M. (2007, Eylül). *Müziğin toplumsal işlevi müzik, siyaset, din ve ekonomi*. Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi, Ankara.
- Gültekin, M. (2013). Müzik psikolojisi; heavy metal müziğin psiko-sosyal etkileri. *Aile Akademisi*, 1-23. aileakademisi.org/arastirma/muzik-psikolojisiheavy-metal-muzigin-psiko-sosyal-etkileri_adresinden_edinilmiştir.
- Günay, E. (2006). *Müzik sosyolojisi-sosyolojiden müzik kültürüne bir bakış* (1. baskı). İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Güneş, E. P. (2016). Toplumsal değişim teknoloji ve eğitim ilişkisinde sosyal ağların yeri. *Açıköğretim uygulamaları ve araştırmaları dergisi*, 2(2), 191-206, Retrieved from http://dergipark.org.tr/auad/issue/34017/376920_adresinden_edinilmiştir.
- Güngör, N. (1990). *Sosyo-kültürel açıdan arabesk müzik* (1. baskı). İstanbul: Bilgi Yayınevi.
- Günindi Ersöz, A. (2002). Popüler kültür ürünlerinden müzik videolarının gençler üzerindeki olumsuz etkileri. *Aile ve Toplum Dergisi*, 5(2), 61-68. http://websitem.gazi.edu.tr_adresinden_edinilmiştir.

- Güven, E. (2017). *12-14 yaş grubu çocukların müziğe ilişkin tutumları ile sosyal beceri düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 471097)
- İçirgin, Ö. (2018). *Üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanım alışkanlıkları ve motivasyonları* (Yüksek lisans tezi). Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 503264)
- İmİK, Ü. (2012). Türk kültürünün yaşatılmasında müziğin önemi ve genç dinleyiciler üzerindeki etkileri. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 2(4), 47-59. <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/inustd/article/view/1027000038> adresinden edinilmiştir.
- Karakoç, E., & Taydaş, O. (2013). Bir serbest zaman etkinliği olarak üniversite öğrencilerinin internet kullanımı ile yalnızlık arasındaki ilişki: Cumhuriyet Üniversitesi örneği, *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi*, 7(4). <https://docplayer.biz.tr/28834868-Bir-serbest-zaman-etkinligi-olarak-universite-ogrencilerinin-internet-kullanimi-ile-yalnizlik-arasindaki-iliski-cumhuriyet-universitesi-ornegi.html> adresinden edinilmiştir.
- Karasar, N. (2002). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kaya, K., & Tuna, M. (2010). Popüler kültürün ilköğretim çağındaki çocukların aile içi ilişkileri üzerindeki etkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21, 237-256. dergipark.gov.tr/download/article-file/117933 adresinden edinilmiştir.
- Koca, E., & Koç, F. (2010). Gençlerin dinledikleri müzik türlerinin giyim tarzlarına etkisi. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 5(2), 37-49. Article number: 2C0019 Issn: 1306- 3111.
- Koç, M. (2004). Gelişim psikolojisi açısından ergenlik dönemi ve genel özellikleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(17), 231-238. Retrieved from <http://dergipark.org.tr/eruosbilder/issue/23750/253040> adresinden edinilmiştir.
- Köroğlu, M. (2014). Tüketim kültürünün gençliğe etkisi üzerine bir değerlendirme. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 2(4). doi: 10.19145/guifd.24164.
- Küçük Kaplan, U. (2015). *Türkiye'nin pop müziği* (1. baskı). İstanbul: Ayrıntı Yayınları
- Milli Eğitim Bakanlığı (2019). *2023 Eğitim Vizyonu*. (Yayın No.). <http://2023vizyonu.meb.gov.tr> adresinden edinilmiştir.
- Mimaroglu, İ. (1995). *Müzik tarihi* (5. baskı). İstanbul: Varlık Yayınları.
- Oral, A. (2004). *Ergenlik döneminde stresle başa çıkma: stresle başa çıkma programının geliştirilmesi ve etkinliğinin değerlendirilmesi* (Doktora Tezi). Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir (Tez No. 205180).
- Öner, A. (2012). Türkiye'de müzik eğitiminin kültürel boyutları. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 1(1), 9-17. Retrieved from <http://dergipark.org.tr/buyasambid/issue/29824/320848> adresinden edinilmiştir.
- Özdamar, K. (2011). *Paket programlar ile istatistiksel veri analizi* (8. baskı). Eskişehir: Kaan Kitabevi.
- Öztürk, D., Güler, S., & Bıkmaz, F. (2007). Popüler kültür ve okul: Ankara ve Bolu illerinde ilköğretim öğrencileri üzerinde yapılan bir araştırma. N. Ahioğlu ve N. Güney (Ed). *Popüler kültür ve çocuk*. Ankara Üniversitesi Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları No. 12.

- Öztürk, T. A., & Karahasanoğlu, S. (2015). Sosyal medya döneminde müzik üreticisi ve tüketicisinin yeniden konumlandırılması. *Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(36), 794-805. www.sosyalarastirmalar.com adresinden edinilmiştir.
- Parasız, G., & Aras, T. (2012, Nisan). *Teknolojinin müzik ve müzik eğitimi alanındaki yeri ve önemi*. X. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu'nda sunulan sözlü bildiri. Niğde
- Parlaz, A., Tekgül, N., Karademirci, E., & Öngel, K. (2012). Ergenlik dönemi: fiziksel büyüme, psikolojik ve sosyal gelişim süreci. *The Journal of Turkish Family Physician*, 3(4), 10-16. www.turkishfamilyphysician.com adresinden edinilmiştir.
- Safko, L., & Brake, D. K. (2009). *The social media bible: tactics, tools and strategies for business success*. New Jersey: John Wiley& Sons, Inc.
- Sağır, T., & İmİK, Ü. (2008). Müziksel beğenide sosyal statünün rolü. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1 (24), 273-292. <http://dergipark.org.tr/erusosbilder/issue/23757/253187> adresinden edinilmiştir.
- Sankur, B. (2008). *İngilizce- Türkçe Ansiklopedik Bilişim sözlüğü* (3. baskı). İstanbul: Pusula Yayıncılık.
- Savcı, M., & Aysan, F. (2017). Teknolojik bağımlılıklar ve sosyal bağıllık, internet bağımlılığı, sosyal medya bağımlılığı, dijital oyun bağımlılığı ve akıllı telefon bağımlılığının sosyal bağıllığı yordayıcı etkisi. *Düşünen Adam: The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences*, 30(3), 202-216. doi: 10.5350/DAJPN2017300304.
- Say, A. (2005). *Müzik sözlüğü* (2. basım). Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Sözer, E. (1996). Türk Eğitim sisteminde ortaöğretim programları ve uygulamalar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 5(5), 116-128 <https://dergipark.org.tr/kuvey> adresinden edinilmiştir.
- Şahin, C. (2005). Türkiye'de gençliğin toplumsal kimliği ve popüler tüketim kültürü. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(2), 157-181 <http://gefad.gazi.edu.tr/article/view/5000078726> adresinden edinilmiştir.
- Şen, Ü. S. (2015). *Müzik estetiği üzerine* (1. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Şen, Ü. S. (2016). İnsan ve toplum ekseninde müzik estetiği kavramı. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(45), 1110-1120. www.sosyalarastirmalar.com adresinden edinilmiştir.
- Şendurur, Y., & Barış, D. A. (2002). Müzik eğitimi ve çocuklarda bilişsel başarı. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22 (1), 165-174. <http://gefad.gazi.edu.tr/article/view/5000078916/5000073133> adresinden edinilmiştir.
- Şenel, O. (2014). Müzik tercihinin karmaşık arka planı. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(30). https://www.academia.edu/.../MÜZİK_TERCİHİNİN_KARMAŞIK_A_RKA_PLANI_- adresinden edinilmiştir.
- Şişman Eren, E. (2014). Sosyal medya kullanım amaçları ölçeğinin geliştirilmesi ve bazı kişisel değişkenlere göre incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(4), 230-243 <https://docplayer.biz.tr/6132119-Sosyal-medya-kullanim-amaclari-olceginin-gelistirilmesi-ve-bazi-kisisel-degiskenlere-gore-incelenmesi.html> adresinden edinilmiştir.
- Tecimer, B. (2006). İnternet ve yaşam boyu müzik eğitimi. *Müzik Eğitimcileri Derneği Genel Merkezi Yayın Organı*, 15, www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/makale/B-Tecimer_12.pdf adresinden edinilmiştir.

- Toy, B. (2006). *Sanat eğitimi alan ve almayan 15-17 yaş grubundaki ergenlerin sosyal uyumlarının ve benlik tasarım düzeylerinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No.180805)
- Tuna, M. (2008). *İlköğretim çağındaki çocukların sosyalleşmesinde popüler kültürün rolü* (Yüksek Lisans Tezi). Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 220692)
- Turabi, A. H. (2014). *Çeşitli yönleriyle Hz. Hasan*. Sivas: Be Yayınları.
- Tutgun Ünal, A. (2015). *Sosyal medya bağımlılığı üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma* (Doktora tezi). Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 396821)
- Uçar, M. C. (2007, Eylül). *Gelişen müzik endüstrisi ve bunun müziksel yozlaşmaya etkileri*. 38. Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi, Ankara, Türkiye.
- Uluç, G., & Yarcı, A. (2017). Sosyal medya kültürü. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 52, 88-102. <http://dergipark.org.tr/dpushe/issue/29388/314629> adresinden edinilmiştir.
- Uluçay, T. (2018). Lise öğrencilerinin dinledikleri müzik türlerinin şiddet eğilimine etkisi. *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, 41, 135-153. doi: 10.32547/ataunigsed.450424
- Üçer, M. B. (2013, Mayıs). *Müzikte anlamın yeniden üretimi: hip-hop müzik kültürünün Türkiye'deki görüntüleri üzerine sosyolojik bir inceleme*. II. Türkiye Lisansüstü Çalışmalar Kongresi, Bursa.
- Yalçın Tepe, F. D., & Adıgüzel, T. (2017). Eğitim kurumlarında teknoloji ile değişim süreci: bir yükseköğretim kurumu örneği. *Elektronik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 16(62), 1242-1261. <http://dergipark.gov.tr/esosder> adresinden edinilmiştir.
- Yavuzer, H. (1994). *Ana- baba ve çocuk* (27. baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yeşil, Y. (2013). Türk Dünyası'nda doğum sırasında gerçekleştirilen ritüeller. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum (Eğitim Bilimleri ve Sosyal Araştırmalar Dergisi)*, 2(6), 155-162. <http://www.acarindex.com/21-yuzyilda-egitim-ve-toplum-egitim-bilimleri-ve-sosyal-arastirmalar-dergisi/turk-dunyasinda-dogum-sirasinda-gerceklestirilen-ritueller-9#.XTmEs7ehlkw> adresinden edinilmiştir.
- Yılmaz, E., Şahin, Y. L., Haseski, H. İ., & Erol, O. (2014). Lise öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi: Balıkesir örneği. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 133-144. doi: <http://dx.doi.org/10.12973/jesr.2014.41.7>
- Yöre, S. (2011). Çağdaş müzik: bestecilik ana akımları teknikleri ve başlıca besteciler. *Çanakkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(3), 1-20. <http://dergipark.ulakbim.gov.tr> adresinden edilmiştir.
- Yurga, C. (2002). *20. yüzyılda Türkiye'de popüler müzikler* (2. baskı). Ankara: Pegem A Yayınları.

EKLER

EK-1. Kişisel Bilgi Formu

Sevgili öğrenciler, bu anket formu Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı'nda Doç. Dr. Ülkü Sevim ŞEN'in danışmanlığında hazırlanmakta olan “**Müzik Eğitimi Alan ve Almayan Ortaöğretim Öğrencilerinin Sosyal Medyadaki Müzik Tercihlerinin İncelenmesi**” adlı yüksek lisans tez çalışmasının veri toplama aracı olarak geliştirilmiştir. Elde edilen veriler sadece bu bilimsel çalışma için kullanılacak ve kişiye ait doğrudan bilgiler tamamen gizli tutulacaktır. Araştırmanın başarıya ulaşabilmesi için vereceğiniz samimi cevaplar son derece önem taşımaktadır. Aşağıdaki ifadelerden sizin için uygun olan seçeneğe (x) işareti koymanız gerekmektedir. Demografik bilgileri içeren sorular dışındaki diğer sorularda istenildiğinde birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz. Çalışmaya olan katkılarınız için teşekkür ederim.

Sevilay ŞANLI

Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Müzik Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi

Aşağıda 1'den 5'e kadar olan sorular kişisel bilgilerinize yönelik olarak hazırlanmıştır. Lütfen bilgilerinizi gösteren kısma (X) işareti koyunuz.

1. Cinsiyetiniz? Kız () Erkek ()

2. Kaçınıcı sınıfta öğrenim görmektesiniz? 9. sınıf () 10. sınıf ()

3. Hangi okulda öğrenim görmektesiniz?

Atatürk Anadolu Lisesi () Altınordu Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ()

Cumhuriyet Anadolu Lisesi () Boztepe Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ()

Fatih Anadolu Lisesi () Zuver Kaya Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ()

4. Annenizin eğitim durumu nedir?

Örgün temel eğitim almamış ()

İlkokul mezunu ()

Ortaokul mezunu ()

Lise mezunu ()

Üniversite mezunu ()

Lisansüstü mezunu ()

5. Babanızın eğitim durumu nedir?

Örgün temel eğitim almamış ()

İlkokul mezunu ()

Ortaokul mezunu ()

Lise mezunu ()

Üniversite mezunu ()

Lisansüstü mezunu ()

Aşağıdaki sorular internet kullanımı, sosyal medya kullanımı ve müzik tercihlerinizi belirlemeye yönelik olarak hazırlanmıştır. Lütfen sizin için uygun olan seçeneğe (X) işareti koyunuz. Bazı sorularda ise kullanım veya önem sıklığına göre (1, 2, 3, 4 vb.) derecelendirme

yapmanız istenmektedir. Sizin için en önemli olan seçeneği 1, diğerlerini sırası ile 2, 3 şeklinde belirtiniz.

6. İnternet kullanıyor musunuz? Evet () Hayır ()

7. İnterneti en çok hangi amaçla kullanıyorsunuz? Önem sırasına göre 1, 2, 3, 4, 5 şeklinde numaralandırınız.

Ders çalışmak/Ödev hazırlamak ()

Bilgi edinmek ()

Sosyal medyayı takip etmek ()

Oyun oynamak/Eğlenmek ()

Müzik dinlemek ()

8. İnternet kullanırken tercih ettiğiniz araçlar hangileridir? Kullanım sıklığına göre 1, 2, 3, 4 şeklinde numaralandırınız.

Akıllı telefon () Tablet/İpad () Dizüstü bilgisayar () Masaüstü bilgisayar ()

9. Gün içerisinde internette ortalama kaç saat vakit geçiriyorsunuz?

1 saatten az () 1-3 saat arası () 4-6 saat arası () 7 saat ve üzeri ()

10. İnternette aktif olarak kullandığınız sosyal medya ağları (siteleri) hangileridir? Kullanım sıklığına göre 1, 2, 3, 4, 5 şeklinde numaralandırınız.

Facebook () Twitter () Instagram () Youtube () Diğer ()

11. Sosyal medya denildiğinde aklınıza gelen ilk şey ne oluyor?

Anlık erişim () Paylaşım () İletişim () Eğlence ()

12. Sosyal medyada müzik dinleme alışkanlığınız var mıdır? Evet () Hayır ()

13. Sosyal medyada müzik dinlemeye ayırdığınız vakit ortalama kaç saattir?

1 saatten az () 1-3 saat arası () 4-6 saat arası () 7 saat ve üzeri ()

14. Sosyal medyada müzik dinlerken en çok hangi uygulamayı kullanırsınız? Kullanım sıklığına göre 1, 2, 3, 4 şeklinde numaralandırınız.

Fizzy () Foursquare () Spotify () Youtube () Facebook ()

Instagram () Snapchat () Netd () Diğer ()

15. Sosyal medyada en çok hangi müzik türlerini tercih edersiniz? Tercih sırasına göre 1, 2, 3, 4, 5 şeklinde numaralandırınız.

Popüler Müzikler (Pop, Rap, Arabesk, Yabancı Pop vs.) () Türk Halk Müziği ()

Türk Sanat Müziği () Klasik Batı Müziği () Türk Tasavvuf Müziği/İlahiler ()

16. Sosyal medyadaki müzik tercihlerinizde en etkili olan hangileridir? Önem sırasına göre 1, 2, 3, 4 şeklinde numaralandırınız.

Ailem () Arkadaşlarım () Öğretmenlerim () Kendi tercihlerim ()

17. Şuan öğrenim görmekte olduğunuz okulda müzik dersi alıyor musunuz?

Evet () Hayır ()

18. Okul dışında özel ders (keman, bağlama, piyano vb.) alıyor musunuz?

Evet () Hayır ()

19. Halk eğitim merkezi veya dernekler gibi kurumlarda çalma/söyleme gibi müzikal etkinliklerde bulunuyor musunuz? Evet () Hayır ()

20. Sosyal medyadaki müzik tercihlerinizde aldığınız müzik eğitiminin bir etkisi olduğunu düşünüyor musunuz? Evet () Hayır ()

21. Sosyal medyadaki müzik tercihlerinizde müzik öğretmeninizin sizi yönlendirdiği oluyor mu? Evet () Hayır ()

22. Sosyal medyadaki müzik tercihlerinizde en çok etkili olan hangisidir? Önem sırasına göre 1, 2, 3, 4, 5 şeklinde numaralandırınız.

Tıklanma oranı ()

Müzik beğenime uygun olması ()

Yakın arkadaşımın/Arkadaşlarımın beğeniyor olması ()

Aile bireylerinin beğeniyor olması ()

Bulduğum ortamlarda (Alışveriş merkezleri, kafeler, restoranlar vb.) sıklıkla çalınıyor olması ()

23. Sosyal medyadaki müzik tercihlerinizde seçici olduğunuzu düşünüyor musunuz?

Evet () Hayır ()

24. Sosyal medyadaki müzik tercihlerinizde pop müzik eserlerinden örnekler dinler misiniz? Evet () Hayır ()

25. Sosyal medyadaki müzik tercihlerinizde yabancı pop müzik eserlerinden örnekler dinler misiniz? Evet () Hayır ()

26. Sosyal medyadaki müzik tercihlerinizde klasik batı müziği bestecilerinin Eserlerinden Dinler misiniz? Evet () Hayır ()

27. Sosyal medyadaki müzik tercihlerinizde Türk sanat müziği bestecilerinin eserlerinden dinler misiniz? Evet () Hayır ()

28. Sosyal medyadaki müzik tercihlerinizde Türk halk müziği eserlerinden örnekler dinler misiniz? Evet () Hayır ()

29. Sosyal medyadaki müzik tercihlerinizde Türk tasavvuf müziği eserlerinden (ilahiler) örnekler dinler misiniz? Evet () Hayır ()

30. Sosyal medyadaki müzik tercihlerinizde nitelikli müzik eserlerine kolaylıkla ulaşabildiğinizi düşünüyor musunuz? Evet () Hayır ()

EK-2. Araştırma İzni

T.C.
ORDU VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 18802389-44-E.9211640
Konu : Araştırma İzni

09.05.2019

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE (Öğrenci İşleri Dairesi Başkanlığı)

İlgi : a) Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün
22.08.2017 tarihli ve 12607291 sayılı yazısı (Genelge 2017/25
b) 17.04.2019 tarih ve 1900122634 sayılı yazınız,
c) 08.05.2019 tarihli ve 9055826 sayılı olur,

İlgi (b) yazınız ekinde yer alan araştırma ilgi (a) genelge hükümleri doğrultusunda incelenmiş ve söz konusu çalışmanın eğitim öğretim faaliyetlerini aksatmamak, uygulamalarda olur ekinde yer alan mühürlü formun kullanılması, elde edilen verilerin ve kişisel bilgilerin herhangi bir haber, resmi özel web sayfaları, yerel ve ulusal basında paylaşılmaması kaydıyla ilgi (c) olur'la uygun görülmüştür.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Kutlu Tekin BAŞ
İl Millî Eğitim Müdürü

Ek : İlgi (c) olur ve Mühürlü
Araştırma Formu (4 Sayfa)

Bilgi : Altınordu Kaymakamlığına
(İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü)

Adres: Saray Mah. Ulu Konak Cad. No:5 52089 Altınordu(ORDU)
Dahili: 1431
Elektronik Adı: ordu.meb.gov.tr
e-posta: strateji@elismmo2@meb.gov.tr

Bilgi için: Masrafı KURUL VHKİ (Strateji Geliştirme Şub.MDÜ)
Tel: 0 (452) 223 16 29
Faks: 0 (452) 225 01 44

İle evrak gönderilebilir elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evrak.sopn.meb.gov.tr> adresinden 1ea6-b8eb-3c66-9aef-b2b9 kodu ile kayıt edilebilir.

T.C.
ORDU VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 18802389-44-E.9055826
Konu : Araştırma İzni

08.05.2019

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi : a) Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün
22.08.2017 tarihli ve 12607291 sayılı yazısı (Genelge 2017/25)
b) Atatürk Üniversitesi Rektörlüğünün 17.04.2019 tarihli ve 1900122634 sayılı yazısı.

Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Sevilay ŞANLI'nın "Müzik Eğitimi Alan ve Almayan Ortaöğretim Öğrencilerinin Sosyal Medyadaki Müzik Tercihlerinin İncelenmesi" adlı çalışması Müdürlüğümüz Araştırma Değerlendirme Komisyonu tarafından ilgi (a) genelge hükümleri doğrultusunda incelenmiş olup uygulanmasında sakınca görülmemiştir.

Söz konusu çalışmanın Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Sevilay ŞANLI tarafından; eğitim öğretim faaliyetlerini aksatmamak, uygulamalarda olur ekinde yer alan mühürlü formun kullanılması, öğrencilere ait çalışmaların veli izni doğrultusunda ve elde edilen verilerin herhangi bir haber, resmi özel web sayfaları, yerel ve ulusal basında paylaşılması kaydıyla, ilimiz, Altınordu İlçesinde öğrenim görmekte olan ortaöğretim'de (lise ve dengi okullar) öğrenim gören öğrencilere 2018 - 2019 Eğitim Öğretim Yılı içerisinde okul ve kurum müdürlüğünün sorumluluğunda gönüllülük esasına göre uygulanması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarımızca da uygun görülmesi halinde Olur 'larınıza arz ederim.

Mustafa ÖZTÜRK
Müdür a.
Şube Müdürü

Ek : Anket Formu (3 Sayfa)

OLUR
08.05.2019

Kutlu Tekin BAŞ
Vali a.
İl Millî Eğitim Müdürü

Adres: Saray Mah. Ulu Konak Cad. No:5 52069 Altınordu/08101
Dahili : 1433
Elektronik Adı: ordunzeb.gov.tr
e-posta: stratejigelistirme52@meb.gov.tr

Bölge için: Mustafa KURUL, VİKEİ (Strateji Geliştirme Şub. Md.)

Tel: 0 (452) 323 16 29
Faks: 0 (452) 325 01 44

Bu cevak güvenli elektronik imza ile anılatılmıtır. <https://evrnsis.meb.gov.tr> adresinden CC40-0cc04-31c0-b142-2bd2 koda ile sayfa atılabilir.

EK-3. Uygulama İzni

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Sayı : 88179374-300-E.1900157047
Konu : Uygulama İzni (Sevilay ŞANLI)

27.05.2019

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 16.4.2019 tarihli 56785782-302.08.01-E.1900121655 sayılı belge

Enstitünüz öğrencilerinden Sevilay ŞANLI tarafından yapılan tez çalışmasının uygulaması ile ilgili olarak Ordu Valiliği İl Millî Eğitim Müdürlüğünden alınan 09.05.2019 tarih ve 18802389-44-E.9211640 sayılı cevabi yazı ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof.Dr. Medine GÜLLÜCE
Rektör Yardımcısı

Ek : 9.5.2019 tarihli 18802389-44-E.9211640 sayılı belge

Atatürk Üniversitesi Merkez Yerleşkesi 25240 Erzurum
Tel: +90 442 2311601
Elektronik Ad: <http://www.atsuni.edu.tr/@birim=ogrenci-isleri-daيره-baskanligi>
Kep Adresi: atsuni@hs01.kep.tr

Bilgi: Cevahir KARTA
Faks: +90 442 2361026
E-Posta: odaire@atsuni.edu.tr

ÖZGEÇMİŞ

1987 yılında Ordu’da doğdu. İlköğrenimini ve ortaöğrenimini Merkez İlköğretim Okulu’nda, liseyi ise Ordu’da eski ismi Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi yeni ismiyle Penbe-İzzet Şahin Güzel Sanatlar Lisesi’nde tamamladı.2006-2010 yılları arasında Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Müzik Öğretmenliği programından mezun oldu. 2011 yılında Ordu Anadolu Güzel Sanatlar Lise’sinde sözleşmeli piyano derslerine girdi. 3 Şubat 2012 yılında Ardahan 23 Şubat Ortaokulu’na Müzik Öğretmeni olarak atandı. 2016 yılında Erzurum Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müzik Eğitimi Bilim Dalı Tezli yüksek lisans programına kabul edildi. Ardahan’da 6.5 yıl görev yaptıktan sonra Ordu Altınordu Cumhuriyet Anadolu Lisesi’ne atandı. Halen aynı okulda görevini sürdürmektedir. Yabancı dili İngilizcedir.

İLETİŞİM BİLGİLERİ

Adres: Selimiye Mahallesi 206 Nolu Sokak No:12/1 Ordu/Altınordu

E-posta: piyanist__20@hotmail.com

Tel: 0554 631 20 90